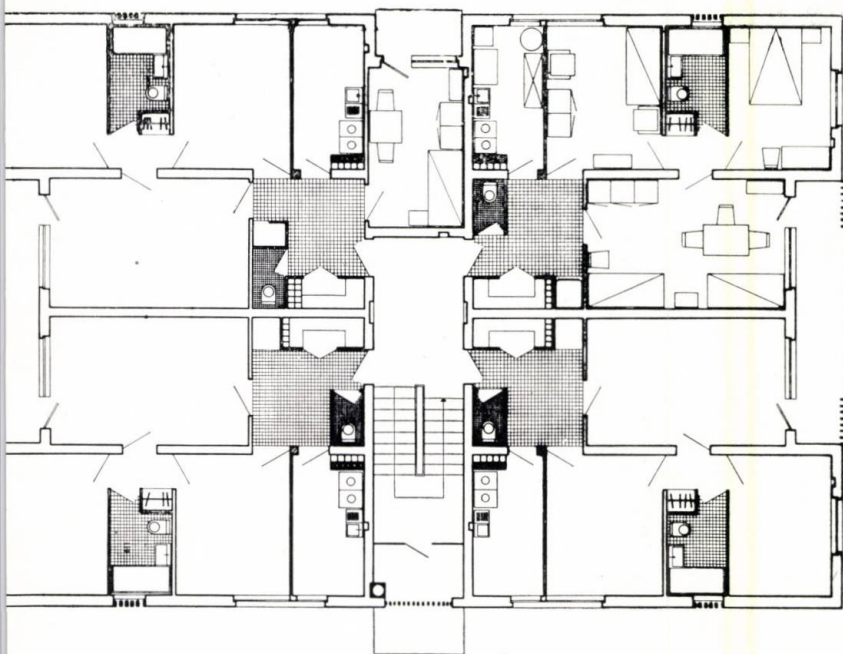

I 3 | 4
2 | 5

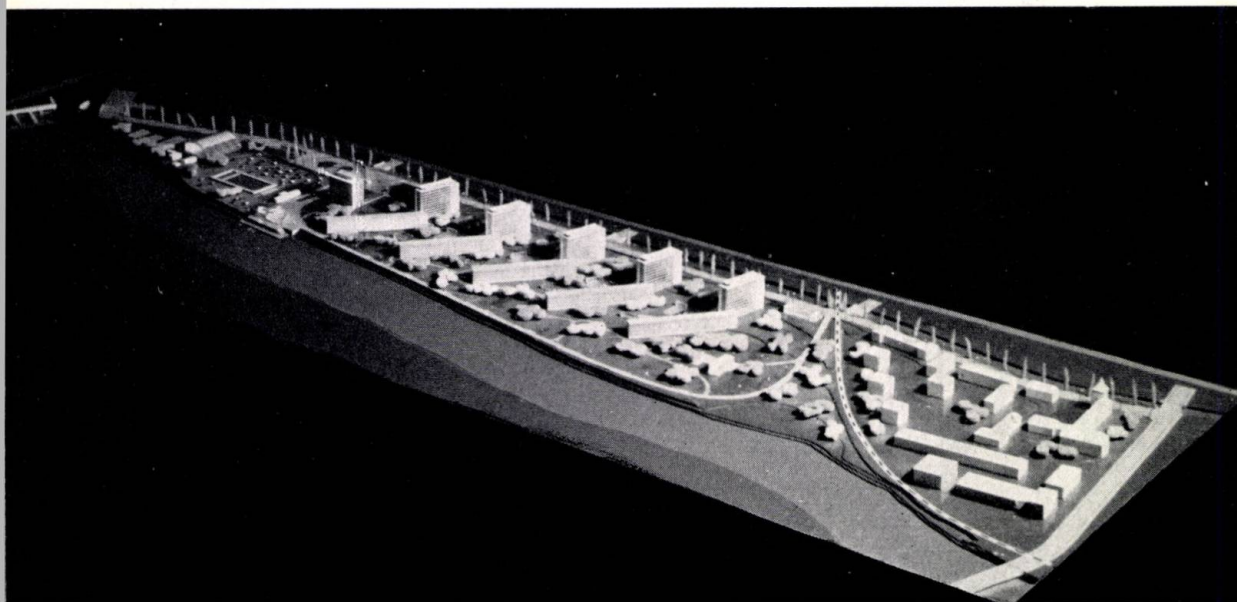
- 1 — Blocuri de locuințe din ansamblul «7 Noiembrie»
- 2 — Ansamblul de locuințe «7 Noiembrie» — Blocul D — plan nivel curent
- 3 — Ansamblul de locuințe «7 Noiembrie» — Bloc E — plan nivel curent
- 4 — Ansamblul de locuințe «7 Noiembrie» — Bloc C — plan nivel curent
- 5 — Blocuri noi de locuințe din ansamblu

largă de care beneficiază ansamblul spre valea Mureșului și rolul important pe care îl va juca în silueta orașului, s-a propus folosirea cu precădere a clădirilor cu 10 niveluri, care văzute dinspre valea Mureșului se profilează plăcut pe fundalul înverzit al dealurilor care flanchează orașul spre sud-est. Ansamblul este realizat dintr-o suită de cinci grupe de câte două clădiri de $p + 9$ etaje, respectiv $p + 4$ etaje, care prin dispunerea lor permit, pe de o parte, realizarea unor incinte liniștite între clădiri, iar pe de alta, lasă privirea liberă spre râu. În aceste zece clădiri se prevăd 900 de apartamente cu 2 și 3 camere. În extremitatea de nord-est a ansamblului, în vecinătatea ștrandului situat în continuarea terenului formînd punctul dominant al compoziției, s-a amplasat complexul comercial și de deservire, legat de o clădire cu $p + 9$ etaje, cuprinzînd 160 de garsoniere.

Alegerea acestui punct ca centru al compoziției este motivat prin faptul că va fi legat direct, printr-o nouă stradă ce se va deschide din acest punct, de cel mai apropiat centru de atracție — Piața Republicii — unde se va realiza în viitorul apropiat centrul comercial și cultural al cartierului din care face parte și acest ansamblu.

În paralel cu realizarea ansamblului de locuințe, se propune și amenajarea malului Mureșului și

Din cele patru microrăioane, proiectul detaliază deocamdată numai microrăionul I, prevăzut a se realiza în prima etapă. Microrăionul IV, fiind dens construit, este propus spre păstrare, în bună parte, în starea lui actuală, cu excepția unei porțiuni slab construite, ce se va reconstrui într-o etapă mai târzie. Microrăioanele II și III au fost tratate pînă acum numai principal în cadrul proiectului, urmînd să fie detaliate mai târziu.

Proiectarea microrăionului I a fost rezolvată în așa fel încît acesta să poată avea o existență independentă pînă la realizarea celorlalte microrăioane, dar în același timp să se poată încadra în cele mai bune condiții în ansamblul viitorului cartier. De asemenea o problemă specială a ridicat-o existența în centrul microrăionului a unei parcelări realizate în anii 1956-1957, unde au fost construite locuințe individuale pe bază de credit de stat și care vor fi încadrate în viitorul ansamblu.

ANSAMBLU DE LOCUINȚE PE STR. K. MARX

Macheta ansamblului de locuințe de pe str. K. Marx

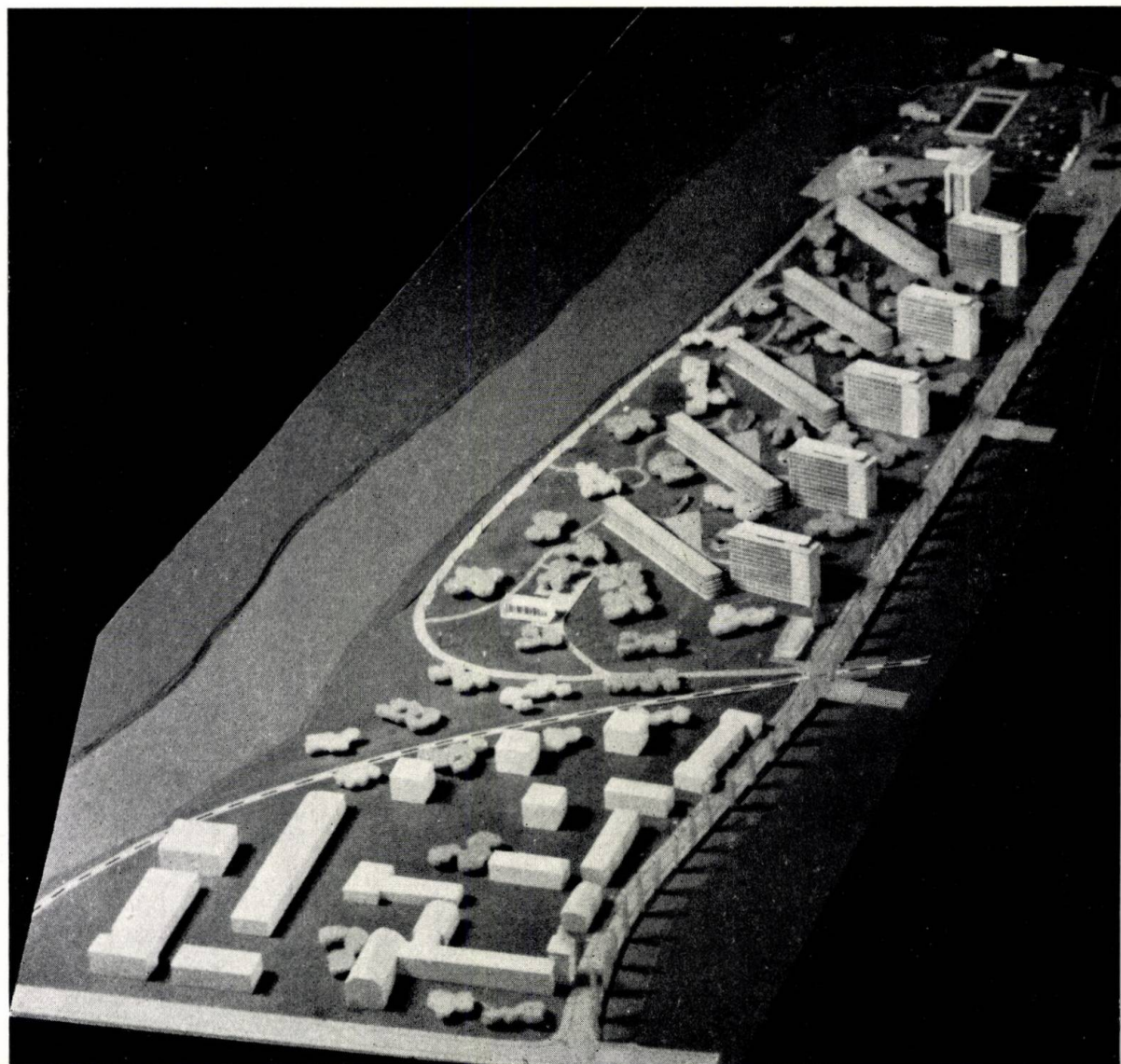
realizarea de-a lungul acestuia a unei promenade, legînd astfel întregul ansamblu cu suita de spații verzi și amenajări sportive dispuse de-a lungul Mureșului înspre nord-est.

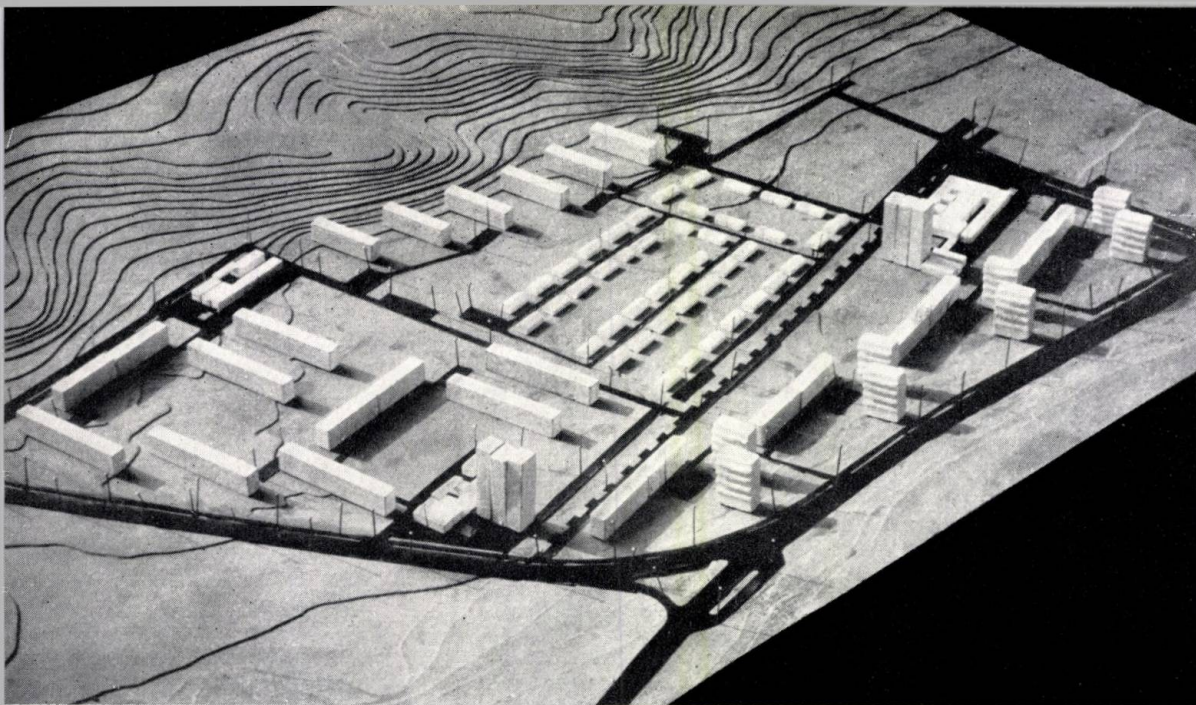
În cadrul acestor amenajări cu caracter de agrement, proiectul mai prevede și realizarea unui restaurant de vară pe malul Mureșului.

În ceea ce privește dotările social-culturale, acestea au fost dimensionate în ipoteza că noul ansamblu reprezintă doar o parte a unui viitor microrăion, ce se va întinde între cursul Mureșului și Piața Republicii, pe ambele maluri ale canalului hidrocentralei și va avea în final o populație de cca. 7 000 locuitori. Toate dotările au fost amplasate cît mai central față de întregul microrăion, în cadrul noului ansamblu, cu excepția școlii elementare care se va construi pe malul opus al canalului.

Cartierul Tudor Vladimirescu-Corunca, pentru care s-a elaborat un detaliu de sistematizare, reprezintă un pas înainte în acțiunea de construire a locuințelor în orașul Tg. Mureș.

Acest cartier, propus să cuprindă în final patru microrăioane, cu o populație totală de 22 000 de locuitori, este situat în extremitatea de sud-est a orașului, într-o vale formată de pîrîul Pocloș, afluent al Mureșului. Calea Corunca, artera principală de circulație din această zonă a orașului, constituie în același timp și penetrația principală în oraș din direcția Sighișoara-Brașov; o dată cu punerea în aplicare în întregime a proiectului se va rezolva în mod corespunzător și această poartă importantă a orașului, atît ca circulație cît și ca aspect.

Macheta ansamblului de locuințe de pe str. Corunca

ANSAMBLU DE LOCUINȚE PE STR. CORUNCA

Schema generală de circulație are la bază principiul separării circulației vehiculare de cea pietonieră. Astfel, circulația vehiculară majoră, reprezentând penetrația în oraș, și legătura în continuare a cartierului cu centrul orașului se va desfășura de-a lungul căii Corunca și mai departe, pe strada Lungă, care se va lărgi la un carosabil de 14 m, pentru a avea un profil corespunzător de arteră magistrală.

Strada Lungă trece de-a lungul microraionului pe latura sa nordică, la poalele unui deal abrupt și neconstruibil, ocolindu-l și delimitându-l în această direcție. Calea Corunca delimitează microraionul spre est, însă după realizarea microraionului II aceasta va tăia cartierul la mijloc. În consecință, s-a propus devierea ei în etapa finală mai spre est, ocolind astfel întregul cartier.

În completarea acestei artere s-a prevăzut realizarea unei străzi în buclă, care va înconjura microraionul I și care va deservi în viitor și microraionul III, situat pe o terasă superioară a dealurilor ce delimitează spre sud cartierul.

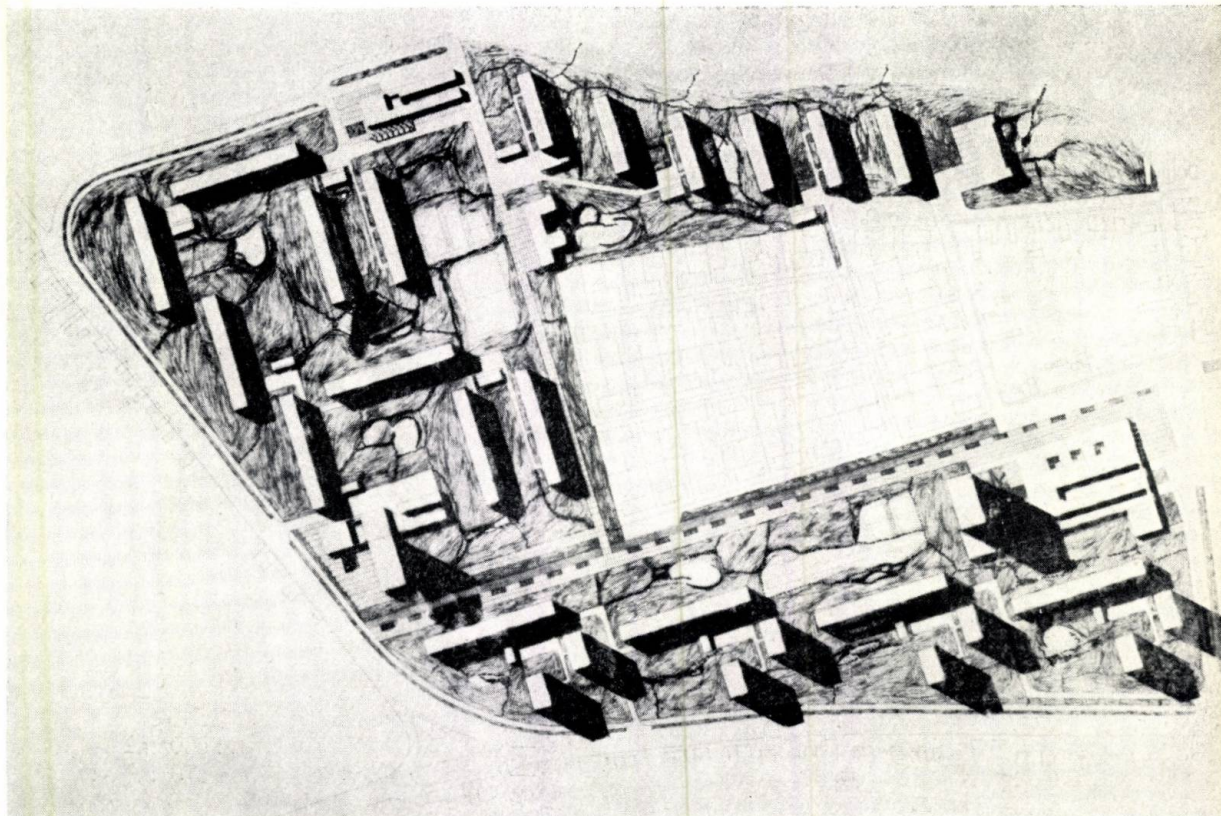
Axul principal al compoziției microraionului I îl formează pîrîul Pocloș, care îl traversează în diagonală și de-a lungul căruia s-a prevăzut o esplanadă largă pentru pietoni, flancată de plantații bogate și întinse spații verzi. Pe această esplanadă, în capătul de vest al microraionului, se găsește centrul microraional, format dintr-un complex comercial, un dispensar medical, unități de prestații de serviciu și un cinematograful de cartier cu 650 de locuri. Amplasamentul acestui centru în extremitatea microraionului

a fost justificată de faptul că urmînd să deservască și microraionul IV, el trebuia să fie plasat în centrul de greutate al celor două microraioane.

Complexul, realizat într-o clădire parter cu etaj parțial, este legat cu porticuri de un turu cu garsoniere, pe 14 niveluri, punctul dominant al întregii compoziții.

Prin traversarea microraionului de către pîrîu, întregul teritoriu a fost împărțit în două unități compoziționale, pe cele două laturi ale lui. Pe latura nordică au fost dispuse, în afara complexului comercial și a blocului-turn cu garsoniere, încă cinci blocuri cu $p + 4$ niveluri înspre interior și cinci grupe de blocuri cu $p + 9$ niveluri cu corpuri decalate de-a lungul străzii Lungi. Decalarea corpurilor clădirilor înalte a fost cerută de înclinarea terenului, deoarece strada Lungă se găsește la o înălțime medie de 3—4 m deasupra nivelului general al terenului. De altfel, înălțimea mai mare a blocului turn cu garsoniere a fost necesară atît din cauza acestei diferențe de nivel cît și din cauza existenței centralei termice, care alimentează o parte din clădirile înalte de pe str. Lungă. Centrala, fiind alipită de blocul-turn, vasul de expansiune trebuia situat la o înălțime mai

Ansamblul de locuințe de pe str. Corunca

mare decât ultimul nivel al celorlalte clădiri, care sînt amplasate cu 4 m mai sus decât blocul-turn.

Unitatea de pe latura sudică a pîrîului a fost realizată cu clădiri cu $p + 4$ etaje și înconjoară locuințele individuale păstrate în centrul microraionului.

Excepție de la această înălțime generală o formează cel de al doilea bloc-turn cu garsoniere. El este legat de clădirea pe parter a unui punct comercial, are tot 14 niveluri și flanchează cealaltă extremitate a esplanadei de pe malul pîrîului. Această înălțime a fost stabilită pe baza aceluiași considerente, deoarece și acest bloc-turn este cuplat cu o centrală termică de unde se încălzește cealaltă parte a clădirilor înalte situate pe str. Lungă.

În compoziția generală a microraionului s-a căutat realizarea unor grupe de blocuri de locuințe, lucru ce a fost posibil numai în parte, din cauza configurației speciale a terenului.

Microraionul are o dotare completă cu unități social-culturale, dimensionate împreună cu cele ce vor deservi microraionul IV.

Astfel, pe lîngă complexul comercial, comun celor două microraioane, s-au prevăzut două puncte comerciale pentru deservirea grupelor de blocuri de locuințe.

În cadrul centrului, dispensarul și atelierile de prestații de servicii sînt dimensionate pentru ambele microraioane, iar cinematograful pentru întregul cartier.

Dealtfel centrul de cartier propriu-zis, care va cuprinde și o casă de cultură cu 600 de locuri, se va realiza în etapa viitoare în cadrul microraionului II, de-a lungul căii Corunca, după ce circulația vehiculară va fi deviată de pe aceasta.

În afara școlii elementare, a grupului creșă-grădiniță, dimensionate pentru necesitățile micro-raionului (microraionul IV fiind înzestrat cu asemenea unități), s-a rezervat un amplasament și pentru școala medie care se va construi în etapa viitoare și va deservi întregul cartier.

Terenul nu este complet liber; este construit pe cîteva porțiuni, în mod special de-a lungul străzilor Lungă și Secerei, însă cu clădiri parter, în majoritate în stare proastă. Demolarea lor este posibilă în mod etapizat, fără a prezenta sacrificii prea importante.

Sistemul constructiv preconizat este cu pereți turnați cu cofraje glisante pentru clădirile înalte și panouri mari pentru clădirile cu 5 niveluri.

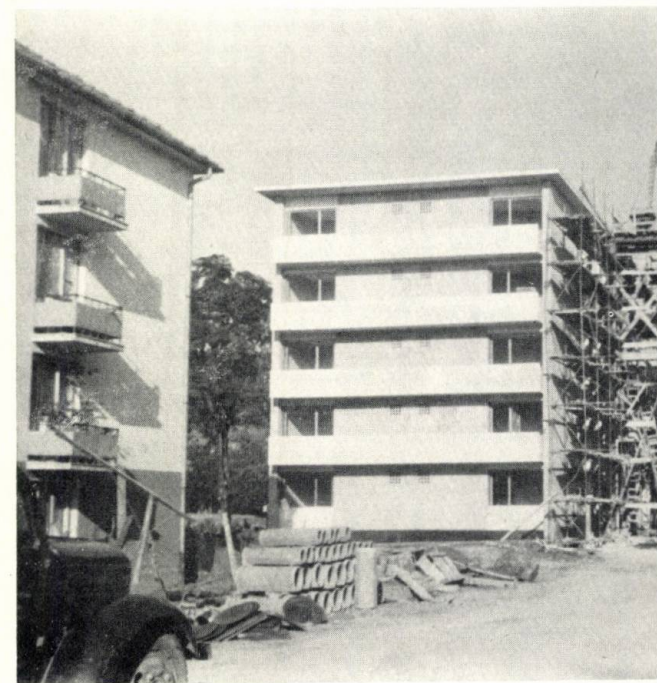
Indicii principali ai proiectului, privind microraionul I, sînt următorii (scăzînd locuințele individuale păstrate în interiorul microraionului):

Aria totală	20,50 ha		Număr de apart.	1 820	
— aria teritoriului de locuit	11,4 ha	55,6%	— cu 1 cameră	480	26,4%
— aria teritoriului aferent dotărilor	3,10 ha	15,1%	— cu 2 camere	808	44,5%
— aria circulațiilor	1,7 ha	8,3%	— cu 3 camere	472	25,9%
— spații plantate	4,3 ha	21,0%	— cu 4 camere	60	3,2%
			Suprafața locuibilă totală	54 760 m ²	
			— densitatea netă	4 800 m ² /ha	
			— densitatea brută	2 670 m ² /ha	

Ansamblul de locuințe de pe strada Mihai Viteazul este amplasat în zona de nord-est a orașului pe o arteră care unește centrul cu zona spitalicească.

Conform detaliului de sistematizare (pe un teren de cca. 4 ha) s-a propus construirea a cca. 700 de apartamente, în două etape. În prima etapă, care se realizează în anul 1963, se construiește un număr de 300 de apartamente.

Cele 300 de apartamente sînt împărțite în: 8 blocuri bare scurte de $p + 4$ niveluri cu cîte

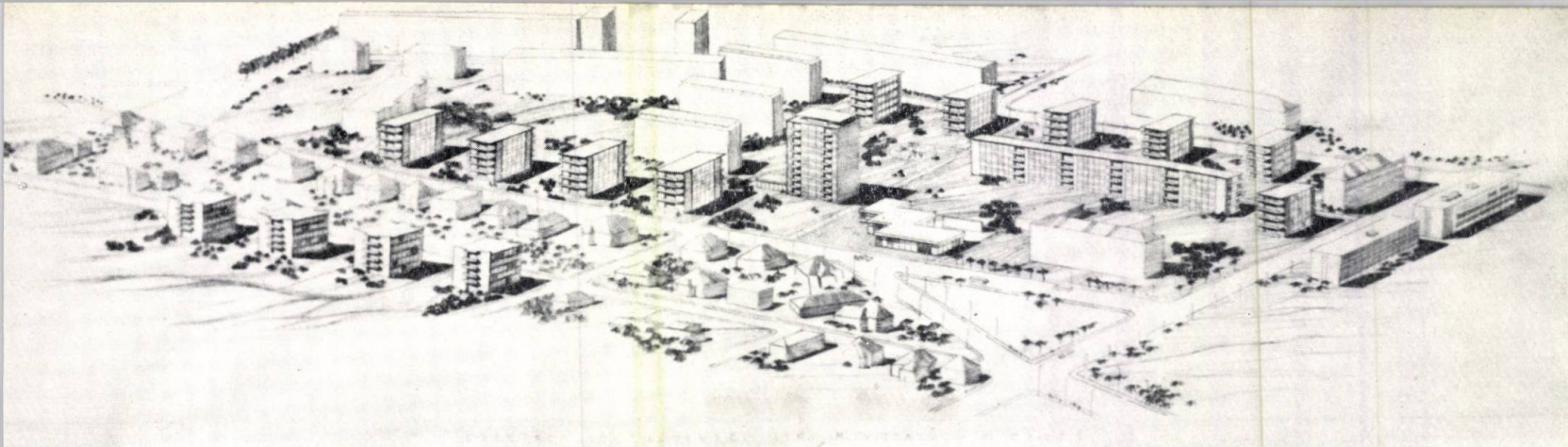

20 de apartamente, avînd 4 apartamente la scară; un bloc bară lungă $p + 4$ niveluri cu 100 de apartamente, realizat prin cuplarea a 5 bare scurte, și un bloc turn $p + 9$ niveluri cu 40 de apartamente, avînd tot 4 apartamente la scară.

Blocurile cu 20 de apartamente sînt dispuse pe străzile Mihai Viteazul și M. Babics, perpendicular pe stradă, avînd o retragere de 8 m față de trotore.

Blocul amplasat paralel cu str. Mihai Viteazul are drept scop ca prin amplasarea lui să separe ansamblul de curtea spitalului de ortopedie, așezat în extremitatea de nord-est a terenului.

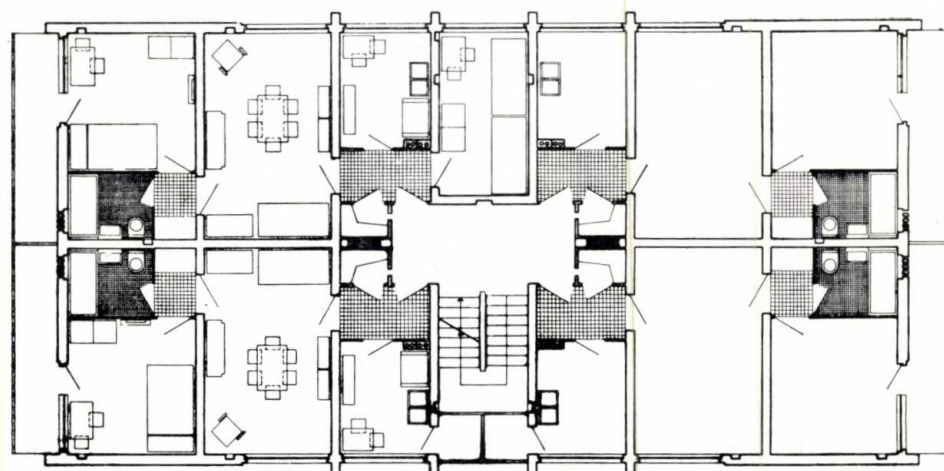
Construirea unui bloc-turn a fost determinată — în primul rînd — de faptul că în vecinătatea cvartalului, pe strada M. Babics, se construiește un șir de 4 blocuri $p + 4$ niveluri situate cu cca.

ANSAMBLU DE LOCUINȚE PE STR. MIHAI VITEAZUL – V. BABEȘ

I	3
2	4
	5

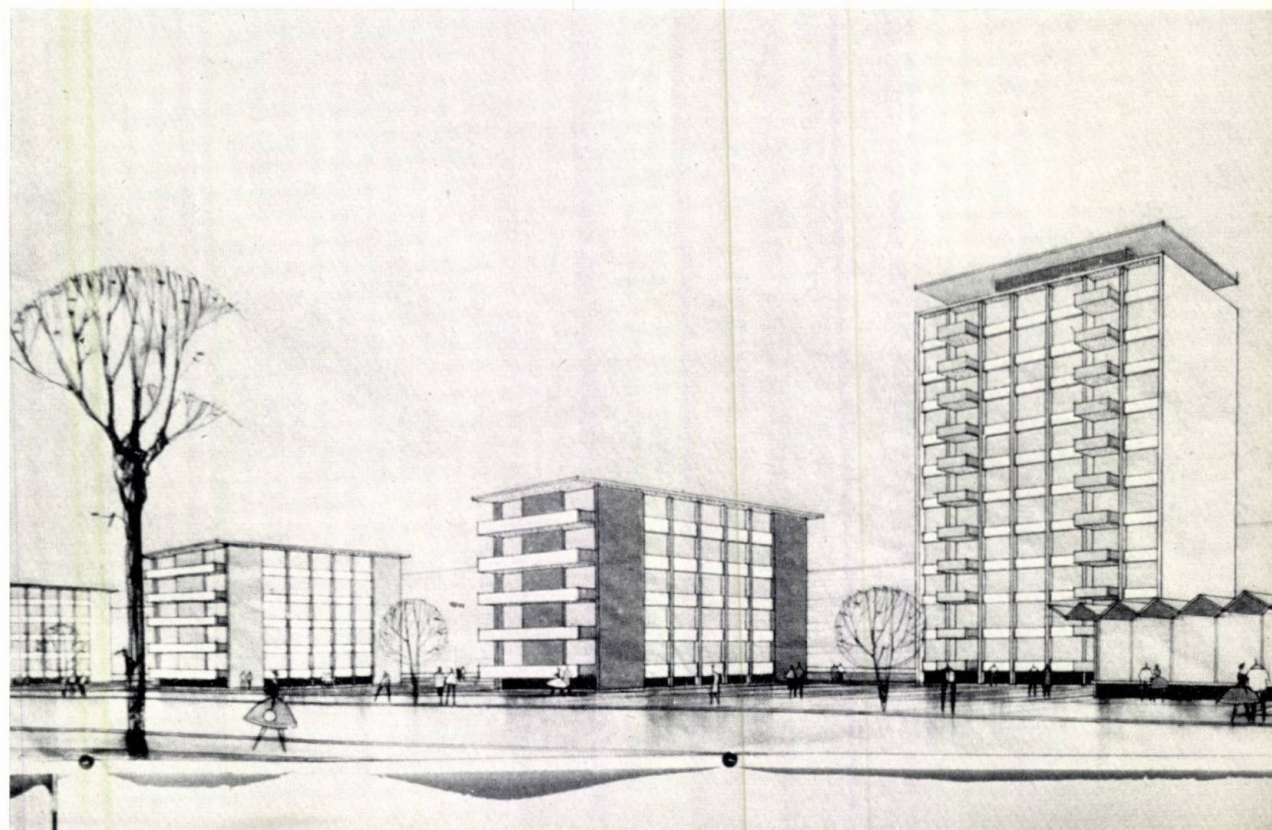
- 1 — Detaliu de sistematizare str. Lungă-Corunca — Perspectivă
- 2 — Blocuri de locuințe în construcție din ansamblul de locuințe de pe str. Mihai Viteazul-V. Babeș
- 3 — Ansamblu de locuințe pe str. Mihai Viteazul-V. Babeș — Perspectivă aeriană
- 4 — Ansamblul de locuințe Mihai Viteazul-V. Babeș — Plan nivel curent al unui bloc de locuințe
- 5 — Ansamblul de locuințe Mihai Viteazul-V. Babeș — Perspectivă

6 m mai sus decât nivelul străzii Mihai Viteazul, fiind încălzite de la centrala cvartalului. Amplasarea vasului de expansiune la nivelul 11, precum și înglobarea coșului centralei (construită subteran în blocul-turn) elimină necesitatea construirii lor într-o clădire independentă, care prin caracterul industrial ar dăuna aspectului acestui ansamblu.

Blocul-turn s-a amplasat retras de la str. Mihai Viteazul, creînd o mică piațetă flancată de blocul bară scurtă și complexul comercial situat lângă spitalul de ortopedie.

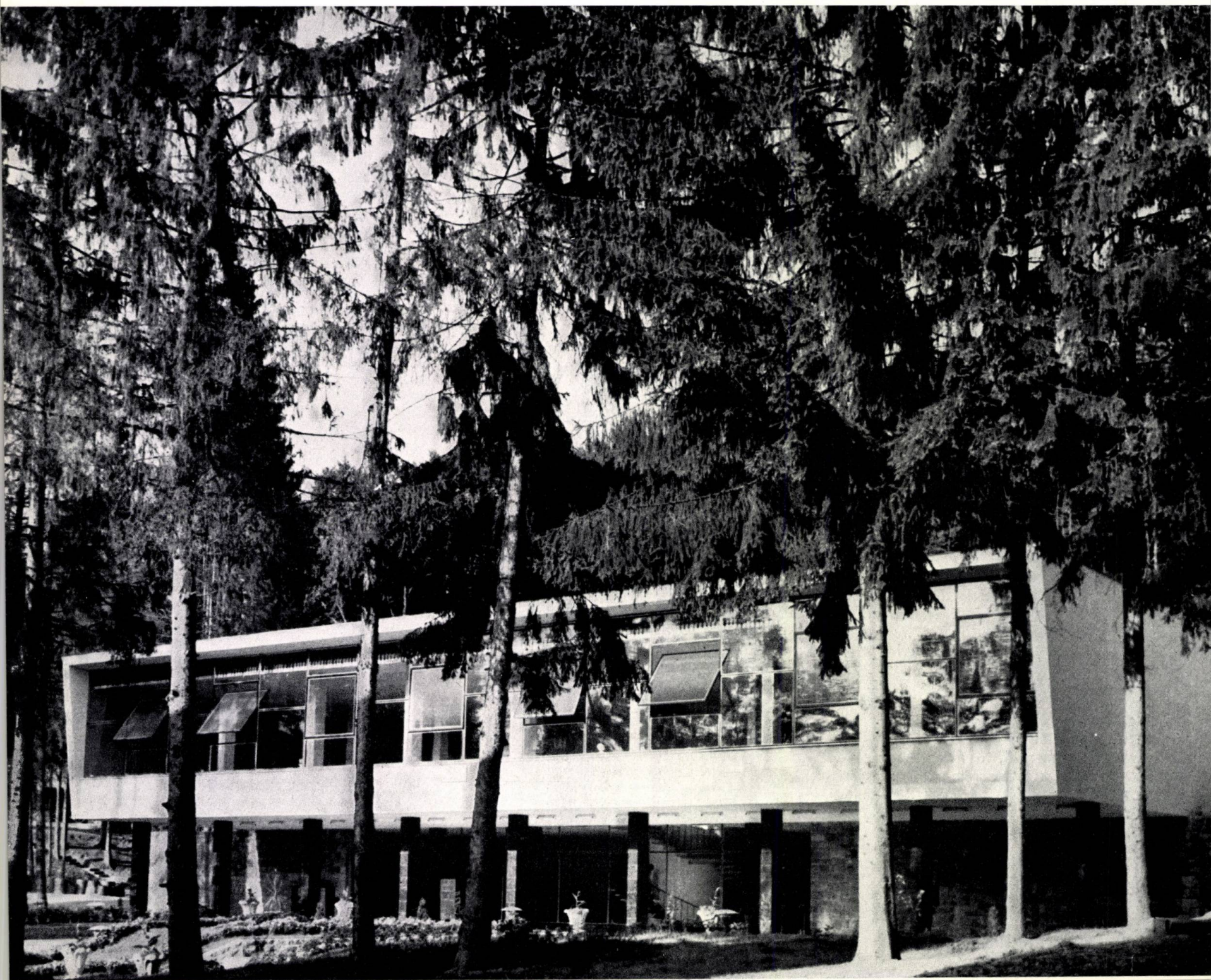
Complexul comercial, deservind o rază de cca. 1 km, conține următoarele unități: magazin alimentar cu autoservire, diferite unități pentru carne, legume, fructe, pâine, un magazin de mercurie, un bufet, o tutungerie și o farmacie.

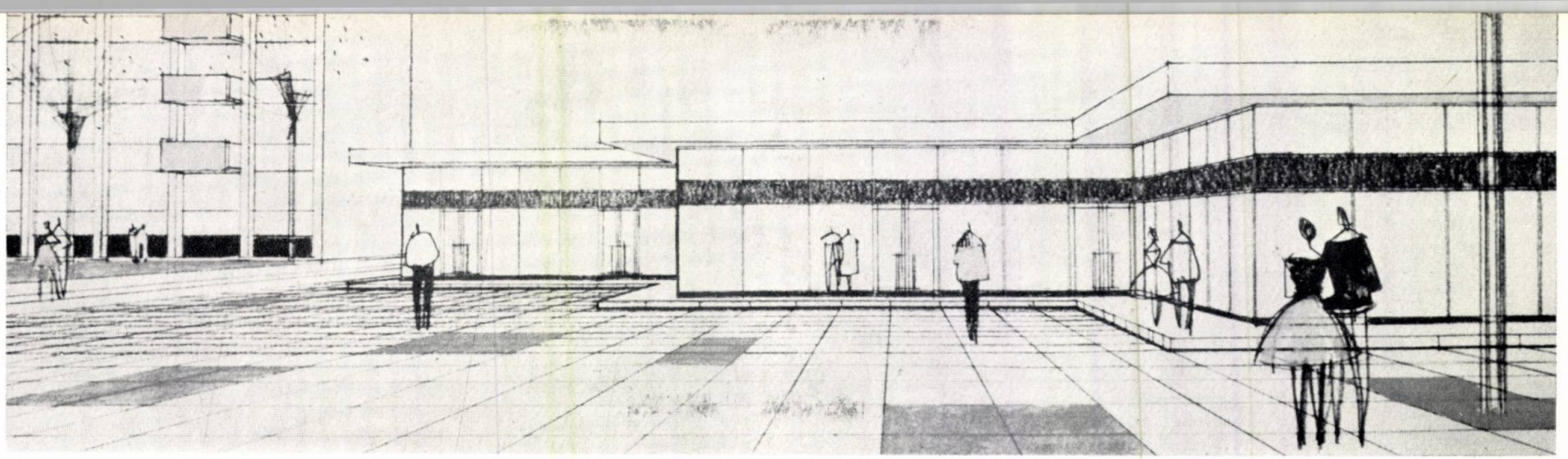

Arh. L. POPESCU

SPAȚII COMERCIALE ȘI DE DESERVIRE ÎN REGIUNE

Cantină-restaurant în stațiunea Sovata

Ansamblul de locuințe de pe str. M. Viteazul din Tg. Mureș — Perspectiva centrului comercial.

Concretizarea unor principii ce au stat la baza proiectării

Programul lucrărilor ce au intrat în activitatea D.S.A.P.C. — Tg. Mureș în ultimii ani a cuprins un număr sporit de unități comerciale și de deservire pentru U.R.C.C., complexe și microcomplexe, sau spații la parterul blocurilor pentru U.R.C.M., unități O.C.L. produse industriale și unități « Alimentara » în blocurile de locuințe sau blocuri comerciale, precum și numeroase modernizări de magazine existente, prin reamenajări și dotări cu mobilier modern.

La baza proiectării acestor lucrări și în mod special cu referire la ultimele realizări în acest domeniu, au stat o serie de principii — « concluzii » ale proiectelor elaborate între anii 1957-1960 sau culese din bibliografii și avizele C.T.S. ale forurilor tutelare — UCECOM, Ministerul Comerțului — principii ce s-au concretizat în totalitate, în câteva din obiectele realizate în anii 1961-1963.

Proiectarea spațiilor comerciale, în Tg. Mureș și regiune, reflectă o evoluție calitativă în ceea ce privește principiile de proiectare, începând de la primii ani ai reconstrucției până astăzi.

De la primele magazine, încălzite cu sobe, având vitrine duble și cu mobilier greoi, s-a ajuns treptat la magazinul-expoziție, puternic vitrat, dotat cu mobilier suplu și plăcut colorat, unde privirea străbate din afară nestînjenit spre interior, vitrina de prezentare fiind de data aceasta chiar rafturile de vânzare și tonetele, chiar interiorul magazinului.

Aceste noi sisteme de vânzare și prezentare au presupus sisteme constructive și de instalații deosebite. Astfel, în proiectele elaborate în ultimul timp, și care constituie încercări în acest sens, s-a considerat că sistemul constructiv cu dală groasă pe stâlpi și panouri de zidărie portantă, oferă o independență totală în ceea ce privește compartimentarea cu glasvanduri simple în loc de vitrine « clasice », asigurând de asemenea prin anumite retrageri umbrirea necesară la sălile de vânzare.

Din punct de vedere arhitectonic s-a socotit (bineînțeles, exceptând blocurile cu magazine la parter și necesare de-a lungul unor artere) că acest sistem de unități comerciale amplasate în complexe pe parter sau parter și etaj oferă plastica cea mai bogată (contrast între plin și gol, culori, curți interioare, aspect general modern) și posibilități deosebite de realizare funcțională a planului.

Pentru microcomplexe și complexe U.R.C.M. s-a căutat a se înlătura vechea impresie de atelier meșteșugăresc prin transformarea acestor

spații în « laboratoare » bazate pe o activitate cu un interes deosebit pentru calitate; în acest sens atât pentru atelier cât și pentru spațiile de primire și prezentare, pe lângă finisajul și mobilierul deopotrivă de atractiv, s-au proiectat toate anexele și dotările necesare (spălătoare, vestiare, ventilații) mărindu-se în special vitrarea, bineînțeles corectată cu draperii sau traforuri în cazurile indicate pentru mascarea interiorului.

În ceea ce privește partea de instalații aferentă, în afară de instalația electrică la care sistemul de iluminare fluorescentă sau sistemul combinat incandescent-fluorescent trebuia să rezolve pe lângă iluminatul normal al încăperii și anumite efecte decorative (prin aranjamentul tuburilor sau prin lămpile proiectante), problema principală a constituit-o de fapt încălzirea unităților de acest tip.

În adoptarea sistemului de încălzire trebuiau avute în vedere următoarele condiții suplimentare de rezolvat:

— asigurarea geamului simplu de la exterior (vitrina) împotriva aburirii și formării pojghiței de gheață;

— asigurarea înprospătării aerului prin mijloace mecanice, în special pentru sala de vânzare;

— amplasarea corpurilor de încălzire necesare în locul optim (lângă glasvandurile-vitrine), fără a deranja aspectul sau a reduce vitrarea.

Astfel, ținând seama de cele de mai sus, s-a considerat că încălzirea cu circulație de aer cald (preparat pe baza apei calde sau a aburului, într-o încăpere în cadrul complexului comercial), ar fi sistemul cel mai indicat, rezolvând integral toate condițiile enumerate.

Din punct de vedere economic, s-a adoptat însă în cele mai multe cazuri soluția cu convectori îngropați în pardoseală (lângă vitrină) pentru evitarea rețelelor de canale subterane (ca în cazul încălzirii cu aer cald), ventilația sălilor asigurându-se astfel cu ventilatoare mascate în pereții încăperilor.

Trebuie menționat ca amănunt mai deosebit în legătură cu finisajele interioare, unde vinacetul a constituit baza, faptul că pardoselile de mozaic executate în variate desene, cu ajutorul rosturilor create cu fișii de sticlă, au constituit un motiv principal de decorație, pe lângă celelalte avantaje ce le oferă această metodă: preț, precizie și ușurință de execuție, înlăturarea fisurărilor ulterioare.

Mobilierul unităților a fost prevăzut conform schițelor directive elaborate de Ministerul Comerțului sau în spiritul acestora (pentru unicate), având ca principii de bază suplețea și posibilitățile de prezentare,

iar ca materiale: blaturi din PAL, suporti metalici vopsiți cu hammer-schlag, sticlă și, în măsura posibilităților, placaj din melacart, divers colorat.

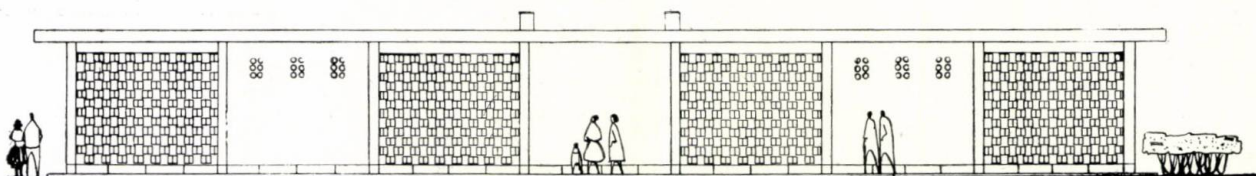
Cîteva din lucrările mai remarcabile.

Una din unitățile U.R.C.M. realizată în anul 1961 în blocul din Piața Eroilor Sovietici-Tg. Mureș este un atelier de coafură (autor arh. Sofia Popescu).

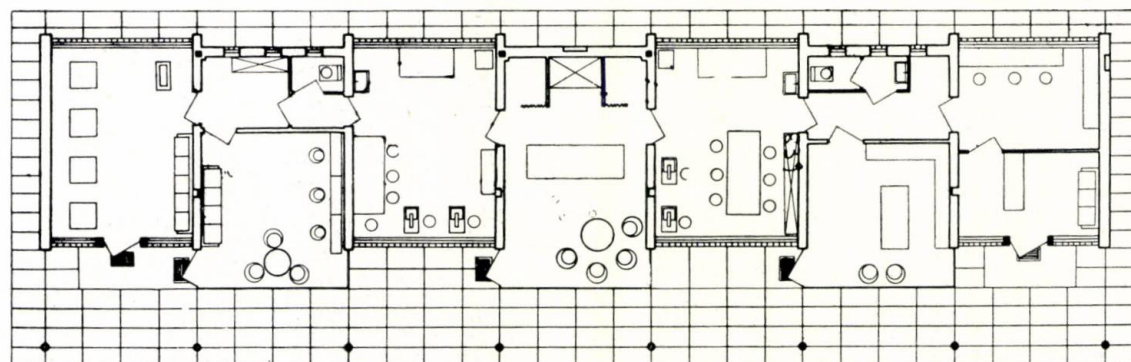
Parterul blocului și mezaninul, proiectate pe schelet de beton armat monolit, cuprind secțiile: spălare, permanent, uscare, coafat, tuns precum și manichiură, pedichiură și cosmetică; legătura între parter și nivelul superior se face printr-o scară liberă curbă, motiv reușit și ca decorație interioară.

Magazinul are la fațadă ferestre, pe toată înălțimea încăperilor, acoperite cu draperii; interiorul, tratat în culori pastelate, cuprinde o serie de detalii plăcute: grilaje decorate cu desene stilizate, traforuri de ipsos, placaje de gresie etc.; mobilierul și utilajul modern completează armonios interiorul.

Unitatea este prevăzută cu instalații mecanice de ventilare și iluminat fluorescent, în nișe decorative.

I 5 6
2
3
4 7

- 1 — Interiorul magazinului cu articole pentru copii «Gulliver», din Tg. Mureș
- 2 — 3 — Fațade ale microcomplexului comercial U.R.C.M. din Piața Garibaldi
- 4 — Planul microcomplexului U.R.C.M.
- 5 — 6 — 7 — Atelierul de coafură din Piața Eroilor Sovietici — Interioare.

Proiectat la începutul anului în curs (în prezent în execuție) micro-complexul U.R.C.M., situat în Piața Garibaldi Tg. Mureș, este o construcție pe parter ce cuprinde, datorită amplasamentului dat, o înșiruire de 5 unități cooperatiste: o frizerie, un atelier de coafură, o unitate de croitorie cu 2 ateliere (pentru bărbați și femei), o unitate de reparații radio-televizoare și un atelier de încălțăminte (autor arh. Gabor Biro, coautor tehn. arh. Ianos Mark).

Realizarea unor încăperi de mărimi egale a permis amplasarea unităților cu retrageri succesive, ceea ce a avut ca rezultat un ritm plăcut și o plastică bogată în umbre. Spre fațada principală copertina de peste accese este susținută de stâlpi metalici, fapt ce dă întregii construcții o suplețe deosebită; unitățile de lucru, spre deosebire de cele de primire, sînt acoperite cu trafoare pe toată înălțimea construcției.

Microcomplexul are anexele sanitare necesare, precum și instalații de apă-canal-ventilație și încălzire centrală racordată la centrala termică din apropiere.

Una din ultimele lucrări executate pentru U.R.C.M. (proiect predat) este complexul de deservire din localitatea minieră Vlahița, raionul Odorhei (autor arh. Mircea Damian).

Amplasat pe un teren în pantă și cu dimensiuni reduse, complexul este proiectat pe 3 niveluri.

Parterul cuprinde ateliere de foto, frizerie, coafură, iar la demisol un atelier pentru reparații radio, o unitate de primire-vopsitorie și un depozit de lemne.

La etajul 1 și 2, pentru care accesul este rezolvat cu o scară și un hol central, sînt dispuse: un atelier de lenjerie, un atelier de croitorie pentru bărbați și femei, cu o încăpere de primire unică, un atelier de cizmărie etc.

Complexul este dotat cu instalație de apă canal.

Agencia O.N.T. « Carpați » Tg. Mureș

Magazin alimentar cu autoservire în Piața Trandafirilor—Tg. Mureș

Sistemul constructiv, cu ziduri transversale portante și cu planșee din beton armat monolit, a permis realizarea unor fațade puternic vitrate, ceea ce dă întregii clădiri un aspect general modern.

Dintre spațiile comerciale construite în ultimul timp, se relevă în mod deosebit magazinul pentru copii « GULLIVER » din Tg. Mureș — Piața Trandafirilor — (autor arh. Emil Truță), realizat pe tot parterul unui bloc de 60 m lungime; magazinul cu o sală de vânzare de cca. 350 m² are patru mari raioane și este dotat cu mobilier metalic, placat cu mela-cart, atractiv colorat. Pardoseala și stâlpii de beton armat sînt executați cu placaje de marmură.

O altă unitate, Agenția O.N.T. « Carpați » din Tg. Mureș—Piața Eroilor Sovietici, proiectată la parterul unei clădiri existente, complet transformată, se relevă prin decorația interioară și anume printr-un frumos perete realizat integral în sgraffito, cu sugestive vignete (proiect arh. Ana Prosan, execuție arh. Tiberiu Kőlőnte).

Pe lângă unitățile comerciale realizate în regiune și în orașul Tg. Mureș la parterul blocurilor, ca lacto-bar, magazin « Alimentara » cu auto-servire, magazine de galanterie, cofetăria din blocul cu cinema (Tg. Mureș) etc., o serie de alte magazine au fost executate în blocuri comerciale în cadrul stațiunilor balneo-climaterice sau în cadrul cvartalelor de locuințe; dintre construcțiile pentru stațiuni, amintim cantina-restaurant din Sovata (autor arh. Emil Truță) sau blocul comercial din Sovata — cofetărie și magazin alimentar cu autoservire (autor arh. Gabor Biro).

Unul din blocurile comerciale realizate în anul trecut este magazinul « Ferometal » Toplița (autor arh. Emil Truță) dezvoltat pe parter și etaj. Clădirea cuprinde raioanele: fierărie, obiecte sanitare, articole fotomuzicale, articole sportive, articole menaj, sticlărie, electrice, jucării.

Accesul publicului se face printr-o scară închisă într-un hol cu posibilități de prezentare; vitrina pe două niveluri a fost posibilă datorită sistemului constructiv cu cadre de beton armat. Magazinul este dotat cu depozite la subsol, alimentarea raioanelor cu mărfuri făcîndu-se printr-un ascensor de mărfuri.

În orașul Tg. Mureș și anume în ansamblul din str. 7 Noiembrie, în ansamblul din str. Libertății și în ansamblul din str. Mihai Viteazul, au fost proiectate în anii 1962-1963, trei blocuri comerciale.

Blocul comercial din ansamblul din str. 7 Noiembrie (autor arh. Lucian Popescu), urmărind principiile și arhitectura complexelor comerciale de la Eforie, cuprinde într-o construcție pe parter, în jurul unei curți interioare, unitățile: pîine, carne, tutun, alimentara cu auto-servire și, cu acces mai separat, un bufet. Anexele — inclusiv grupul sanitar comun — sînt grupate în jurul unei curți de serviciu.

Sistemul constructiv cu dală groasă pe stâlpi metalici a permis realizarea unei vitrine-glasvand pe toată înălțimea interioară; încălzirea se face cu aer cald, preparat într-o încăpăre a complexului.

Realizat pe aceleași principii constructive, blocul comercial din ansamblul din str. Libertății (autor arh. Gabor Biro) este o clădire pe parter și etaj, cu o plastică foarte bogată. Clădirea cuprinde la etaj o braserie cu terasă, iar la parter o farmacie, un magazin de carne și un magazin de legume, depozitele aferente și scara liberă de acces la etaj.

Blocul comercial din str. Mihai Viteazul (autor arh. Emil Truță) este o clădire ce cuprinde o suprafață construită de cca. 1300 m²; blocul include unitățile: magazin alimentar cu autoservire, magazin de carne, pîine, legume, mercerie-parfumerie, tutungerie, farmacie și un bufet.

Sistemul constructiv cu dală de beton armat și stâlpi metalici și beton a permis de asemenea realizarea unei plastici deosebite; încălzirea s-a rezolvat cu radiatoare cu apă caldă, îngropate.

Se menționează ca o concluzie că blocurile comerciale citate mai sus reprezintă încercări realizate în sensul principiilor enumerate la primul capitol.

unități comerciale

Este evident faptul că spațiul organizat nu înseamnă o acumulare spațială, mecanică, prin simpla amplificare ca o funcție lineară, a unei teme date. Valorile de scară, de tonalitate plastică, de dinamică spațială, toate evoluează complex și diferit în funcție de amploarea temei.

Problema rezolvării eficiente, plastic și funcțional, a temelor care corespund unor necesități de mare capacitate, se înscrie evident în aproape toate temele contemporane ale dotării lor urbane, ca marile săli de spectacole, teatre, cinematografe, hale de sport, magazine și restaurante.

Evoluind între coordonatele puțin stabile ale agreabilului, intimității dar și ale fastului, dozat deosebit și foarte variat în funcție de dispozițiile temperamentale, dar și de moment, ale fiecărui consumator, este destul de dificil de a face un restaurant, care să închidă în limitele lui plastice și calmul plăcut și intim și tumultul sărbătoresc.

Desigur, restaurantul « Feroviarul » din Cal. Griviței, cu o capacitate de 200 consumatori, se află la limita inferioară a acestor probleme dificile.

Servitiile amplasamentului (restaurantul este amplasat într-o incintă destul de strânsă de blocuri și magazine) și ale construcției sălii de restaurant — prin adoptarea aceleiași unități constructive aplicată la magazinele din imediata vecinătate — pun sub semnul unei oarecare îndoielei perfecta reușită a unei atmosfere ideale.

Reducerea din investiție a unor panouri opace sau traforate, jardiniere interioare etc. (elemente prevăzute inițial în proiect pentru a diviza variat spațiul, lăsând totuși perceptibilă unitatea sălii) a mutilat intențiile proiectantului.

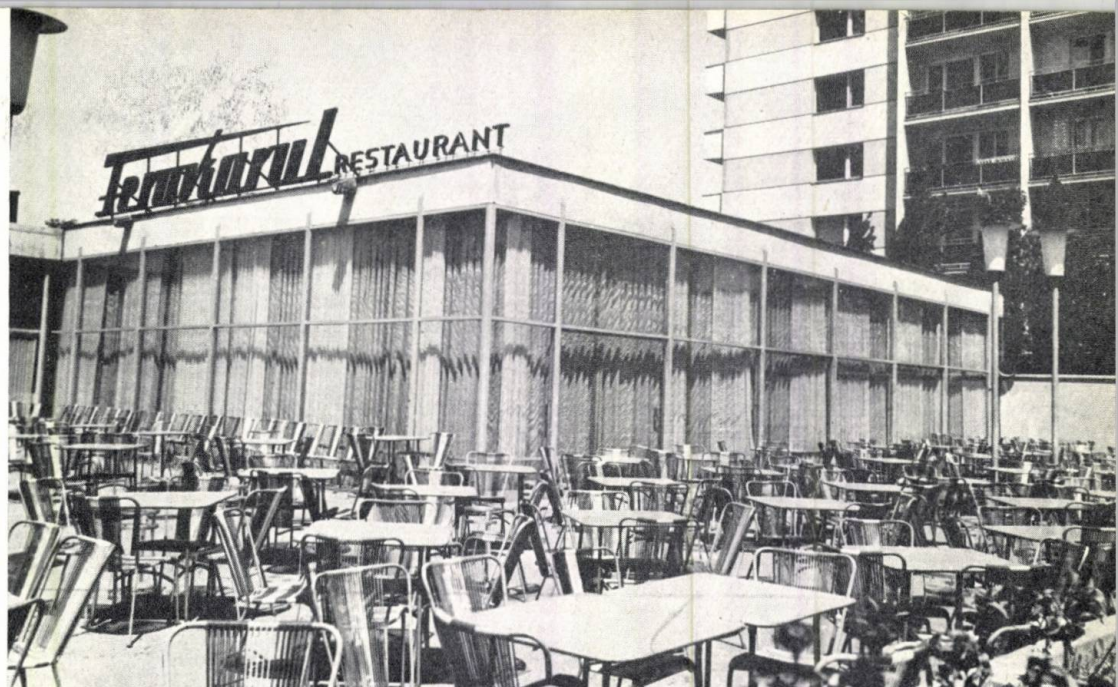
Accesul se face prin porticul blocului-lamă cu 14 niveluri; un vestibul (cu garderobă și grup sanitar) conduce la sala pătrată a restaurantului. Un planșeu casetat precomprimat, cu panouri alternate de lumină, doi pereți complet vitrați cu uși glisante de acces pe terasa-grădină a restaurantului, un zid plin, care continuă plastic accesul principal în restaurant, și altul la semiînălțime — opus intrării — și care se continuă pe limita terasei, separînd astfel spațiile restaurantului de imediata vecinătate a blocului-fundal al ansamblului de locuințe, sînt toate elementele principale de compoziție.

Rezolvarea corectă a spațiilor anexe asigură restaurantului o funcționalitate bună, iar grija pentru caligrafierea volumului exterior și interior al sălii prin precizie inginerească și claritate plastică contribuie la realizarea unei atmosfere agreabile de prospețime și transparență, în profida unor erori și maltratări ale constructorului în transpunerea detaliilor de finisaj, material și culoare.

Încă o dată se verifică faptul că gîndirea urbanistică și arhitecturală este indivizibilă, că viziunea plastică este una singură și de la început organică și coerentă și că înscrierea oarecum mecanică, într-o schemă urbanistică dată, alterează perfectă reușită a intențiilor plastice.

Arh. V. NIȚULESCU

Sala de mese a restaurantului

Restaurantul „Feroviarul”

RESTAURANTUL « FEROVIIARUL » BUCUREȘTI

Autori:

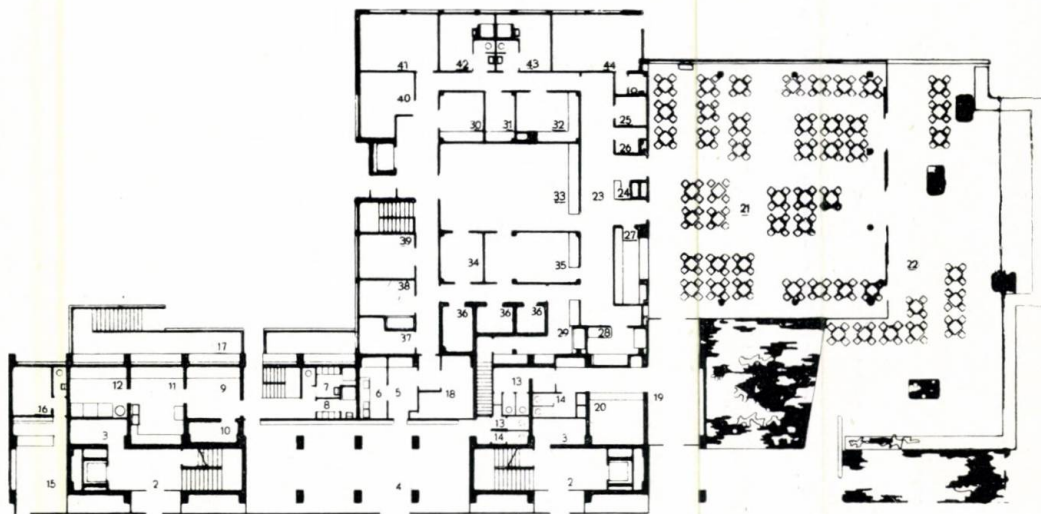
Arhitectură: arh. V. Nițulescu

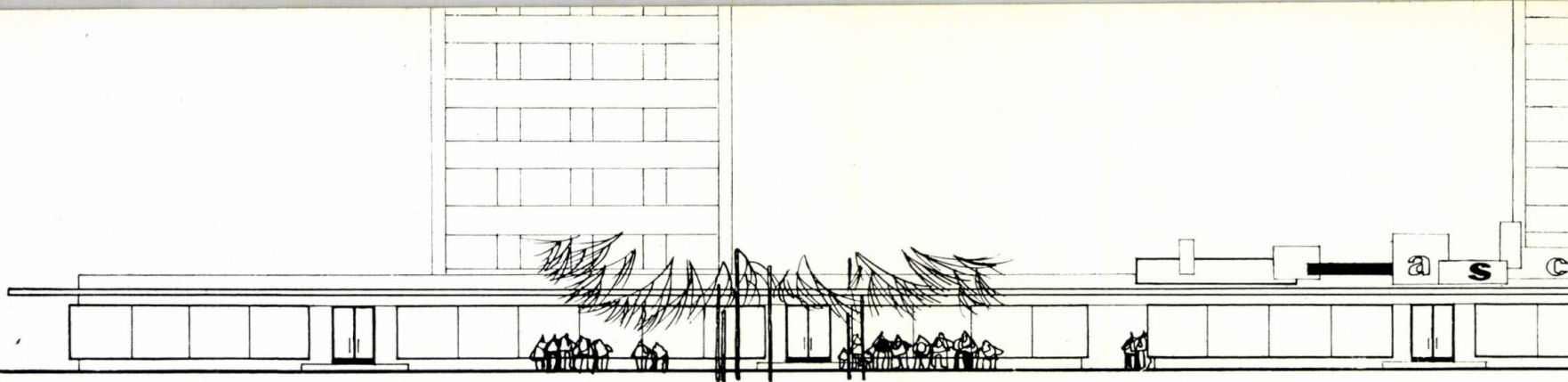
Rezistență: ing. Gr. Eliescu

Institutul Proiect-București

Restaurantul „Feroviarul” — Plan

1. Portic — 2. Intrări locuințe — 3. Spațiu pentru biciclete-cărucioare — 4. Cofetărie — 5. Oficiu — 6. Spălarea veselei
7. Grup sanitar — 8. Grup sanitar — 9. Laborator finisaj — 10. Cameră frigorifică pentru cofetărie — 11. Laboratorul cofetăriei
12. — Cuptoarele cofetăriei — 13, 14. Grupuri sanitare — 15. Tutungerie — 16. Depozitul tutungeriei
17. Curte engleză — 18. Depozit de gunoi — 19. Vestibulul restaurantului — 20. Garderobă — 21. Sala restaurantului
22. Terasa restaurantului — 23. Oficiul — 24. Control oficiu — 25. Depozit veselă — 26. Amplificare radio
27. Bufet cu vitrină — 28. Grătar — 29. Bar — 30. Curățare legume — 31. Spălare veselă bucătărie — 32. Spălare veselă restaurant
33. Bucătărie caldă — 34. Carmangerie — 35. Bucătărie rece — 36. Camere frigorifice — 37. Depozit fețe masă
38. Curățare pește — 39. Cămară alimente — 40. Birou — 41. Cameră odihnă personal
- 42, 43. Grupuri sanitare personal — 44. Stație încărcare sifoane.

MAGAZINE PE CALEA GRIVIȚEI - BUCUREȘTI

Autori:

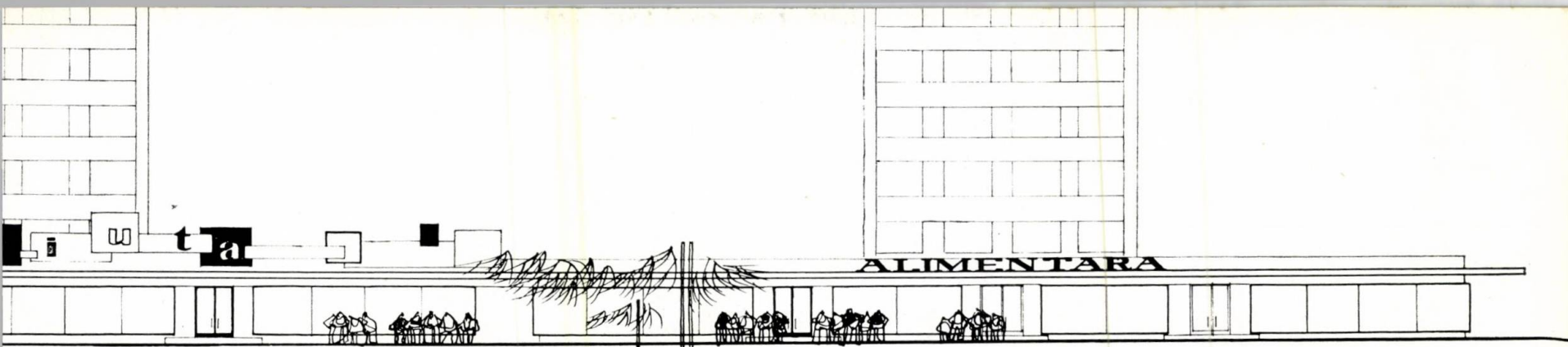
Arhitectură: arh. Ligia Dumitrescu

Rezistență: ing. Tr. Popp

Institutul Proiect-București

Magazinul alimentar cu autoservire — Vedere exterioară.

Vederea desfășurată a magazinelor din blocurile «L» de pe Calea Griviței

În cadrul complexului de locuințe de pe calea Griviței s-a prevăzut o rețea comercială, împărțită în două zone mari. În prima din aceste zone, pe porțiunea cuprinsă între str. Caraiman și str. Plăieșului, se înscrie și grupul de magazine ale blocurilor «L». Amplasate pe calea Griviței, în dreptul intrării Uzinelor «Grivița Roșie», magazinele constituie un volum detașat, în fața celor trei blocuri-punct L 1, L 2, L 3. Acest volum cuprinde trei magazine: magazine pentru radio, televizoare, frigider, aparate electrice; magazinul universal pentru copii «Așchiuță» și un magazin alimentar cu autoservire.

Fiecare din aceste magazine are o suprafață desfășurată de cca. 900 m², din care sala de vânzare ocupă cca. 680 m². Restul spațiului, dispus la parterul și subsolul blocului respectiv cu locuințe, este ocupat de anexe și spații de depozitare. Sălile de vânzare sînt înconjurată de vitrine vizibile de la un cap la altul al magazinului, pe o lungime de 145 m.

Vedere interioară a magazinului alimentar cu autoservire

Spațiile comerciale sînt despărțite între ele de accesele la blocurile de locuit din spatele lor.

Acoperirea magazinelor s-a rezolvat printr-un sistem constructiv, executat de către INCERC pentru prima oară în țara noastră, cu planșeu de beton armat precomprimat cu nervuri, pe două direcții, care a permis acoperirea unor suprafețe de 16 × 16 m cu elemente de susținere verticală numai pe contur.

Astfel la fiecare magazin există pentru sala de vânzare cîte două suprafețe libere de 16 × 16 m, realizate în modul mai sus arătat, iar în zona centrală de la marginea penetrării blocului de locuit pînă la fața exterioară pe o zonă de 5,50 × 15,50 m, prin sisteme de acoperire obișnuite.

Prin sistemul constructiv ales s-a realizat un plafon decorativ în casete, folosindu-se o parte din ele pentru iluminarea magazinului. Aceste zone cu lumină fluorescentă au fost mascate la nivelul grinzilor cu un raster metalic care nu mai permite vizibilitatea corpurilor de iluminat. În afară de această iluminare generală s-a prevăzut o iluminare specială a vitrinelor.

Spațiile mari de vânzare au dat posibilitatea creării unui mobilier special și așezarea liberă a raioanelor respective permițînd sisteme noi de vânzare, o vizibilitate permanentă a mărfurilor de jur împrejur, o circulație ușoară, un sistem de expunere mai interesant, transformînd întreg magazinul într-o vitrină.

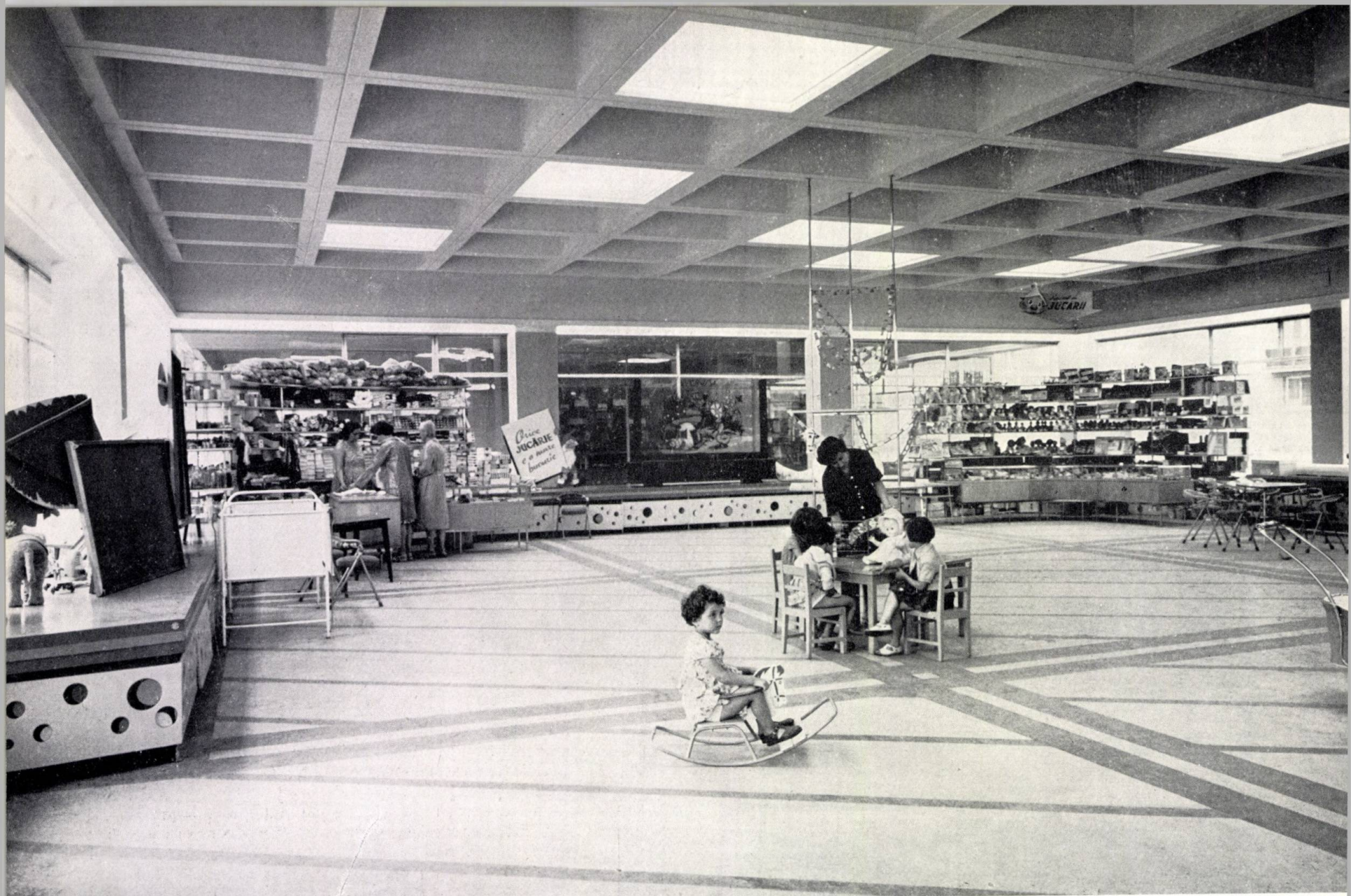
Parterul corespunzător blocului L 1 este ocupat de un magazin pentru vânzarea aparatelor de radio, televizoare, magnefoane, pick-up-uri, frigider și accesorii, cu o prezentare liberă în vitrine exterioare mobile, podiumuri interioare. Raioanele de radio-televizoare sînt deservite de 4 cabine speciale audio și video.

Magazinul dispune de o serie de aparataje speciale de încercat, cu un atelier de reparații pentru frigider și depănare pentru radio; de asemenea, cu un utilaj special de transportare a acestora.

Anexele magazinului sînt la parter, iar depozitarea generală se află la subsolul dotat cu un monșarj de mare capacitate.

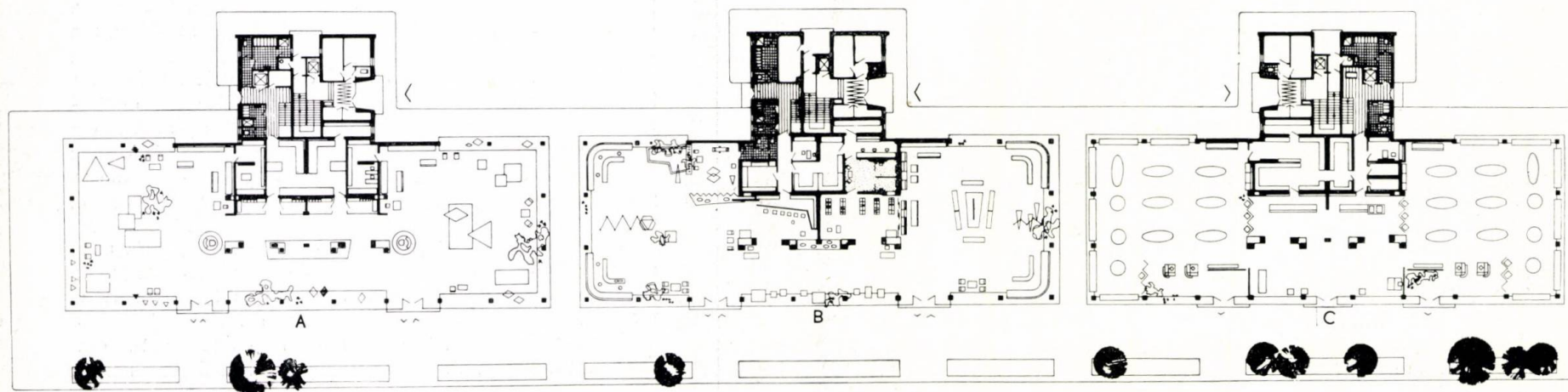
Prin natura spațiului creat și prin modul de etalare a unor piese voluminoase, cum sînt aceste aparate, s-a putut obține o bună folosire a spațiului, cu toate că față de cerințele temei acesta părea a fi mult prea mare.

Magazinul universal pentru copii «Așchiuță», din dreptul blocului L 2, cuprinde în cadrul sălii de vânzare

Vedere interioară a magazinului universal pentru copii «Așchiuță»

Planul magazinelor — A. Magazin radio-televizoare — B. Magazin pentru copii — C. Magazin alimentar cu autoservire

raioanele de încălțăminte, confecții, jucării, articole pentru sugaci, tricotaje, galanterie, textile, articole de toaletă, dulciuri și un spațiu de joc pentru copii, un bazin pe care plutesc jucării de apă; s-au prevăzut de asemenea cabine de probă, atelier pentru retușul confecțiilor, un birou, un depozit de zi pentru intrarea mărfurilor, vestiare.

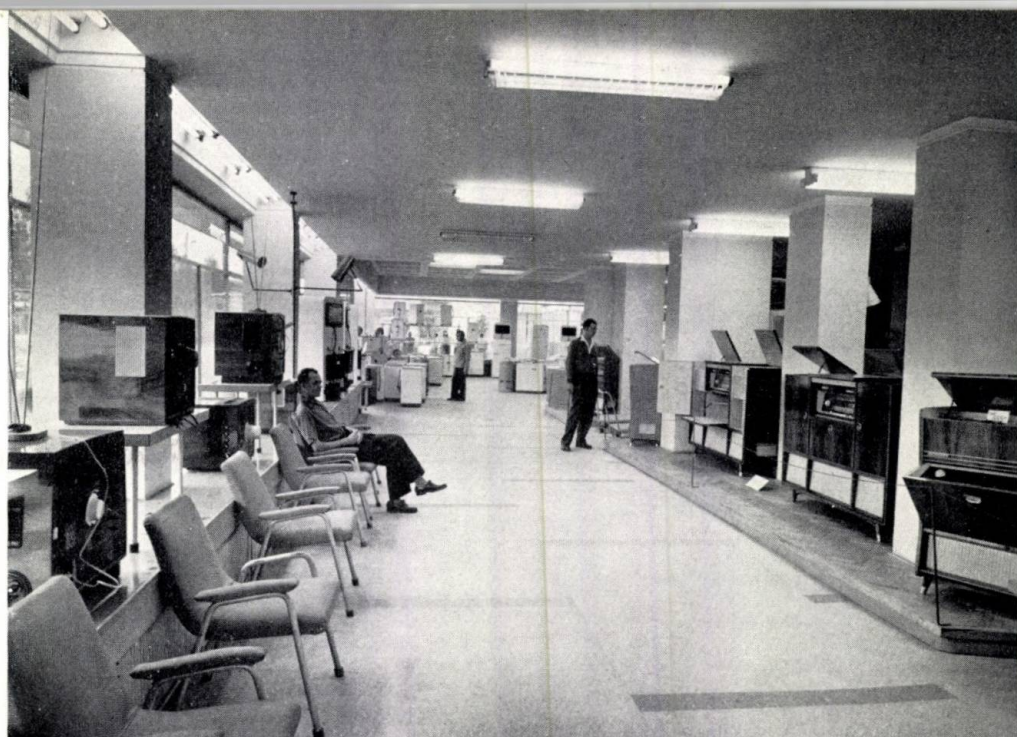
Subsolul este ocupat de depozitele generale.

De asemenea în afara vitrinelor exterioare, magazinul are vitrine și elemente de expunere interioară.

Magazinul alimentar cu autoservire, din dreptul blocului L 3, a constituit în momentul execuției, prin sistemul nou de vânzare, un element care a ridicat probleme speciale de funcționalitate, creîndu-se un circuit obligatoriu. Raioanele de mezeluri și brînzeturi au fost amplasate în zona centrală a magazinului, iar în dreapta și în stînga acestora—două mici magazine cu autoservire, de dimensiuni 16,00 × 16,00 m, utilate și aprovizionate cu același fel de mărfuri.

Frumos iluminat și dotat cu un mobilier de calitate, pe care mărfurile sînt expuse cu gust, și cu vitrine amenajate cu fantezie, magazinul este unul din cele mai aspectuoase din cadrul complexului.

Arh. Ligia Dumitrescu

Detaliu de interior al magazinului de radio și televizoare

Vedere interioară a magazinului alimentar cu autoservire

Sală de concert în zona centrală
Constanța — Proiect de diplomă al
studentului A. Teodorof.
Îndrumător, prof. arh. M. Alifanti

Prof. arh. A. DAMIAN,
Rector al Institutului de Arhitectură «Ion Mincu»
arh. C. ENACHE

ÎNVĂȚĂMÎNTUL DE ARHITECTURĂ OGLINDIT ÎN EXPOZIȚIA PROIECTELOR DE DIPLOMĂ A STUDENȚILOR INSTITUTULUI DE ARHITECTURĂ „ION MINCU” — PROMOȚIA 1963

În diversitatea tematică — determinată de amploarea comenzii sociale caracteristică orînduirii noastre — și a soluțiilor, alese astfel încît să dezvolte personalitatea fiecărui student, expoziția proiectelor de diplomă ale promoției 1963 ilustrează unele aspecte legate de munca pentru formarea arhitectului, oglindite în cîteva trăsături fundamentale.

1. Arhitectura fiind concepută de noi, în totalitatea ei, ca parte integrantă a activității complexe, economice, politice și sociale a țării, studenții de astăzi învață că, arhitectul de mîine rezolvînd un asemenea ansamblu, nu îndeplinește o muncă oarecare, închisă în limitele unui proiect, apoi ale unui șantier; el participă nemijlocit la întreaga această activitate, contribuind prin calitatea soluțiilor pe care le dă la ridicarea socială și economică a țării, la îmbunătățirea condițiilor de viață ale oamenilor. Pe această linie, temele tuturor diplomelor, de la diploma studentului C. Dobre, cu tema «Centrul orașului Galați», la aceea a studentului V. Neagu cu tema «Fabrică de ciment» sînt sarcini concrete — mai apropiate sau mai depărtate — ale arhitecturii noastre. Astfel, studenții sînt deprinși să se știe nu simpli proiectanți ai unei clădiri care se construiește sau nu, ci

participanți nemijlociți la realizarea unui obiectiv al construcției noastre socialiste. Studenții își aleg, în acest scop, temele de diplomă din sarcinile institutelor de proiectare în care își fac practica la începutul anului VI. Intrați în producție, după terminarea școlii, uneori chiar la institutul în care și-au făcut practica, absolvenții noștri au deseori prilejul să contribuie la proiectarea investiției care a constituit tema lui de diplomă.

2. Rezolvînd ansambluri și clădiri cu diferite destinații, în proiectele noastre de școală, ca și în practica de arhitectură, noi părăsim limitele înguste ale unui obiect arhitectural izolat, ale unei străzi, chiar ale unui cartier. Arhitectura noastră se definește nu prin sarcina izolată de a rezolva o funcție de locuit, culturală, de învățămînt, sanitară, sportivă etc., ci prin sarcina amplă și de mare răspundere de a crea «cadru construit» în care să se desfășoare în condiții optime viața și activitatea complexă a individului, a familiei, a societății. Considerînd arhitectura ca un proces de sinteză de mare complexitate, avînd ca obiectiv alcătuirea acestui cadru, noi apreciem în același timp că trebuie să asigurăm participarea la formarea și ridicarea pe o treaptă superioară a mediului construit, a tuturor tehni-

cilor și artelor ce trebuie și pot să contribuie la realizarea acestui obiectiv, precum arhitectura spațiilor verzi, sculptura și pictura monumentală, arta de mobilare a spațiilor libere, tehnica culorilor, echipamentul tehnic și alte asemenea, în intercondiționare reciprocă și toate în subordonare față de cadrul construit conceput ca un tot.

Acest punct de vedere se oglindește în diplomele noastre în preocuparea de a plasa și rezolva obiectul sau ansamblul arhitectural într-un cadru mai amplu, acela al cartierului, orașului sau chiar al microregiunii.

Astfel, studenta Constantina Toma propune în diploma sa rezolvarea «stațiunii balneare Comarova» pentru 8 000 paturi, în cadrul imediat al complexului — format din plaja de cca. 25 ha, pădurea de cca. 800 ha, amenajată pentru agrement și vînătoare, și din ansamblurile construite propuse, determinat și prelungit în cadrul general al întregului litoral românesc.

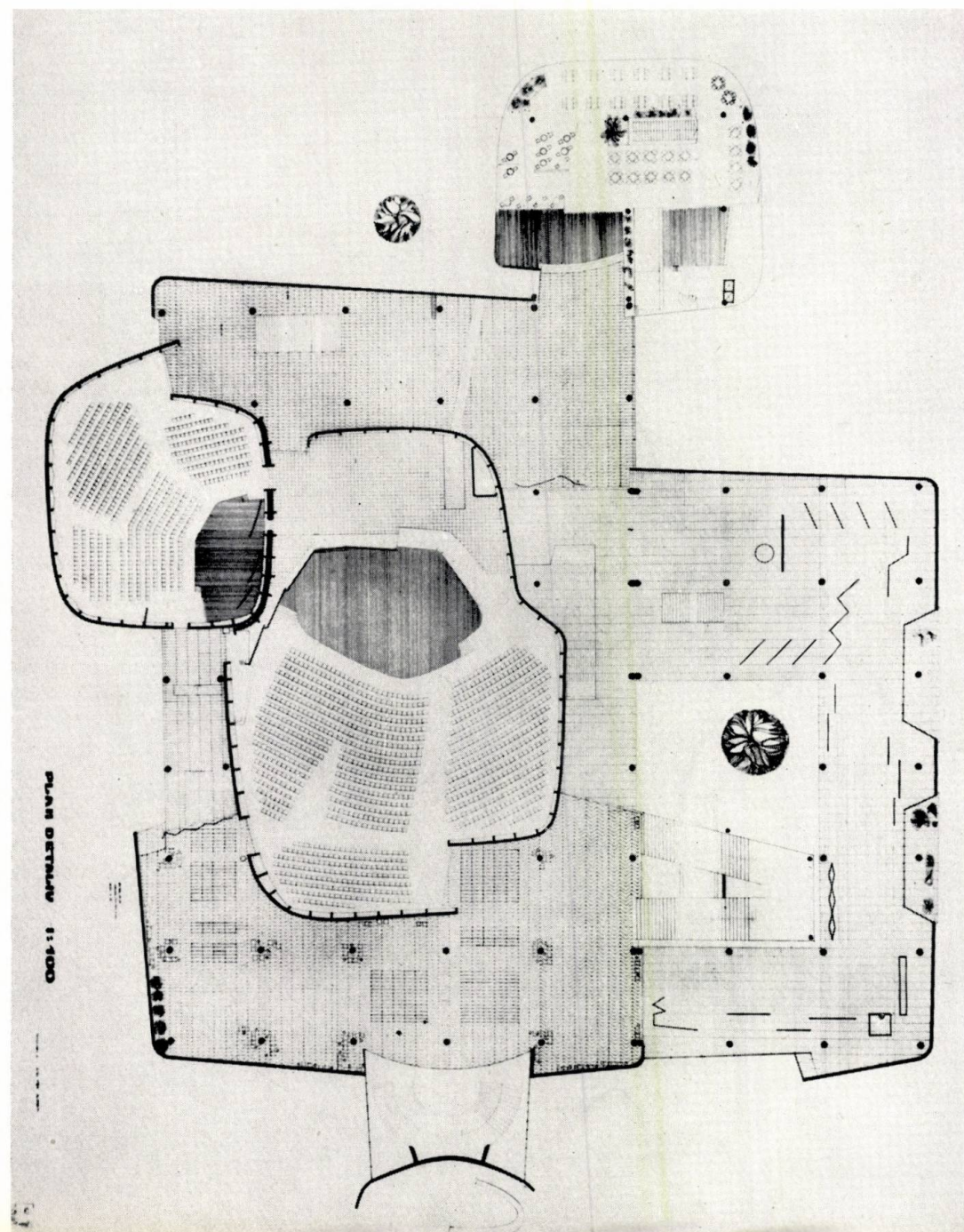
Diploma studentei Georgeta Popescu rezolvă «un cartier de locuințe la Galați», ținînd seama de sistematizarea întregului oraș, de faptul că orașul — și în consecință cartierul — gravitează spre elementul dominant natural,

Dunărea, și în același timp spre cele trei zone industriale, de silueta pe care orașul o prezintă spre Dunăre.

«Fabrica de ciment» — diplomă a studentului V. Neagu este detaliată ca organism industrial, pe baza rezolvării în cadrul larg al rețelei de zone de producție (industriale și agricole), de locuit (urbane și rurale), de recreație, și al osaturilor de circulație (feroviară și rutieră), de instalații, ale microregiunii în care este amplasată. De asemenea, diferitele dotări prezentate ca proiecte de diplomă — fie ele Sală de concerte, Sală de sport, Conservator sau Ambasadă — sînt rezolvate în cadrul urbanistic pe care-l împlinesc prin prezența lor.

3. Dar, ținem să subliniem că, prin întreaga noastră arhitectură, nu ne limităm la a crea un cadru construit pasiv. Prin modul cum rezolvăm funcțional noile ansambluri și clădiri, arhitectura noastră tinde să găsească acele forme de organizare a vieții individuale și sociale care să contribuie la ridicarea modului de viață al oamenilor pe o treaptă superioară. De aici rezultă unul din aspectele semnificative ale învățămîntului nostru de arhitectură: noi deprindem pe studenți să rezolve funcțional programele, gîndind permanent și la felul în care clădirile, construite în viitor după proiectele lor, vor contribui la formarea unui mod de viață nou, socialist, vor da posibilitatea să se manifeste tot ceea ce este bun

Sală de concert în zona centrală Constanța — Plan etaj I

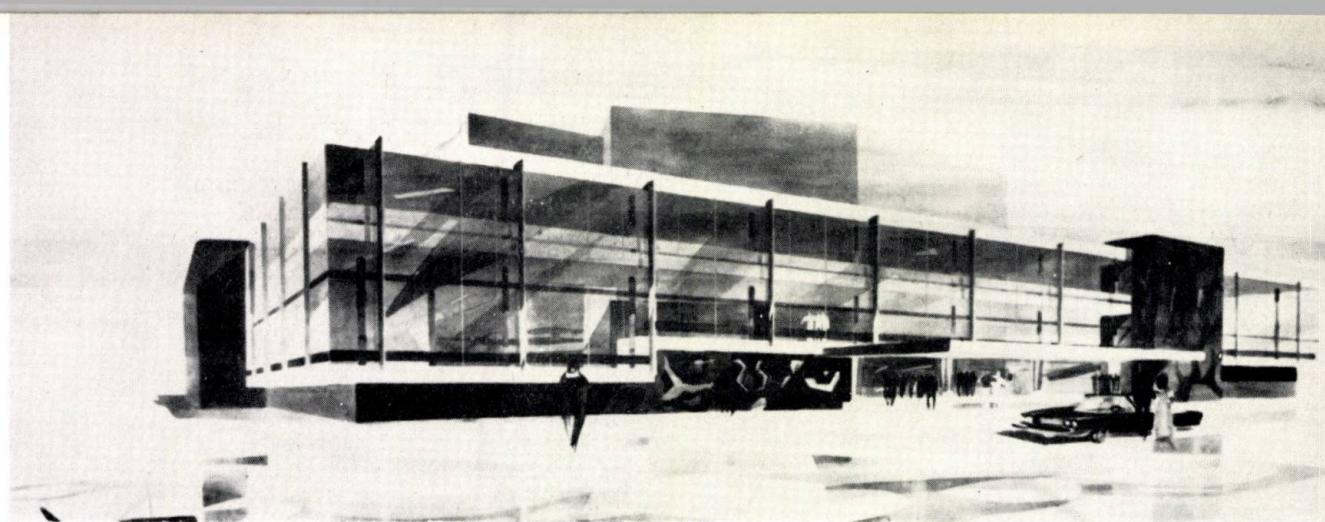

în om, tot ceea ce a fost constrîns și deformat în condițiile societății împărțite în clase. Subliniem: pentru noi și pentru studenții noștri, rezolvarea utilitar—funcțională a arhitecturii înseamnă contribuția activă, înnoitoare, în viața societății și a individului. Astfel, atît în diplomele avînd ca temă locuința (printre care reținem în special studiul studentului D. Chiricuță, pentru apartamente în blocuri înalte p + 12 propuse în cartierul «Peninsula» din Constanța), cît și în diplomele de urbanism (printre care reținem pe cele ale studenților A. Teodorof cu tema «Zona centrală a orașului Constanța» și Georgeta Popescu cu tema «Cartier de locuințe la Galați») apare, în formularea temelor și în rezolvările propuse, preocuparea—proprie arhitecturii moderne — de a adînci și elucida continuu studiul locuinței și ansamblurilor orășenești, rezolvînd în unitatea lor organică problemele clădirilor de locuit în corelare cu problemele rețelelor de dotări sociale, culturale, comerciale etc. Această preocupare de organizare optimă a vieții individuale și sociale se reflectă și în grija cu care se rezolvă fiecare dotare sau unicat, precum și ansamblurile de deservire socială complexă a unităților industriale și agrozootehnice.

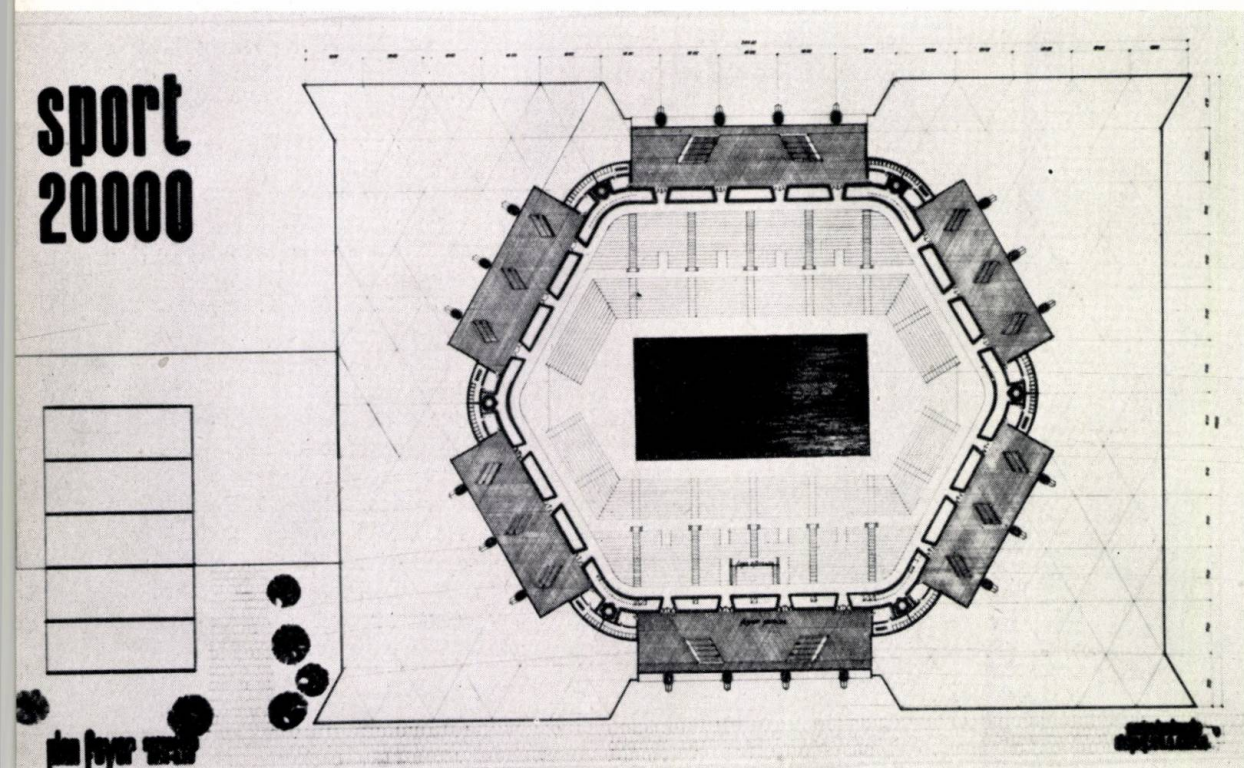
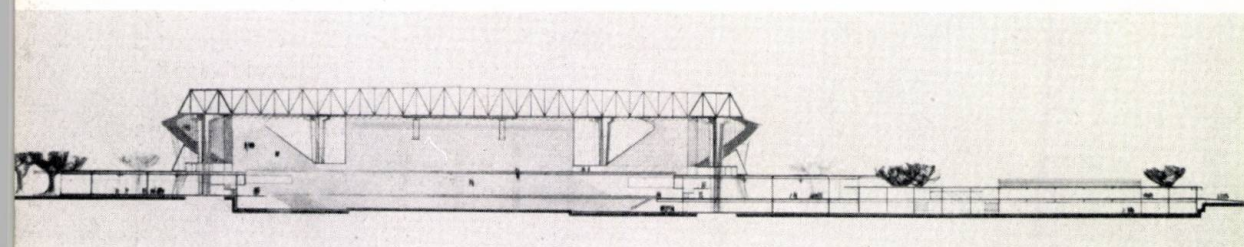
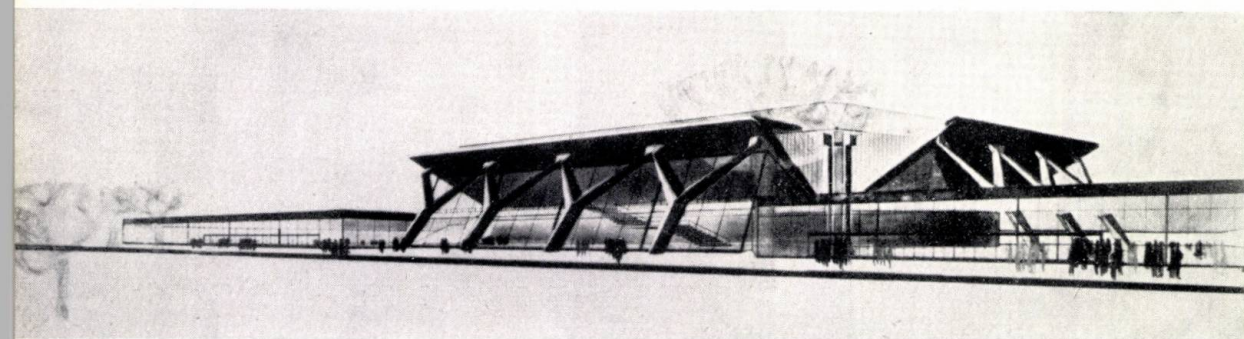
Trebuie subliniat că această grijă de creare a «cadrului construit activ» este urmărită cu consecvență, în școală ca și în practica noastră de arhitectură, și la nivelul interiorului apartamentului, decorației și mobilierului acestuia. Pe această linie se detașează din expoziție, prin valoarea deosebită, diploma studentului M. Iliescu cu tema «Decorație interioară și mobilier pentru locuințe». Pe exemplul real al unui tronson tip cu trei apartamente (realizat din panouri mari prefabricate) se stabilesc funcțiunile, piesele și gabaritele mobilierului, apoi se arată marea varietate funcțională și plastică de compunere a «cadrului construit interior» prin realizarea mobilierului din piese anonime polifuncționale intersanjabile.

4. În concepția noastră, clădirile nu pot fi rezolvate în condiții optime decît în conexiunea funcțională și plastic-arhitecturală a unităților structurale realizate în cadrul reconstrucției și construcției orașelor noastre, concepute ca organisme vii cu funcțiuni complexe. Într-adevăr, o rezolvare chiar relativ bună a problemelor de funcționalitate, economicitate și expresivitate, limitată însă la cadrul îngust al unui obiect arhitectural, considerat ca o individualitate de sine stătătoare, va fi cu siguranță infirmată de cerințele ansamblului urbanistic, în care obiectul se găsește amplasat artificial. Dimpotrivă, prin rezolvarea în bune condiții a problemelor de funcționalitate, economicitate și expresivitate, considerate la treapta unei unități structurale a orașului, se rezolvă implicit și problemele proprii fiecărui obiect construit în parte, fie

Sală de concert — Proiect de diplomă
al studentei Ruxandra Marinescu.
Îndrumător, prof. H. Maicu.

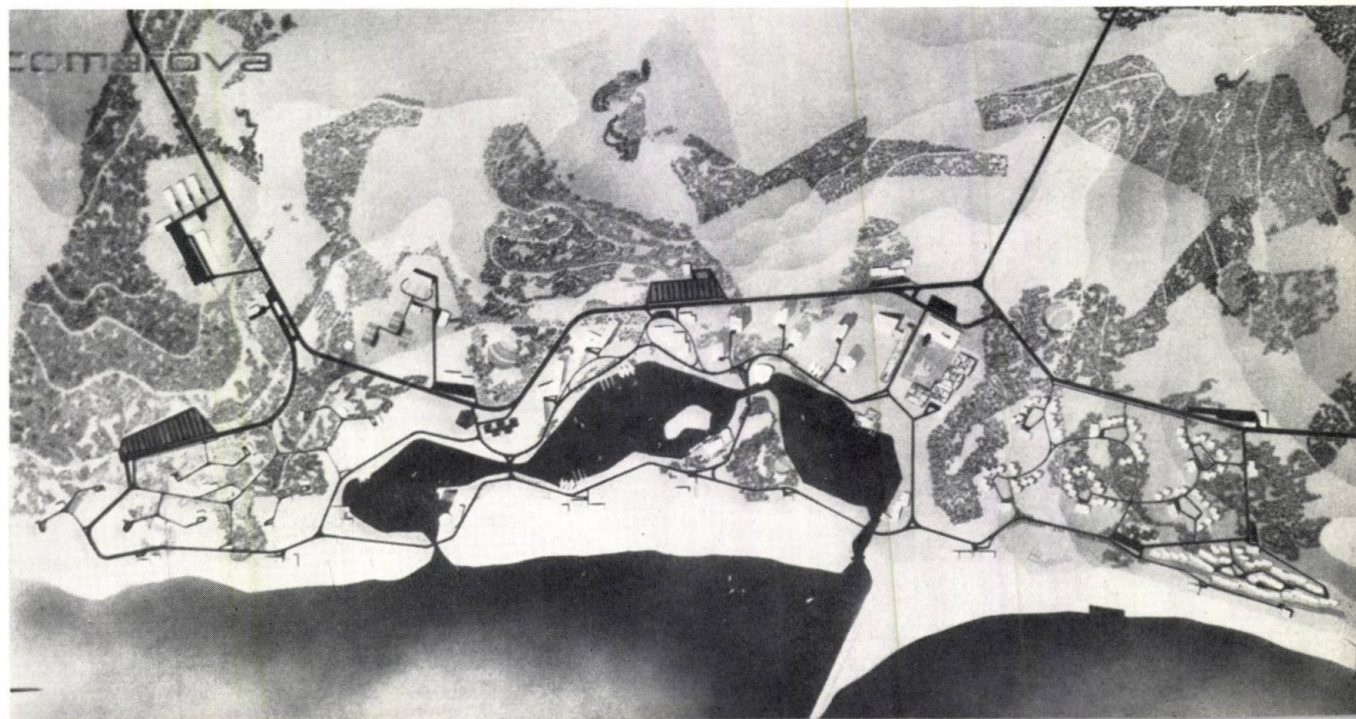
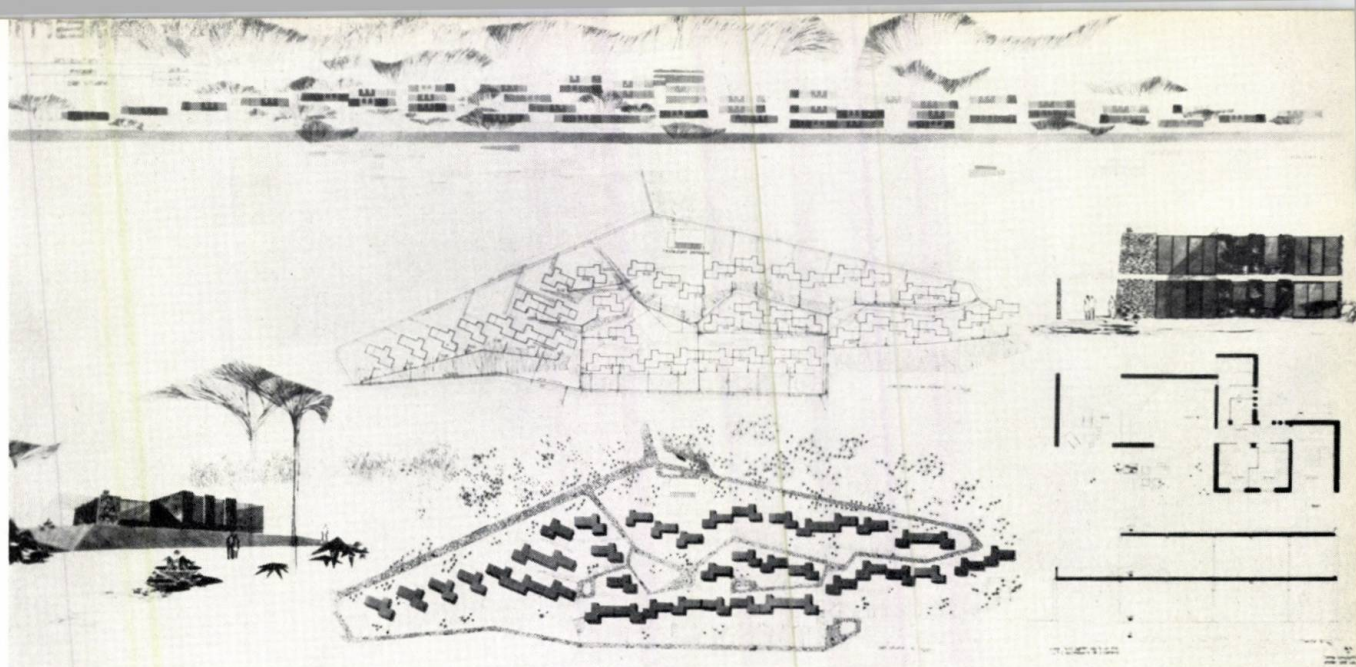
Sală de sport cu 20000 de locuri —
Proiect de diplomă al studentei Marina
Bordenache.
Îndrumător, prof. arh. A. Damian.
Perspectivă, secțiune, plan

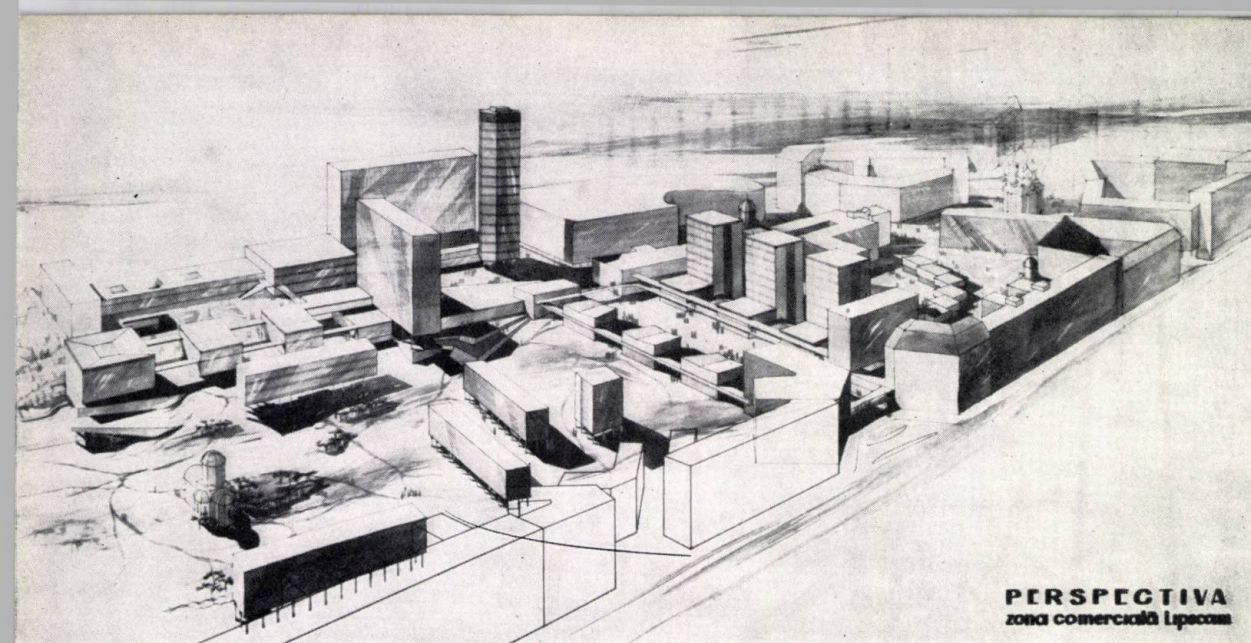
el locuință sau altă clădire. Toate aceste obiecte trebuie să alcătuiască părțile componente ale « marii gospodării urbane contemporane », ale unui tot unitar, organic și armonios, rezolvate într-o anumită intercondiționare și proporționalitate dintre ele. Pe această linie, unele diplome prezente în expoziție au ca temă chiar rezolvarea unei unități structurale în cadrul orașului, cum este diploma studentei Georgeta Popescu cu tema « Sistemizarea unui cartier de locuințe la Galați », corelată cu diploma studentului Dobre Constantin cu tema « Centrul orașului Galați ». Dotările social-culturale, sportive etc., sînt tratate de asemenea în cadrul structural al întregului oraș, fie că este vorba de o rețea, cum este diploma studentului P. Derer, cu tema « Rețea comercială în București », fie că este vorba de clădiri cu caracter de unicat, cum sînt « Sală de concert în zona centrală Constanța » — diplomă a studentului Antonio Teodorof, « Sală de concert » — diplomă a studentei Ruxandra Marinescu, sau « Sală de sport de 20000 locuri » — diplomă a studentei Marina Bordenache.

5. De asemenea, atît în orașele cît și în satele noastre, noile ansambluri și clădiri contribuie prin rezolvările plastic-arhitecturale, la realizarea acelu « frumos în acțiune » prin care arhitectura emoționează profund, transformă și educă oamenii. Acest aspect are pentru noi semnificații specifice. Cercetarea

Sistematizarea stațiunii balneare Comarova — Proiect de diplomă al studentei Constantina Toma.
Îndrumător, prof. arh. R. Laurian.
Perspectivă, vedere de ansamblu și plan de sistematizare.

În profunzime a implicațiilor umane ale marilor transformări înfăptuite de orînduirea noastră arată că, din ce în ce mai mult, marile mase capătă, odată cu noua concepție de viață generată de ideile socialismului, o nouă sensibilitate estetică izvorîntă din permanenta asimilare a culturii. Cadrul construit urmează să răspundă, prin frumusețe și diversitate, la această sensibilitate estetică, contribuind totodată la ridicarea ei pe o treaptă superioară. Tocmai în acest scop, învățămîntul de arhitectură dezvoltă personalitatea creatoare a studenților, deprinzîndu-i însă să nu o folosească anarhic, ambițios și ostil oamenilor; noi deprindem integrarea organică a operei de arhitectură în cadrul natural sau construit, așa cum solistul trebuie să se încadreze organic în polifonia orchestrei; noi concepem opera de arhitectură nu ca un simplu act artistic individual, ci ca un act de cultură săvîrșit în lumina umanismului socialist. Expoziția proiectelor de diplomă reflectă și strădania noastră de a face, cu fiecare promoție, un pas înainte în realizarea acestui deziderat. Considerăm că și frumusețea calmă pe care o degajă « Stațiunea balneară Comarova », în rezolvarea propusă de studenta Constantina Toma, și expresivitatea plasticii « Ambasadei », în rezolvarea propusă de studenta Marta Nicolescu, și plastica îndrăznească a arhitecturii și decorației interioare a « Complexului turistic de la Vatra Dornei »,

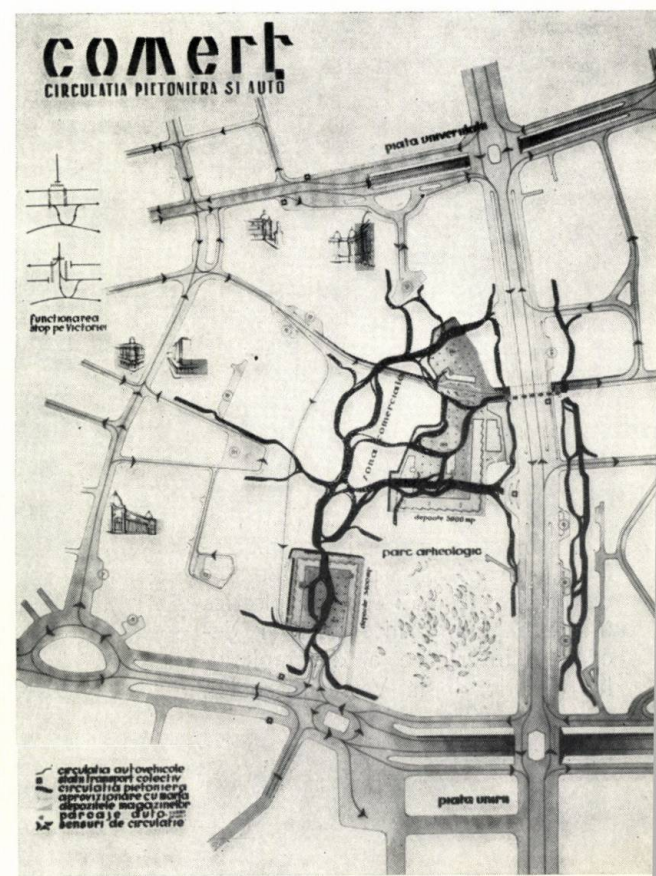
exprimată în diploma studentului D. Sbierea, și expresivitatea arhitecturii «Sălii de sport de 20 000 de locuri», și ordinea ca trăsătură a frumuseții «Cartierului de locuințe de la Galați», — toate acestea se înscriu pe linia personalității fiecăruia dintre autori, în strădania școlii noastre de a contribui la realizarea acestui «frumos în acțiune» al arhitecturii noastre.

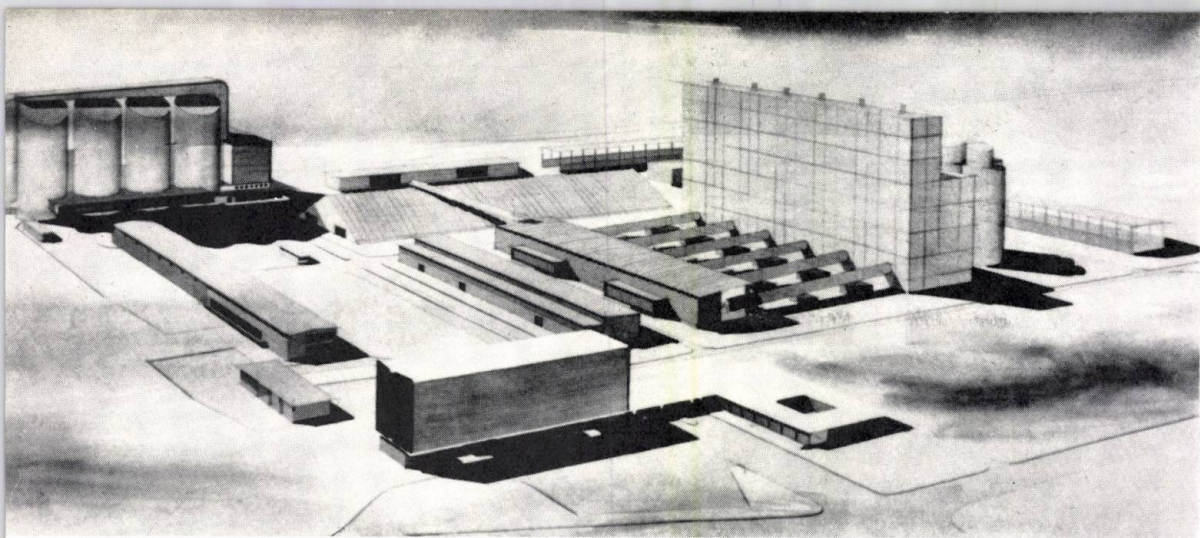
6. Actualizînd cu semnificații proprii orînduirii noastre, trilogia vitruviană a atributelor pe care trebuie să le aibă arhitectura: utilitate, soliditate, frumusețe, școala noastră acordă o mare atenție în a deprinde pe studenți să rezolve problemele constructive la nivelul tehnicii noi, în corelație strînsă cu problemele utilitar-funcționale, tehnice (de instalații și de fizică a construcțiilor) și estetice, pe toate treptele de complexitate și sub toate aspectele: structură, elemente, detalii, materiale, finisaje, metode de construcție. Ne limităm la a cita două diplome remarcabile din punct de vedere al rezolvării constructive. În diploma «Sală de sport cu

20 000 locuri» se propune o tramă constînd din triunghiuri cu latura de 15 m, o structură formată dintr-o dală, realizată cu rețea tridimensională din țevi, liftată cu prese hidraulice speciale pe 6 stîlpi principali, realizați din tole metalice asamblate într-un exagon. Proiectul se detașează prin adîncimea la care a fost realizată înțelegerea structurii și a elementelor și soluționarea detaliilor. O rezolvare constructivă deosebit de valoroasă a blocurilor de locuințe p+12 executate cu cofraje glisante propune în proiectul de diplomă «Sistematizarea cartierului Peninsula din Constanța». De subliniat este faptul că autorul propune chiar o metodă nouă: glisarea planșelor odată cu pereții, în poziție verticală și bascularea la poziția orizontală după 3—4 zile. Aplicarea acestui sistem poate aduce avantaje importante: bascularea planșelor se poate face în timpul glisării etajelor superioare la diferență de 4—5 niveluri, reducînd astfel timpul de execuție și utilajele necesare: planșeele se toarnă odată cu pereții, tencuielile și finisajul se pot executa mai comod, ca la pereți, în poziție verticală.

7. Un alt aspect semnificativ al învățămîntului nostru este legătura pe care o stabilește permanent între studenți și viață.

Viața, sub forma a ceea ce este nou, prețios și semnificativ în activitatea poporului nostru și a oamenilor de bine de pretutindeni. De aceea, noi îi deprindem cu acea viziune umanist-socialistă a vieții, viziune care are în centrul ei omul, fapta și nevoile lui, dar nu orice om

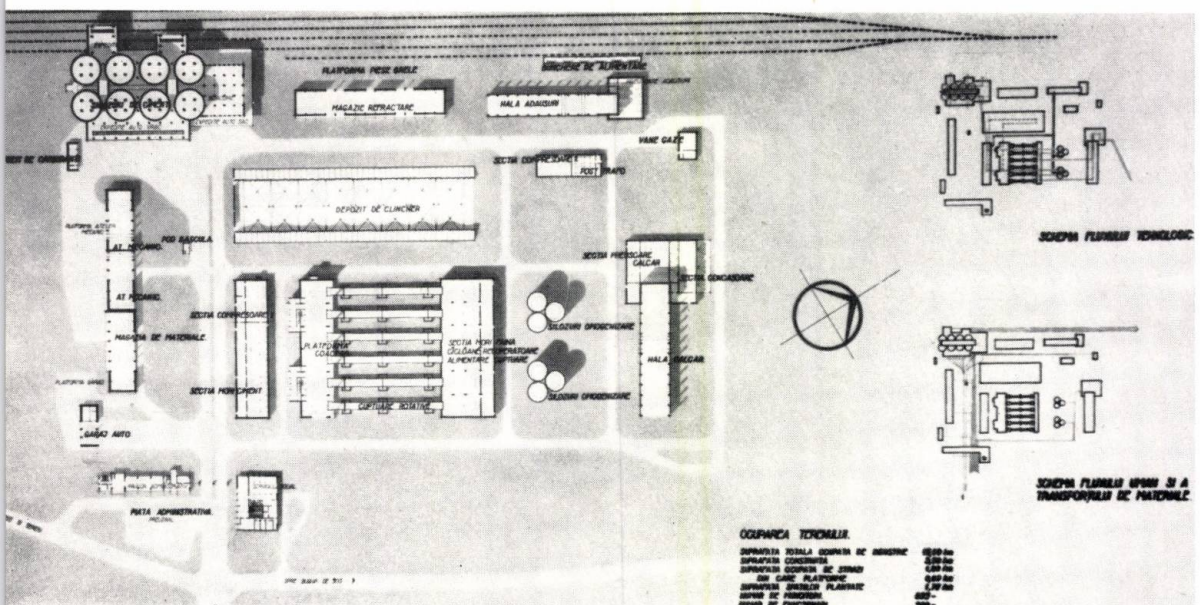

I	4
2 3	5

- 1, 2, 3 — Zonă comercială în București — Proiect de diplomă al studentului P. Derer.
Îndrumător, prof. arh. R. Laurian.
Perspectivă, plan de sistematizare, schema circulației pietoniere și auto
- 4, 5 — Fabrică de ciment — Proiect de diplomă al studentului V. Neagu.
Îndrumător, prof. arh. L. Adler.
Perspectivă și plan general.

Mariana Ciomîrtan cu tema «Conservator la București» și al studentului D. Sbierea cu tema «Complex turistic la Vatra Dornei».

★

Expoziția proiectelor de diplomă reușește astfel ca, prin amploarea tematicii și valoarea rezolvărilor, să definească promoția 1963 a studenților noștri — la începutul ei de drum în practica de arhitectură. Desigur, sarcina noastră este de a ridica neconținut realizările pe o treaptă superioară. Pentru a ne limita la un singur exemplu în acest sens, urmărim ca, în viitor, să antrenăm echipe de studenți în rezolvarea complexă a unui organism urban, în care fiecare problemă principală să constituie tema unei diplome. Principalele zone componente: de locuințe, de producție (industrială și agricolă), de agrement, rezolvate pe toate treptele, de la sistematizarea teritorială, sistematizarea ansamblului, sistematizarea unităților structurale, la proiectarea obiectelor, a decorației interioare și mobilierului — soluționate în paralel în cadrul unui oraș conceput ca organism viu, cu funcțiuni complexe, va situa astfel studentul pe treapta superioară a practicii de arhitectură. Studentul se va deprinde astfel într-o mai mare măsură să știe că fiecare detaliu pe care-l are de rezolvat nu este izolat, că el face parte dintr-un întreg și că acest întreg este «cadrul construit» al societății noastre socialiste.

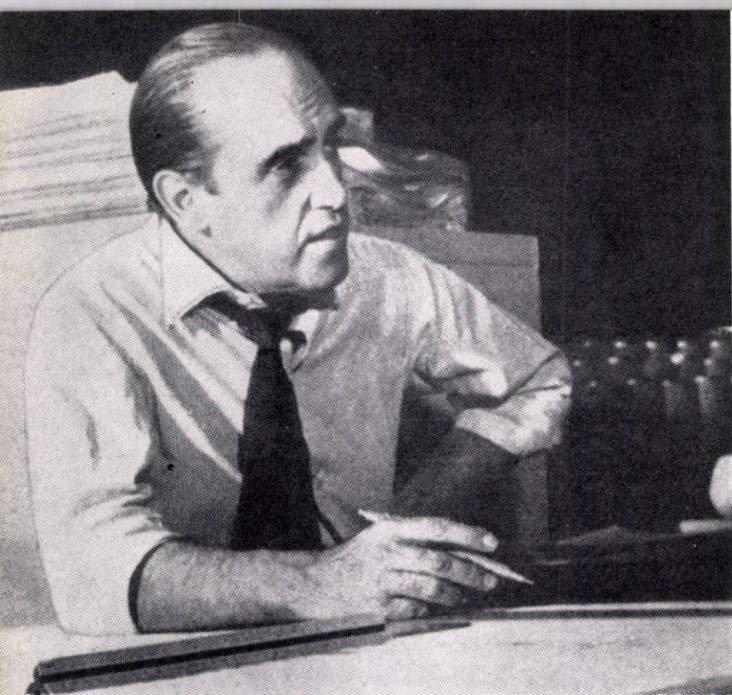
Și pe această treaptă de cunoaștere și de rezolvare a problemelor de arhitectură — aceea a diplomelor — școala noastră este, prin trăsăturile pe care expoziția de diplome a promoției 1963 le oglindește, solidară cu practica noastră de arhitectură în strădania de a aduce contribuții noi la realizarea unei arhitecturi care să satisfacă din ce în ce mai bine nevoile oamenilor, care să fie cât mai economică și să fie frumoasă, pe măsura vieții noi pe care o construim.

și orice fel de faptă, ci omul și fapta adînc împlîntată în realitatea vie și dinamică și care contribuie la prefacerea lumii.

Viața, sub forma a ceea ce a devenit valoare trainică prin efortul generațiilor succesive, educate de tradiție. De aceea noi îi învățăm pe studenți să cunoască și să înțeleagă tot ce este prețios în arhitectura înaintașilor.

În acest scop, întregul proces de învățămînt îl ajută pe student să cunoască deopotrivă exemplele cele mai bune ale arhitecturii zilelor noastre, mari întreprinderi industriale, rodnice gospodării agricole, meșteșugurile monumente ale arhitecturii noastre. Contactul viu pe care studenții îl au cu această amplă comandă socială proprie orînduirii noastre socialiste se reflectă în tematica largă a proiectelor de diplomă, cuprinzînd: mari unități structurale orășenești, dotări social-culturale, de învățămînt, spitalicești etc; complexe industriale și agrozootehnice; ansambluri de odihnă; reconstituiri și restaurări de monumente istorice etc.

8. Pregătirea multilaterală a studenților se reflectă nu numai în tematica largă a expoziției, ci și în faptul că multe diplome rezolvă tema de la problemele de urbanism (plasarea în cadrul natural și construit, soluționarea organismului urban, industrial sau agricol) pînă la probleme de detaliu ale decorației interioare și mobilierului. Remarcabile ca detalieri sînt proiectul studentei

PROF. ARH. L. ADLER

Vicepreședinte al C.S.C.A.S.

OSCAR NIEMEYER ȘI ORAȘUL BRASILIA

La începutul lunii mai a.c., ziarele anunțau că renumitul arhitect brazilian și luptător pentru pace, Oscar Niemeyer, a fost distins cu Premiul Internațional Lenin «Pentru întărirea păcii între popoare».

La aflarea acestei știri, Oscar Niemeyer a declarat unui corespondent al ziarului «Pravda»:

«În această zi fericită doresc să vorbesc despre pacea care trebuie să devină baza tuturor dorințelor noastre.

Dacă nu va fi pace, tot ce e minunat în lume, și înainte de toate, omul, va fi prefăcut în pulbere.

Numai pacea trainică apropie pe toți locuitorii planetei, îi face fericți și încrezători în viitor.

Noi, în Brazilia, luptăm pentru pace și coexistență pașnică, dar și împotriva celor care ne asupresc. Luptăm împotriva exploata-torilor și jefuitorilor popoarelor Americii Latine, a imperialiștilor americani.

Fiecare om conștient, fiecare patriot adevărat, ia parte în sfera sa de activitate la această măreață luptă pentru pace și dreptate. Modesta mea contribuție în apărarea păcii pe pământ, a fost și rămâne pentru mine problema nr. 1.

Îmi iubesc mult profesiunea. Mai mult decât atât, nu pot trăi fără arhitectură, căreia i-am dat mai mult de douăzeci de ani din viață. Dar pentru mine, profesia mea trece pe planul doi, când este vorba de lupta sfântă pentru pace, egalitate și demnitate umană.

Știrea despre acordarea Premiului «Lenin» pentru pace, mi-a umplut inima de bucurie și mândrie pentru poporul meu.

Sînt încredințat că acest premiu, ce reprezintă cea mai înaltă cinstire, de drept nu trebuie să îmi revină mie, ci poporului Braziliei, care luptă în modul cel mai hotărît pentru pace.»

Cu acest prilej, redacția noastră a solicitat pe tov. prof. arh. L. Adler — care a vizitat Brazilia și a avut o întrevedere cu Oscar Niemeyer — să împărtășească cititorilor noștri impresiile sale asupra arhitecturii realizate de arhitectul sudamerican, în special asupra orașului Brasilia, precum și asupra concepțiilor sale teoretice.

Ne îndreptăm spre vila lui Oscar Niemeyer, pe șoseaua în pantă care urcă pe unul din versantele ce mărginesc golful Rio de Janeiro.

Sîntem de două săptămîni în Brazilia și, delegați ai țărilor socialiste, așteptăm cu mult interes întîlnirea cu una dintre personalitățile marcante ale arhitecturii Americii de Sud.

Vizitasem deja orașul Brasilia, cea mai tînără capitală a lumii, creată în deșert potrivit unei concepții unice, dar care n-a izbutit încă să devină un oraș și cu atît mai puțin o capitală vie a unui stat imens.

Văzusem în cîteva orașe — Belo Horizonte, Sao Paulo, Rio de Janeiro — numeroase construcții noi, într-o arhitectură curioasă, pentru a cărei înțelegere era absolut necesară cunoașterea condițiilor concrete, sociale, economice și culturale, în care a luat naștere.

Așteptam convorbirea cu Niemeyer, tocmai pentru a cunoaște și a înțelege aceste condiții și premisele care au dus la realizarea uneia din cele mai neobișnute experiențe urbanistice și arhitecturale ale epocii noastre.

Mașina urcă într-un cadru sălbatic, de-a lungul unui pîrîu care alimentează un mic iaz, în mijlocul unui parc împădurit. O vilă în mijlocul unei grădini exotice care pare că pătrunde în interior printr-un perete vitrat mărginind o terasă spațioasă. Un mare living-room, mobilat simplu, dar deosebit de rafinat.

Rafinamentul este de fapt una din principalele caracteristici ale operelor lui Niemeyer. El se vedește și aici, în felul în care a fost orientată vila și legată de bogata natură înconjurătoare: un al doilea perete vitrat deschide privirea din interior spre oglinda de apă a iazului din apropiere; în detaliul atent studiat și cultivat: tăiată în mijlocul unui perete masiv, o fereastră prin care se zărește peisajul îndepărtat, formează un tablou viu; în contrastul de materiale, căutat și realizat cu dezinvoltură: într-o stîncă uriașă de granit care pătrunde în vilă, au fost încastrate treptele acoperite cu mochetă ale scării care coboară la nivelul inferior, spre camera de studiu și dormitoare.

Gazda ne întîmpină cordial. Scund, cu figura măslinie, mobilă și comunicativă, cu ochii vii, afabil și foarte apropiat, Niemeyer începe imediat discuția asupra unor probleme pe care le consideră arzătoare pentru creația arhitecturală.

În cele ce urmează voi căuta să redau cît se poate de fidel ideile și cuvintele lui Oscar Niemeyer, așa cum le-a spus și așa cum le-a ilustrat în lucrările sale.

El se ridică de la început împotriva funcționalismului și schematismului construc-tiviștilor care se opun prelucrării și modelării plastice a elementelor de structură. El consideră formaliste soluțiile care încearcă să cuprindă în planuri simpliste și compacte, de forme geometrice prestabilite (vezi fig. 2), programe complexe și variate, care, tocmai pe baza principiilor funcționaliste, ar trebui concepute liber, variat, din elemente arhitecturale diferențiate (vezi fig. 3). Mergînd pe această cale, pe care dînsul o consideră formalistă, clădirile publice, deși cu programe radical diferite, ajung să capete rezolvări arhitecturale identice, pierzîndu-și caracterul specific dictat de programul respectiv (fig. 4).

1

Demonstrând slăbiciunea argumentelor unor curente la modă care subapreciază arhitectura liberă și creatoare, Niemeyer susține o tendință opusă urmărind crearea unor opere cu caractere structurale proprii, găsirea unor soluții noi, variate, pe cât posibil logice din punct de vedere constructiv.

În realizarea ideilor sale el afirmă că nu-i este teamă de anumite contradicții între formă, tehnică și funcțiune, acceptând compromisuri sau artificii.

« Arhitectura — declară Niemeyer — nu e o simplă problemă de inginerie, ci o manifestare spirituală a imaginației, a poeziei ». El este convins că vor supraviețui până la urmă doar acele opere care sînt neașteptate, frumoase, armonioase.

Brasilia este tocmai o ilustrare a acestor concepții.

Construcția capitalei în centrul țării este o veche dorință a brazilienilor, un vis național datînd încă din 1789, din primii ani de constituire a statului național independent. Susținut în 1823 de José Bonifacio, unul din eroii independenței, acest deziderat a fost înscris în constituțiile țării și în sfîrșit, transpus într-o hotărîre în 1955.

În 1956, Niemeyer a fost invitat să conducă departamentul de arhitectură al unui organism de stat, denumit *Novacap*, avînd ca scop edificarea noii capitale.

Amplasamentul Brasilei a fost stabilit în inima țării, la 940 km de vechea capitală Rio de Janeiro și la distanțe echilibrate de principalele centre populate, pe un platou la aproape 1000 m deasupra nivelului mării, în statul Goyas (fig. 7).

În diverse ocazii, căutînd să înțeleg cauzele edificării unei capitale lipsite de orice activitate productivă și bază economică, mi-am exprimat nedumerirea în acest sens față de o serie de persoane cu care am avut contact în Brazilia.

Mi s-a răspuns în diferite feluri. Astfel, unii au susținut că industria cu caracter republican se va amplasa ulterior, la cîteva sute de kilometri în jurul orașului, pe arterele de circulație importante, în apropierea viitoarelor exploatare de materii prime. După alții, industria se va dezvolta în continuare în actualele centre ca Sao Paulo sau Rio de Janeiro. În sprijinul aspectului democratic al acestui transfer de capitală, mi s-a explicat că principalul scop urmărit era de a înlătura dezechilibrul existent în dezvoltarea economică și socială a țării, între regiunile de pe litoral, dens populate și puternic industrializate, și cele din interiorul țării, în special regiunile din vest și nord, subpopulate, bîntuite de foamete și de un proces cronic de emigrare.

Se considera că dezechilibrul dintre repartitia veniturilor populației și marea deosebire de nivel economic și cultural, datorat concentrării populației pe litoral, vor fi lichidate prin mutarea guvernului în centru și deplasarea populației spre regiunile vestice, subpopulate, atrăgînd migrațiile care azi vin din nord, tinzînd spre triunghiul industrial de pe litoral.

Paralel, mi s-a spus, s-a urmărit îndepărtarea administrației de luxul și viciile din Rio — « cidade maravilhosa » care abate atenția publică de la sărăcia și înapoierea generală — și situarea ei în condițiile de izolare care să-i permită să se concentreze asupra marilor probleme naționale.

Brasilia va adăposti deci numai organele administrației centrale de stat, politice și economice, populația fiind limitată la 500 000—600 000 locuitori. Singura activitate de producție se prevede a fi în zona industriei de deservire orășenească și de depozitare.

Probabil, că printre obiectivele creării acestui oraș lipsit de industrie, n-a lipsit și cel care a determinat și crearea orașelor Washington și Camberra: îndepărtarea de organele centrale a proletariatului industrial, elementul cel mai revoluționar al poporului.

Personal, consider că aceasta lipsește însă orașul de o bază economică care să-i asigure o dezvoltare sănătoasă; prin mutarea unei capitale nu se poate rezolva dezechilibrul economic, cultural și social și nici nu poate fi vorba despre ridicarea unor regiuni înapoiate, lucru posibil numai prin industrializarea lor, prin dezvoltarea unor puternice unități industriale, de exploatare și transformare, care să asigure baza economică a noilor aglomerări urbane.

Într-o lucrare publicată recent *), Niemeyer își împărtășește experiența obținută în realizarea noii capitale.

El consideră orașul Brasilia ca o cotitură decisivă în cariera sa, o orientare nouă în căutarea conciziei și a purității plastice; căutările sale creatoare l-au dus spre simplificarea extremă a formelor arhitecturale, la ierarhizarea lor și realizarea unității și armoniei construcțiilor. În discuțiile avute, el ne-a afirmat că s-a ferit de forme vulgare și monotone, urmărind folosirea imenselor posibilități ale betonului armat astfel încît aceste posibilități să nu se transforme în frîne ale arhitecturii ci să permită realizarea unor idei îndrăznețe, inovatoare.

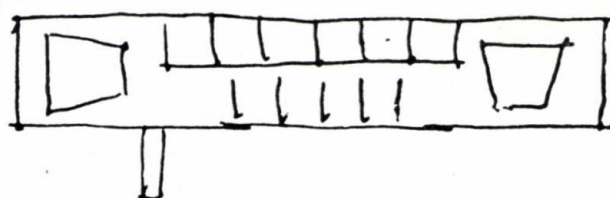
« Am urmărit să găsesc, fără să neglijez latura utilitară, o formă clară și frumoasă, care să caracterizeze principalele edificii în limitele simplității și ale nobleții. Mă frămînta în special gîndul ca aceste clădiri să constituie ceva nou și deosebit, care să dea o senzație de surpriză și emoție viitorilor vizitatori ai noii capitale, senzație care s-o caracterizeze și să-i dea măreție ».

Desfășurată într-un ritm rapid și în termen scurt, proiectarea a avut și lipsuri care au fost criticate. Niemeyer subliniază însă că aceasta a avut totuși și efecte pozitive, permițînd arhitectului ca o dată găsită soluția arhitecturală să nu se mai îndepărteze de ea cu modificări ulterioare, păstrînd unitatea de concepție, puritatea și spontaneitatea ei.

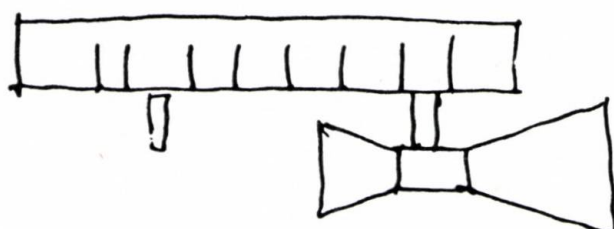
În continuare el arată ce a urmărit, care au fost ideile directe în opera de creație a noii capitale. Iată, pe scurt, aceste idei.

Piața celor trei puteri (legislativă, judecătorească și executivă) constituie nucleul principal al orașului, în care Niemeyer afirmă că a urmărit să creeze o compoziție unitară, asigurîndu-i sobrietatea și echilibrul caracteristic marilor piețe din Europa. (fig. 10, 11).

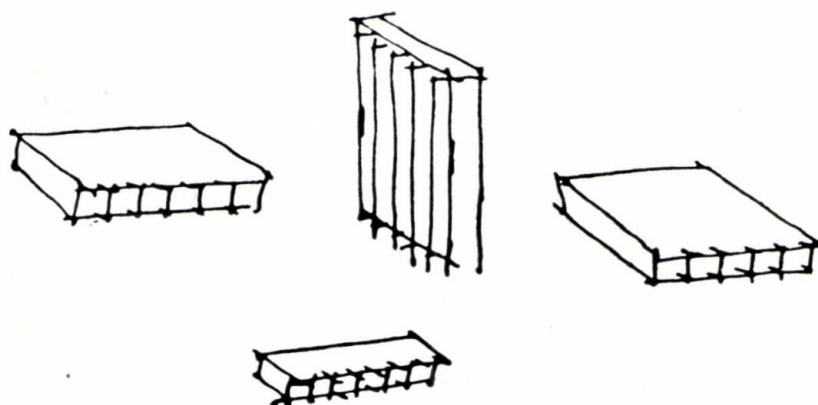
*) Oscar Niemeyer, *Minha experiência em Brasília*. Ed. Vitoria, Rio de Janeiro 1961. Din această lucrare au fost reproduse figurile 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13.

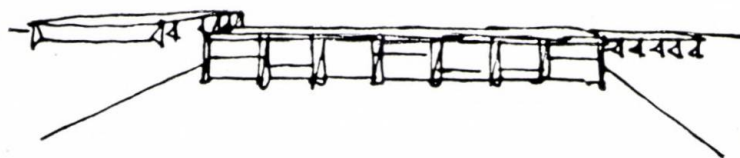
2

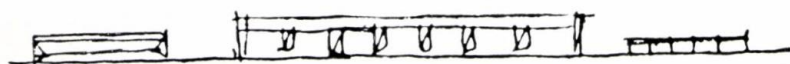
3

4

5

6

Palatul Congresului are o compoziție determinată de concepția urbanistică. Folosind configurația terenului, arhitectul a creat o esplanadă care pune în valoare clădirea cu cupolele sale (din care una răsturnată). Intenționând să dea monumentalitate obiectului, Niemeyer a simplificat elementele, adoptând forme geometrice elementare care subliniază raportul dintre elementele plastice corespunzătoare diferitelor funcțiuni (fig. 1). Realizând palatul în forma actuală și nu ca o clădire înaltă (fig. 5, 6), el a permis realizarea esplanadei impunătoare și în loc să închidă privirea (fig. 9) a lăsat-o să pătrundă în perspective adânci, cuprinzând întreaga piață (fig. 10, 11).

Forma clădirilor din piață, spune Niemeyer, a rezultat din prelucrarea elementelor de susținere; nevoind însă să folosească stâlpii obișnuiți, mai economici, el a ales forme neobișnuite, care chiar dacă contrazic unele cerințe funcționale dau un caracter propriu clădirilor, le oferă suplețe și ușurință, asigurându-le un aspect aerian, abia sprijinit pe sol (fig. 12). Formele adoptate oferă privitorilor un ansamblu neașteptat de curbe armonioase imprimând întregului un deosebit dinamism (fig. 13).

La Palatul Alvorada — locuința Președintelui Republicii — arhitectul arată că a urmărit să imprime un spirit de noblete, caracteristic unui veritabil palat, realizând aceasta printr-o structură care formează o rețea ușoară și aeriană, elementele portante subțindu-se la extremități (fig. 12).

« Îmi place să știu — spune Niemeyer — că aceste forme asigură palatelor caracteristici proprii și inedite, oricât de modeste ar fi ele; și, ceea ce e important pentru mine, o legătură cu vechea arhitectură a Braziliei din epoca colonială, nu prin folosirea simplificată a elementelor epocii, ci exprimând aceleași intenții plastice, aceași dragoste pentru curbe și forme bogate, rafinate, atât de caracteristice ».

« Forme noi, care să surprindă prin suplețe și libertate de creație. Forme care să nu apese solul, ca o impunere a tehnicii, ci să susțină palatele, parcă ar fi suspendate, ușoare și albe, în nopțile fără sfârșit de pe platou. Forme de surpriză și emoție, care să-l rupă pe vizitator — chiar pentru câteva clipe — de problemele grele, uneori invincibile, cu care viața ne necăjește pe toți ».

★

Concepțiile lui Niemeyer sînt dintre cele mai controversate, iar realizarea Braziliei a ridicat numeroase obiecții și critici.

Macheta celor trei clădiri din piața centrală a suscitat lui Pier Luigi Nervi numeroase îndoieli. După părerea sa, cupola răsturnată a Palatului Congresului, sprijinită numai pe un inel de diametru redus, ce contrazice parcă soluțiile naturale, urma să dea mari dificultăți tehnice și constructive.

Eforturile materiale și tehnice necesare sînt oare justificate de impresia finală produsă? Această impresie va fi oare o senzație estetică sau mai curînd o mirare amestecată cu teamă? se întreabă Nervi.

După Nervi, Palatul Președintelui este o construcție ciudată și arbitrară, la care stâlpii și placa sînt îngustate sau înjumătățite tocmai acolo unde apar eforturile cele mai mari. Aceasta reprezintă o contradicție față de folosirea sistemelor statice în concordanță cu materialele folosite, astfel încît construcția să devină aproape o materializare a sistemului de forțe.

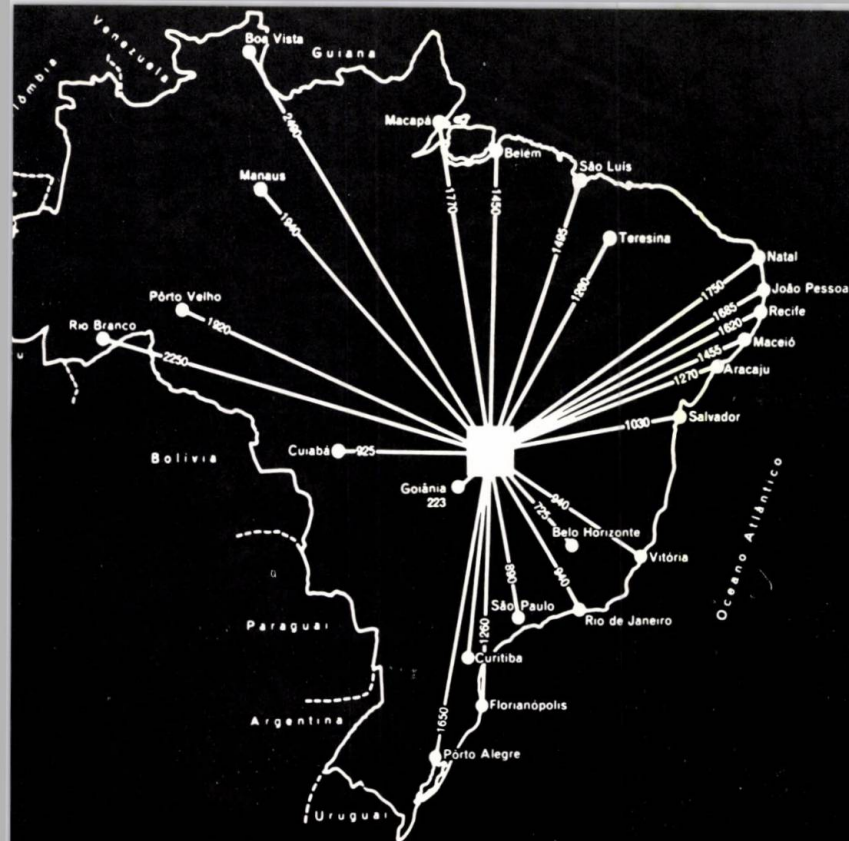
Cu multe rezerve, Nervi admite totuși și aceste soluții și căutări de forme, care folosind posibilitățile tehnico-constructive, realizează echilibrul necesar al forțelor interioare fără ca ele să devină elemente vizibile ale compoziției. Deși se îndoieste de aceste soluții, el le acceptă, considerînd că rezolvate corect din punct de vedere static ele pot reprezenta chiar o contribuție la procesul tehnicii.

★

Planul urbanistic al Braziliei (fig. 8) este opera lui Lucio Costa, cîștigător al concursului inițiat în acest scop în 1957.

Construcția orașului a necesitat eforturi uriașe. Materialele au fost aduse cu avionul de la Rio de Janeiro și Sao Paulo, situate la o distanță de cca. 1 000 km, șoseaua de legătură cu restul țării nefiind terminată, iar calea ferată inexistentă.

Amplasamentul a fost propus de o firmă americană într-o zonă aridă cu teren de stîncă dezagregată, considerat bun de fundație; după începerea lucrărilor s-a constatat că această rocă nu formează decît un stat subțire sub care se află un sol impropriu unor fundații economice; mai mult, rocile de suprafață au îngreunat și realizarea plantațiilor necesare.

7

Primii ani de construcție au fost animați de elan și avânt, manifestat atât în rândul celor 15 autori principali — entuziaști și uniți în învingerea greutăților — cât și al miilor de muncitori veniți din cele mai îndepărtate regiuni și care, ne spune Niemeyer, au fost adevărați eroi ai acestei acțiuni, învingând terenul virgin, ploile tropicale și seceta, realizând obiective importante în termene extrem de scurte.

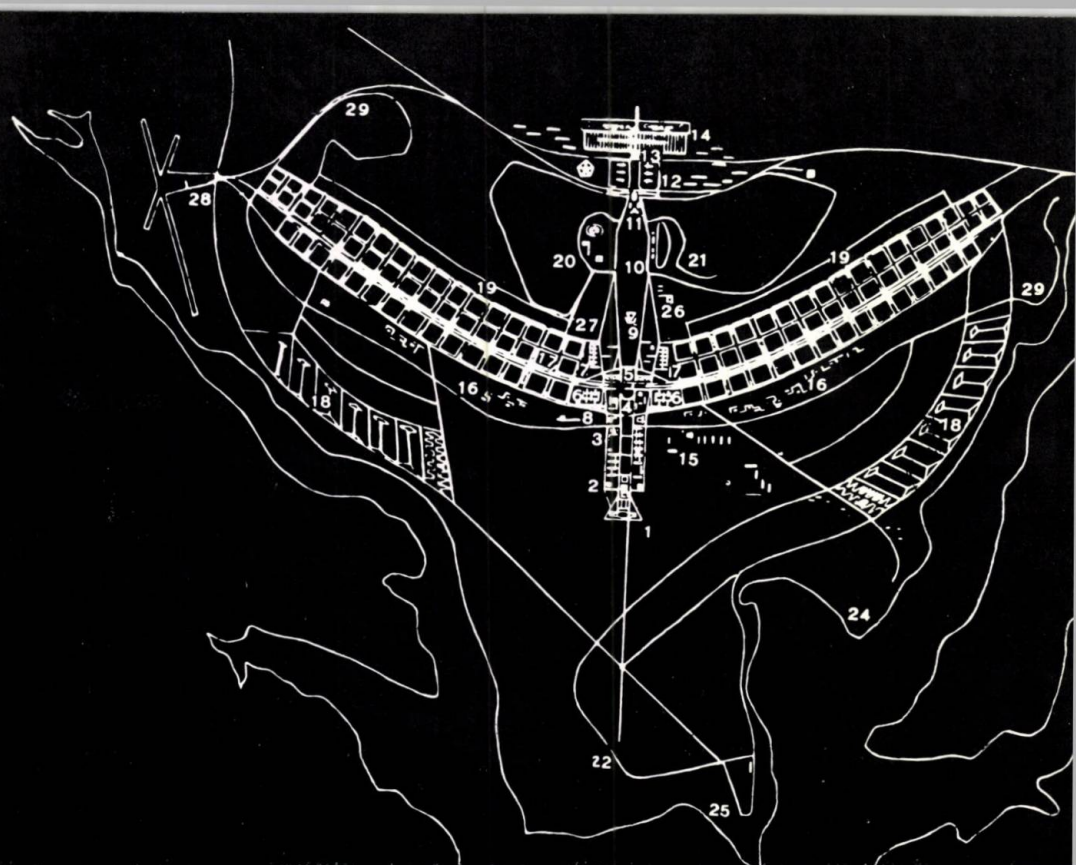
Brazilienii sînt mîndri de această temerară experiență urbanistică și arhitecturală, pe care o consideră un protest împotriva dezvoltării haotice a țării. După ei, Brasília nu e rezultatul ideii unui om sau a unui grup, ci rezultatul firesc al unui proces istoric de mutare a civilizației de la coastă în interiorul țării, pe platoul central.

În linii mari, orașul este astăzi constituit.

Un lac artificial — creat prin construirea barajului hidrocentralei pe teritoriul ocupat înainte de confluența a două riuri — îmbrățișează la sud în formă de V, orașul. Clima e caldă, fără a fi excesiv de umedă sau uscată; între pămîntul de un roșu aprins din cauza oxizilor metalici și cerul albastru, cu nori grei, amenințatori, se înalță clădiri albe, strălucind în soarele puternic.

Sînt terminate și date în funcțiune Parlamentul și Senatul, palatul guvernului, cel al înaltei curți, locuința președintelui, unsprezece ministere, un grup de blocuri pentru bănci, un grup de birouri și administrații, câteva Super-quadros cu blocuri de locuit și artere comerciale, câteva școli și biserici, un număr de hoteluri. Sînt începute: teatrul, catedrala, piața municipală, facultatea de arhitectură, un număr de ateliere și întreprinderi de deservire etc.

Rețelele edilitare și în special arterele de circulație orășenească sînt terminate în bună parte. Arterele de circulație sînt rezolvate fără intersecții la același nivel

8

1. Piața celor trei puteri — 2. Ministerele — 3. Catedrala — 4. Sectorul cultural — 5. Sectorul de spectacole și distracții — 6. Sectorul băncilor și birourilor — 7. Sectorul comercial — 8. Hoteluri — 9. Turnul Radioteleviziunii — 10. Sectorul sportiv — 11. Piața municipală — 12. Clădirile militare — 13. Gara de cale ferată — 14. Depozite — 15. Orașul universitar — 16. Sectorul ambasadelor — 17. Zonele rezidențiale «quadros» — 18. Locuințe individuale — 19. Plantații horticole și de pomi fructiferi — 20. Grădina botanică — 21. Grădina zoologică — 22. Clubul de golf — 23. Gara auto — 24. Clubul nautic — 25. Palatul Alvorada, reședința Președintelui — 26. Clubul hipic — 27. Expoziții — 28. Cimitir — 29. Aeroport.

între căile de transport pentru vehicule, între acestea și pietoni etc. În ceea ce privește alimentarea cu apă, nici aici, ca și în celelalte orașe ale Braziliei, ea nu este complet rezolvată, apa nefiind potabilă fără o filtrare locală specială.

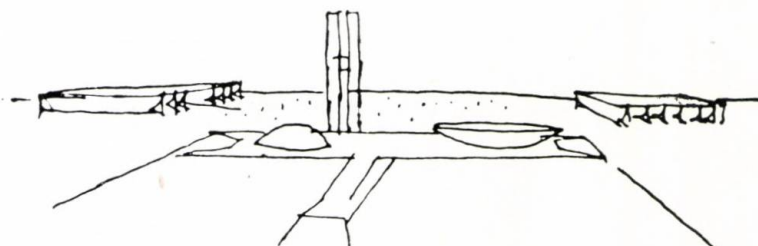
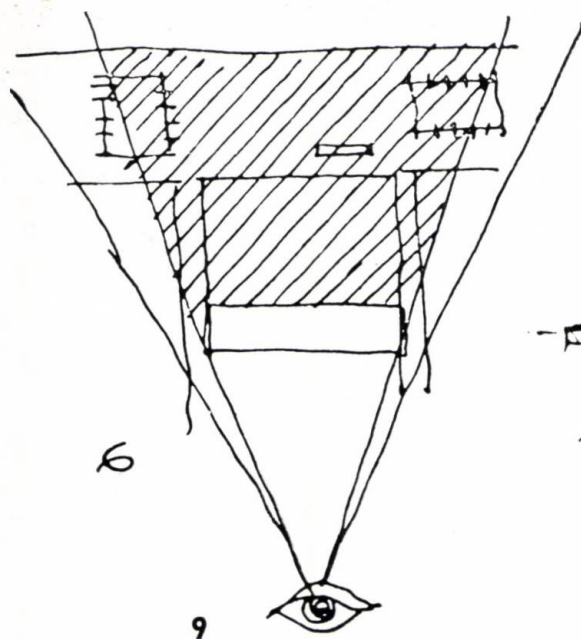
Au fost evitate pe cît posibil materialele din import, în intenția de a încuraja industria braziliană și de a reduce greutatea materiale.

Problema locuințelor este încă gravă pentru orașul Brasília, în special pentru familiile muncitorilor constructori — în majoritate negri și indieni — care locuiesc într-un cartier de cocioabe.

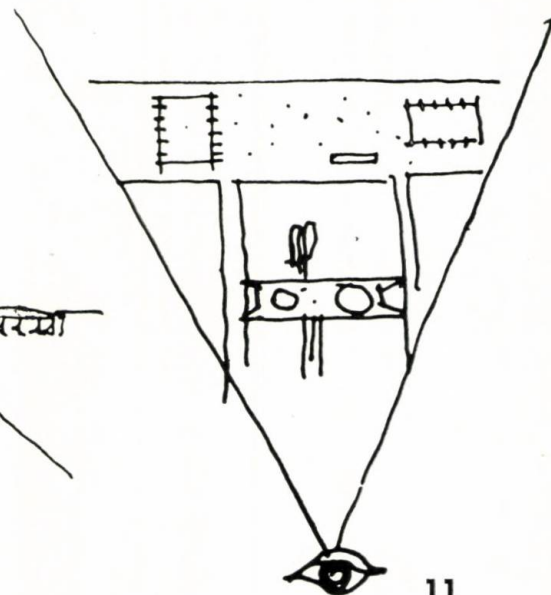
Pentru a rezolva această problemă, Niemeyer a studiat două tipuri de locuințe economice, prefabricate (încă neexecutate): un tip cu 7 niveluri, cu cîte 2 apartamente la scară, executat cu stîlpi, planșee de 8×6 m și pereți prefabricați (fig. 14); un al doilea tip, din elemente integral prefabricate.

Oscar Niemeyer consideră că locuința colectivă, pe care se bazează însuși urbanismul contemporan, este soluția timpurilor moderne. Evident, spune el, căsuța flancată de grădina cu pomi fructiferi și legume stăpînește încă inima și mintea multora, permițînd oamenilor de afaceri să realizeze mari cîștiguri prin parcelarea de terenuri, cu drumuri și instalații edilitare lungi și mijloace de transport oneroase.

Dacă acest cult al casei mici constituie, de pildă, pentru S.U.A. un excelent «business», el creează totodată o risipă de mijloace, încărcînd finanțele localităților cu sarcini mari de întreținere, cauzînd pierderi mari de timp pentru cetățeni din cauza lungilor distanțe de transport și strivind gospodina sub povara sarcinilor casnice. «Dacă oamenii se împrăștie în parcelări, înseamnă că orașul este bolnav, neîndeplinindu-și funcțiunile, spune Niemeyer. Gruparea căminelor ne apropie de spiritul

10

11

de într-ajutorare, economie și solidaritate, în afară de faptul că spre aceeași soluție ne îndeamnă și tehnica modernă a construcțiilor».

Noul proiect al lui Niemeyer (neaplicat încă) are o mare flexibilitate de folosire; el constă dintr-o unitate de locuit integral prefabricată, cu care se pot realiza fie locuințe individuale, fie locuințe colective pînă la 4 niveluri (fig. 15).

Niemeyer arată că la studiul acestor unități a fost preocupat de dispoziția interioară și de necesitatea de a le adapta la posibilitățile economice ale cumpărătorilor; aceștia pot fie să le achiziționeze complete, fie să le realizeze în etape, achiziționînd la început unitatea de bază (camera de zi, bucătăria și suprafața necesară de dormitoare) și apoi completînd-o treptat, separînd dormitoare, cumpărînd echipament (dulapuri, frigidere) etc.

Această soluție permite realizarea de blocuri de locuințe prin suprapunerea unităților prefabricate, suprapunere alternată, creînd pentru fiecare unitate cîte o grădină separată pe etajul respectiv.

★

Creație îndrăznească, orașul Brasília trăiește însă din plin tragedia crudei realități a unei țări capitaliste cu puternice rămășițe ale dominației coloniale.

Convorbirea cu Oscar Niemeyer și alți intelectuali progresiști ai Braziliei ne dezvăluie treptat tabloul realității sociale, condițiile în care trăiesc, creează și luptă, alături de un puternic proletariat revoluționar, o intelectualitate tînără și combativă, ce-și caută drumul alături de popor.

Arhitecții se găsesc în primele rînduri ale acestei lupte, entuziaști și cutezători, dar uneori încă șovăielnici și supuși presiunii și mentalității capitaliste.

Realitatea orașului Brasília este aceasta: după 4 ani de construcție intensă, lucrările au încetinit, efortul financiar

fiind prea mare pentru Brazilia, țară încă slabă economic și dependentă de imperialismul american.

Orașul este încă pustiu, populația fiind în jurul a 100 000 locuitori față de cei 600 000 prevăzuți.

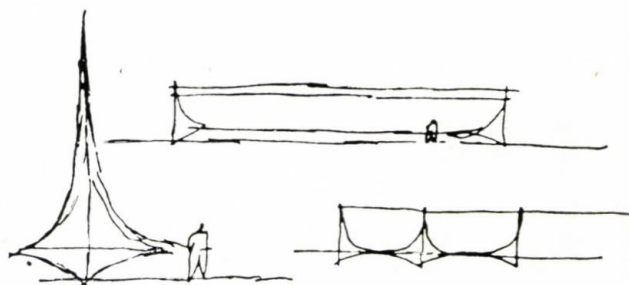
Ansamblurile terminate sînt încă izolate la mari distanțe; spațiile libere pustii, șoselele rar circulate, lipsa unei vieți orășenești dau vizitatorului o senzație stranie.

Alimentele se aduc de la distanțe foarte mari, arterele de circulație rutieră și cele viitoare feroviare traversează regiuni sterile ce vor rămîne timp îndelungat cu un randament economic foarte redus; crearea și exploatarea unei centuri de grădini de zarzavat și legu-

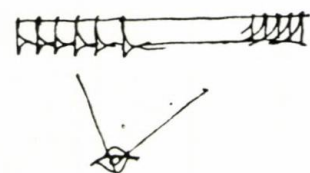
micole în jurul orașului va necesita importante cheltuieli, greu recuperabile.

Lipsa unei baze economice — de care vorbeam la început și care, după cîte am înțeles, nici nu se prevede a fi creată în regiune — condamnă orașul la o viață precară.

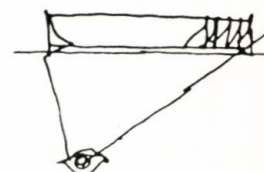
Pentru a înțelege orașul Brasília, arhitectura lui, pe Oscar Niemeyer, trebuie să te plasezi în mediul economic, social, politic și geografic al unei țări devenite relativ recent independentă, neeliberată încă de dependența economică față de țările imperialiste, o țară care face eforturi pentru a-și consolida capitalismul național împotriva celui străin, o țară cu imense bogății

12

13

56

naturale și cu populația unor regiuni de o sărăcie înspăimântătoare, aflată la un nivel economic, politic și cultural foarte scăzut. Țărănia, exploatată în forme încă feudale și sclavagiste, luptă pentru principalul ei obiectiv politic și economic: reforma agrară.

Proletariatul industrial, de un mare potențial revoluționar, este condus de un partid comunist care și-a dobândit prin lupte un mare prestigiu politic.

În aceste condiții, realizările arhitecturale ale Braziliei ar putea surprinde. Este însă de necontestat că nivelul atins de unele realizări, varietatea și originalitatea soluțiilor, atât de curioase și de neînțeles pentru noi, au fost posibile și datorită personalității arhitectului Oscar Niemeyer. Personalitate marcantă a vieții culturale braziliene, Niemeyer este totodată un luptător de frunte pe tărîm social. Apreciindu-și opera arhitecturală ca un factor pozitiv în evoluția arhitecturii braziliene contemporane, el consideră însă că fără o justă organizare socială, fără o echitabilă repartitie a bunurilor între toate păturile populației, funcția socială a arhitecturii nu poate fi realizată, arhitectura fiind un lucru secundar în raport cu obiectivul esențial: bunăstarea și fericirea oamenilor.

Cunoscînd noile noastre realități sociale, politice și economice, Niemeyer consideră problemele puse arhitecților romîni ca pasionante, demne de invidiat de arhitecții care lucrează în regimul capitalist la cheremul individualismului, mercantilismului, al ideilor năstrușnice ale proprietarilor sau antreprenorilor.

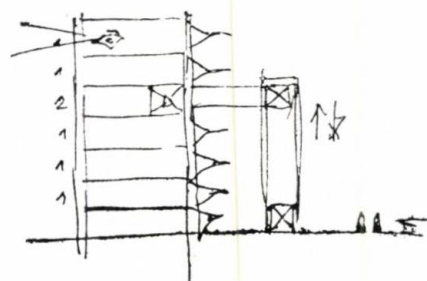
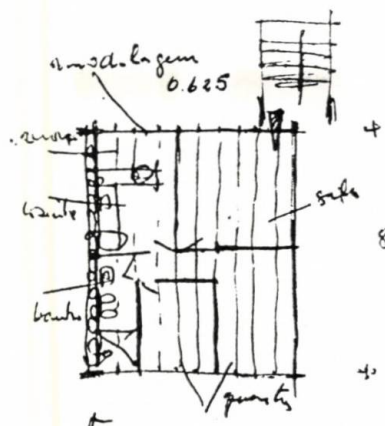
Contradicțiile sociale, recunoaște Niemeyer, l-au dus în multe cazuri la neglijarea marilor probleme sociale, la tendința de originalitate excesivă, pentru a satisface comanditari care pretindeau exagerări arhitectonice în detrimentul simplității construcției, logicii și economiei. Astăzi el acceptă mai puține comenzi sau refuză pe cele care vizează exclusiv scopuri speculative, pentru a se putea astfel concentra asupra unor realizări esențiale, cu mai largi implicații sociale.

În orașul Brasilia, el consideră că a contribuit la rezolvarea cîtorva probleme esențiale: realizarea unui ansamblu unitar și armonios, a unor clădiri monumentale în care detaliul cedează locul compoziției majore, a unor construcții cu o arhitectură plină de fantezie și imaginație.

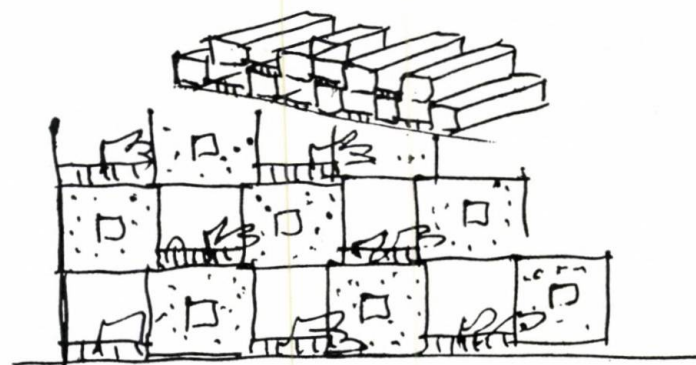
În încheiere, Oscar Niemeyer își exprimă regretul față de schimbările produse în orașul Brasilia, unde, paralel cu încetinirea lucrărilor, a dispărut atmosfera de avînt și solidaritate umană ce a caracterizat primii ani de elan creator și constructiv.

Acest lucru îl deprimă deși înțelege fenomenul, pe care-l consideră normal pentru un oraș care, după cum spune el, cel puțin un timp va reprezenta regimul capitalist cu toate viciile și nedreptățile sale.

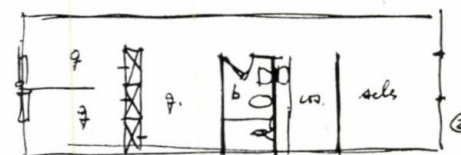
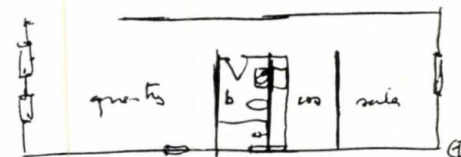
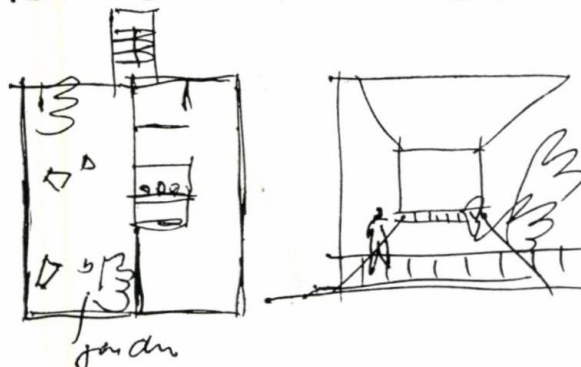
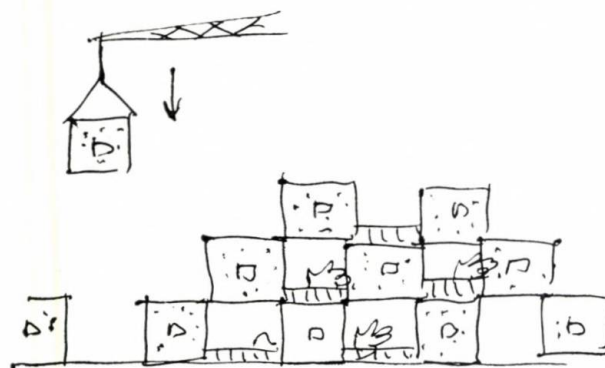
« Sîntem totuși optimiști, declară el; în curînd iluzia pe care am pierdut-o va fi realitate; noi credem că Brasilia va fi un oraș de oameni liberi și fericți, fără discriminări sociale, oameni care vor simți viața în toată grandoarea ei, oameni care vor înțelege valoarea lucrurilor simple și pure: un gest delicat, un cuvînt de afecțiune, o concepție, un gînd de solidaritate ».

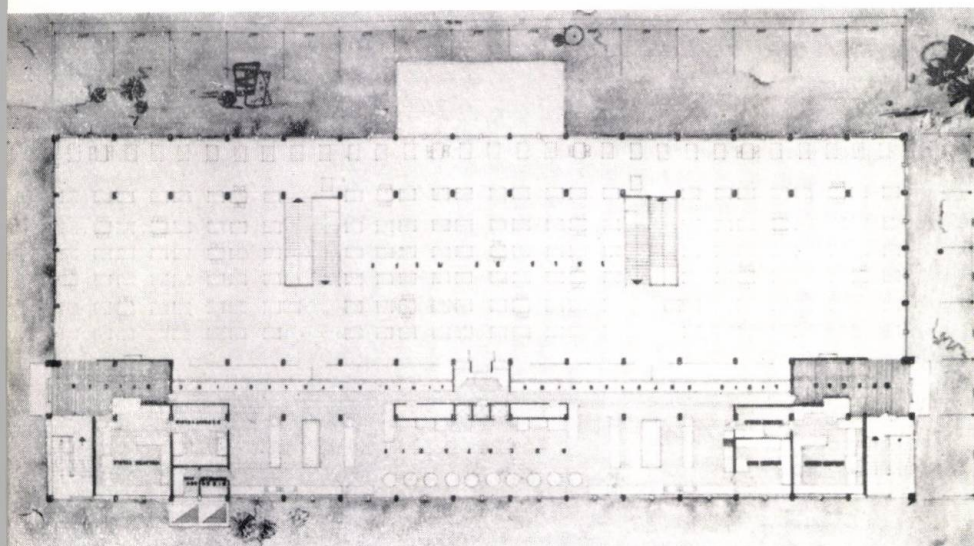
14

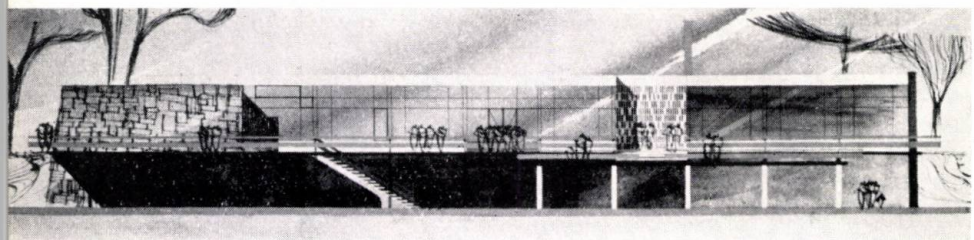
15

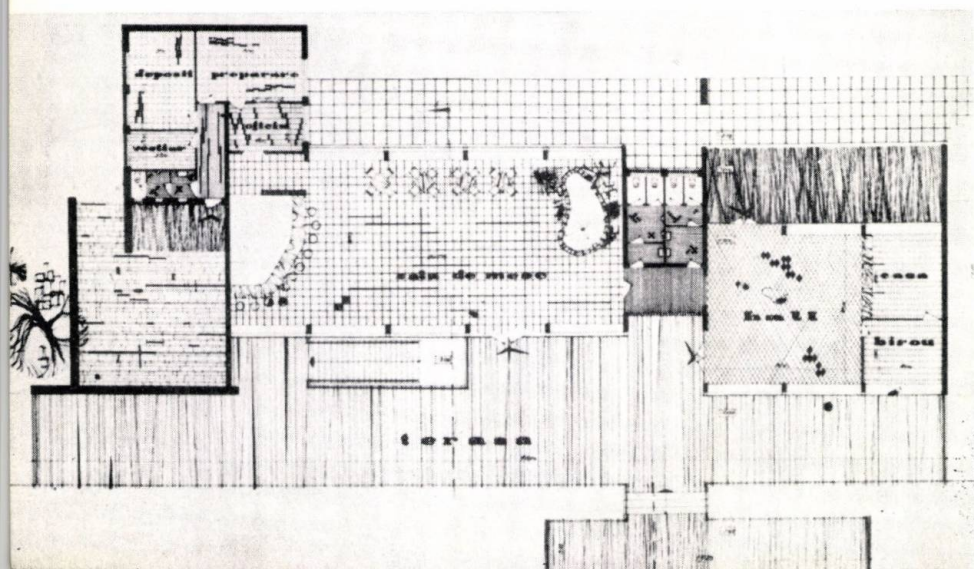
Plan

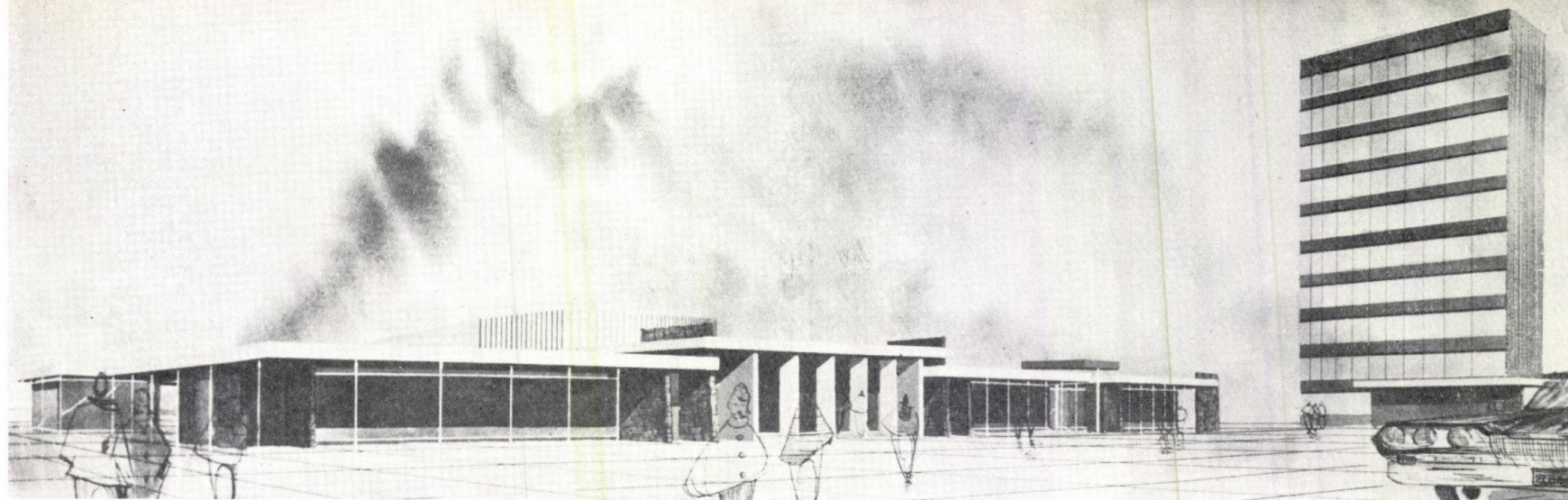
Fatadă

Plan

Expoziția demonstrează prin lucrările expuse nivelul tehnic ridicat al absolvenților, utilitatea școlii tehnice, capabilă să pregătească aceste cadre tehnice, care foarte adesea sînt puse să facă o muncă complexă de proiectare, cu responsabilități de șefi de proiecte, cadre tehnice de bază în uriașa campanie de construcții ce se desfășoară în țara noastră.

Complex comercial — Perspectivă. Tehn. arh. P. Rînjea

Nivelul tehnic ridicat al acestor lucrări ne face să privim cu multă atenție panoul cu lucrările elevilor, executate în școală. Într-adevăr, panoul reușește să ilustreze pregătirea tehnică multilaterală ce li se dă elevilor în cei trei ani de școlarizare. Cu cunoștințele tehnice dobândite aici, ei intră în munca de producție fiind colaboratori direcți ai arhitecților, sau chiar ca proiectanți principali — autori de lucrări — reușind să execute proiecte la nivelul celor expuse în cele două săli de expoziție.

Pe panoul proiectelor de școală, putem urmări planșe cu elemente de arhitectură clasică — exerciții de desen și laviu. Alături releveul unei case — monument istoric — din Sighișoara, lucrare întocmită de un colectiv de elevi în cadrul excursiilor anuale de relevee; un club nautic în faza de proiect de ansamblu, al elevului P. Rînjea, lucrare ce se distinge printr-o judicioasă concepție de plan și o prodigioasă fantezie plastică; macheta unei gări și a unei cabane turistice, lucrări executate de colective de elevi ale anului III, secția de arhitectură.

Interesul cel mai mare îl prezintă însă proiectele de diplomă sintetizând toate cunoștințele acumulate de elevi în timpul anilor de școală. Într-adevăr, aceste proiecte de o înaltă tehnicitate, tratate la nivel de proiect de ansamblu și de execuție, sînt variate ca teme și se remarcă prin rezolvări judicioase, economice și cu vădite preocupări plastice. Cităm: «Cinematograf cu 500 de locuri», lucrare a elevei Doina Roman; «Hotel cu 220 paturi», lucrare a elevei Monica Sporea sau «Restaurant», proiectat de C. Almășan.

Reușita acestei expoziții se datorește muncii perseverente a absolvenților și a elevilor din școala noastră, care în timpul lor liber au făcut zeci de planșe, machete și fotografii după lucrările existente și au răspuns cu entuziasm la chemarea școlii.

Trebuie să mulțumim conducerilor institutelor centrale și regionale, care au creat absolvenților condiții de lucru pentru această expoziție și le-au pus la dispoziție proiecte din arhivă și materiale.

De asemenea, trebuie subliniată activitatea plină de roade a tov. arh. V. Iconaru, profesor de decorație și mobilier, care a întocmit proiectul expoziției și a realizat-o în cele mai bune condiții, cu multă pricepere și gust.

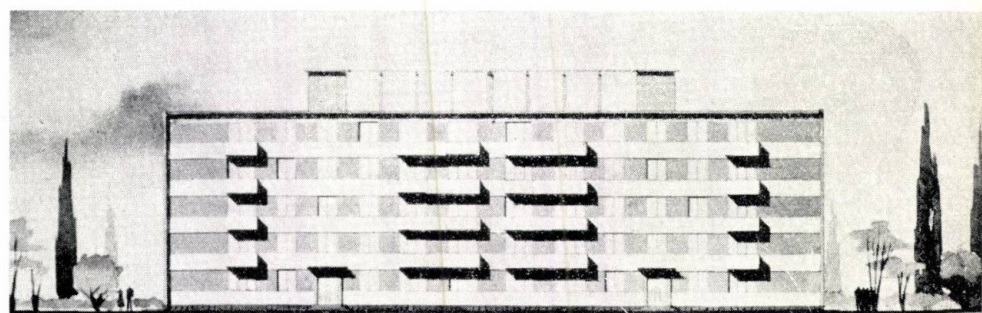
Trebuie să mulțumim absolvenților noștri Casandra Munteanu, Ileana Onea și Anca Neagu, care nu și-au precupețit timpul liber, muncind pentru realizarea expoziției cu dragoste și devotament.

Expoziția a reușit să treacă succint în revistă, dar grăitor, activitatea desfășurată de absolvenți în producție și de elevi în școală, ilustrată printr-un număr mare de proiecte și de machete.

Această expoziție a arătat că munca plină de abnegație a cadrelor didactice a dat rodul scontat. Cei 750 de tehnicieni-arhitecți, care se află în producție, răspîndiți în toată țara, sînt bine pregătiți profesional, dovedesc în continuare că studiază cu pasiune noutățile tehnice din construcții și că luptă pentru aplicarea lor în producție pe linia mărețului program de dezvoltare a economiei și culturii socialiste, trasat de Congresul al III-lea al P.M.R.

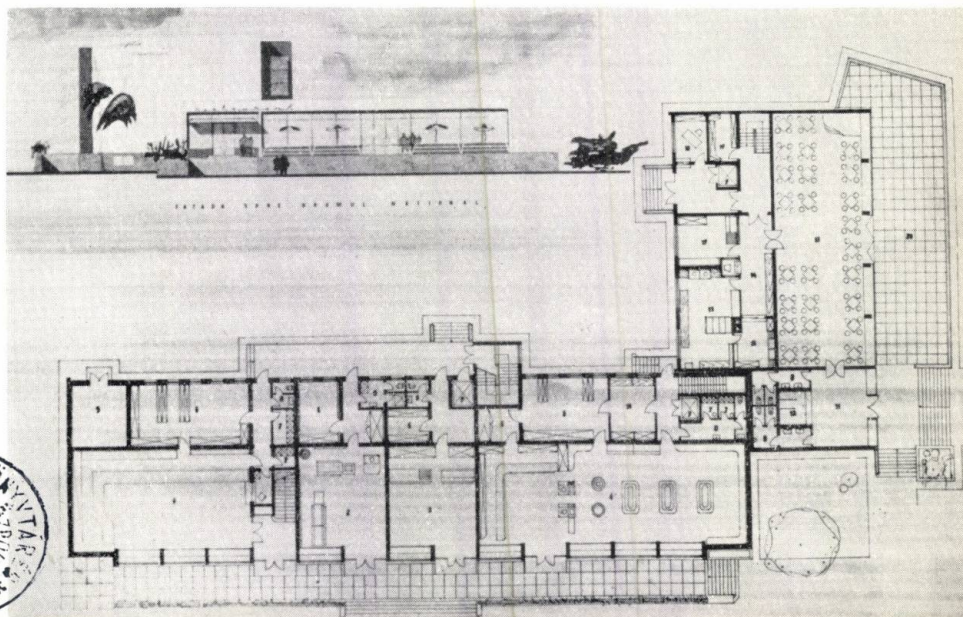
Arh. J. FĂINARU

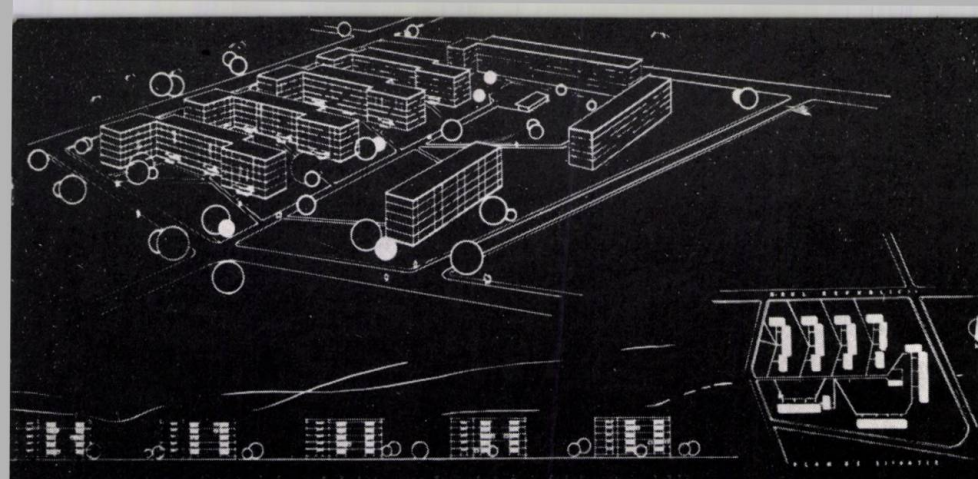
Director al Școlii tehnice de Arhitectură
și Construcția orașelor din București

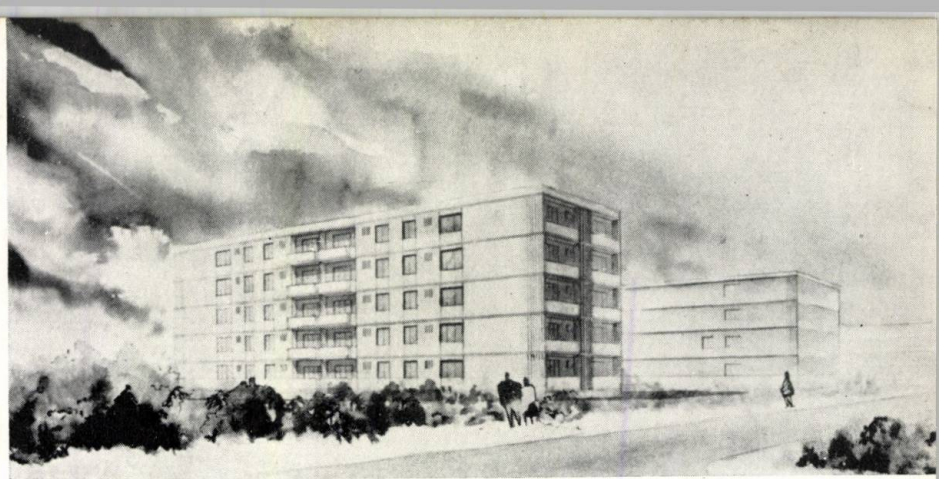
Bloc de locuințe la Craiova — Tehnician arh. Melania Dănculescu, D.S.A.P.C. — Craiova

Complex comercial la Valea Sadului — Tehnician arh. H. Beuran, D.S.A.P.C. — Craiova

Ansamblu de locuințe la Caracal — D.S.A.P.C. — Craiova.

Bloc de locuințe la Craiova — D.S.A.P.C. — Craiova.

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR

Manifestări la Casa Arhitectului

EXPOZIȚII

În cinstea celei de a 19-a aniversări a eliberării țării noastre de sub jugul fascist, la Casa Arhitectului a fost organizată o expoziție de fotografii reprezentând realizări din domeniul arhitecturii R. P. Romîne.

★

La 22 august s-a deschis o expoziție a afișului englez, intitulată « Arhitectul în viața cotidiană ».

★

Tot în sălile Casei Arhitectului a avut loc la 3 septembrie deschiderea expoziției U.I.A. — « Arhitectura tehnologiei ». Această expoziție a fost organizată inițial la Londra, în 1961, cu prilejul celui de al VI-lea Congres al U.I.A.

Expoziția alcătuită din 350 de fotografii și panouri cuprinde aspecte reprezentative ale arhitecturii din diferite țări ale lumii. În cadrul expoziției sînt prezentate și o serie de realizări arhitecturale din țara noastră.

DEPLASĂRI DE STUDII

La 31 iulie, un grup de 26 arhitecți a plecat într-o călătorie de studii în R. P. Polonă. Timp de 14 zile arhitecții romîni au vizitat o serie de obiective de arhitectură civilă și industrială din orașele Varșovia, Catovice, Cracovia ș.a.

★

O altă deplasare documentară a avut loc între 25 iulie și 4 august a.c. în R. P. Bulgaria. Cu acest prilej 33 de arhitecți romîni au vizitat orașele Sofia, Tîrnovo, Plovdiv, Nesebar, Varna, Balcic.

★

La 12 septembrie un grup de 20 de arhitecți a plecat în U.R.S.S. Arhitecții romîni au vizitat orașele Moscova, Kiev, Leningrad, Riga.

★

În cadrul acordurilor culturale, la 28 august a.c. au plecat în R. P. Polonă 5 arhitecți pentru o perioadă de 2 săptămîni.

Din grupul de arhitecți romîni au făcut parte arh. C. Orban, director adjunct al D.S.A.P.C.—Oradea, arh. I. Sovago (D.S.A.P.C.—Cluj), D. Prodescu (D.S.A.P.C.—Argeș), I. Răducanu (D.S.A.P.C.—Constanța) și M. Cristea (D.S.A.P.C.—Banat).

★

În cadrul aceluiași acorduri, arhitecții I. Deșcu de la IPROMET și I. Paiu, arh. șef al orașului Cluj, au făcut o călătorie de 2 săptămîni în R. P. Ungară unde au plecat la 2 septembrie, iar arhitecții A. Naiman, din cadrul ISCAS, și Tr. Popescu de la D.S.A.P.C.—Craiova au plecat în cursul lunii octombrie în Bulgaria.

★

De asemenea, un grup de 3 arhitecți, alcătuit din arh. N. Kepes de la Institutul Proiect—București, C. Popadiuc (D.S.A.P.C.—Suceava) și C. Dobrinescu (D.S.A.P.C.—Craiova) a plecat la 13 septembrie în Uniunea Sovietică, iar arhitecții Violeta Constantinescu din cadrul ISCAS și A. Pop de la D.S.A.P.C.—Galați au plecat la 30 septembrie în R. S. F. Jugoslavia.

★

La 26 august a.c. s-a deschis la Praga — după ce în luna ianuarie a anului în curs fusese prezentată la Bratislava — expoziția de arhitectură romînescă organizată de Uniunea Arhitecților din R.P.R. Cu acest prilej a făcut o deplasare în R. S. Cehoslovacă tov. arh. Al. Iotzu.

★

În cursul lunii septembrie a plecat din țară delegația de arhitecți romîni care a participat la cel de al VII-lea Congres al U.I.A. de la Havana și la adunarea generală a arhitecților din Mexic. Delegația a fost compusă din arh. G. Gusti, membru în Comitetul de conducere al Uniunii Arhitecților, Vicepreședinte al C.S.C.A.S., arh. A. Moisescu, secretar al U.A., arh. Gh. Pavlu, membru în biroul U.A., director al ISCAS, arh. O. Doicescu, membru în biroul U.A., arh. R. O. Laurian. La cel de al VII-lea Congres al U.I.A. din Cuba au mai participat arhitecții Gh. Dumitrașcu, secretar al filialei U. A. Dobrogea, director al D.S.A.P.C.—Dobrogea, M. Dima, C. Frumuzache, N. Vlădescu, D. I. Gheorghiu.

VIZITE DE PESTE HOTARE

Între 5—20 august, în cadrul schimburilor culturale, Uniunea Arhitecților a primit vizita unei delegații ungare, compusă din arhitecții Tibor Benedetti și Janos David. Oaspeții au vizitat o serie de realizări arhitecturale și urbanistice din Capitală, Valea Prahovei, Brașov, Galați, precum și noile complexe de odihnă și recreație de pe litoralul Mării Negre.

★

Între 2—11 septembrie a.c. arhitectul american Richard Neutra a vizitat țara noastră la invitația Uniunii Arhitecților din R.P.R. și a Comitetului de Stat pentru Construcții, Arhitectură, Sistematizare. Richard Neutra a vizitat orașul București, construcțiile de pe litoral și monumentele istorice din nordul Moldovei. La 12 septembrie, în aula Institutului de arhitectură « Ion Mincu », R. Neutra a ținut o conferință cu titlul « Arhitectura, manifestare umană prin excelență ». Conferința a fost însoțită de diapozitive colorate.

Lei 15

40538

E 1689

arquitectura RPR

6

1963

arhitectura RPR

ORGAN AL UNIUNII
ARHITECȚILOR DIN R.P.R.
ȘI AL COMITETULUI DE STAT
PENTRU CONSTRUCȚII
ARHITECTURĂ ȘI SISTEMATIZARE

6

ANUL XI NR. 6 (85) 1963

s u m a r

Arh. Tiberiu Ricci

Arh. Octav Dumitrescu

Arh. Aurelia Teodorescu

Arh. Gheorghe Popov,
arh. Gheorghe Sebestyen

Arh. Ligia Dumitrescu

Arh. Constantin Săvescu

Arh. Eugen Cosmatu

* * *

Arh. Nona Florescu

Arh. Gavril Biro

* * *

Arh. Nicolae Nedelescu

* * *

Arh. Mihai Enescu

● UNITĂȚI COMERCIALE

ASPECTE DE PRINCIPIU PRIVIND PROIECTAREA CENTRELOR
COMERCIALE ÎN MARILE ANSAMBLURI ORĂȘENEȘTI 3

DEZVOLTAREA ȘI MODERNIZAREA UNITĂȚILOR COMERCIALE 7

UNELE ASPECTE ALE PROIECTĂRII REȚELEI COMERCIALE DE ALI-
MENTAȚIE ȘI DE DESERVIRE 10

CU PRIVIRE LA PROIECTAREA CENTRELOR COMERCIALE ȘI DE
DESERVIRE DE MICRORAION 12

MAGAZINE PE BD. MAGHERU — BUCUREȘTI 14

CENTRUL SOCIAL-CULTURAL ȘI COMERCIAL AL CARTIERULUI
ȚIGLINA 1 — GALAȚI 21

COMPLEXE COMERCIALE ÎN MICRORAIONUL « SERG. NIȚU
VASILE » — BUCUREȘTI 28

CENTRU COMERCIAL LA MAMAIA 31

CENTRUL COMERCIAL AL ORAȘULUI ONEȘTI 36

COMPLEX COMERCIAL PE STR. LIBERTĂȚII — TG. MUREȘ 46

NOI REALIZĂRI DE CONSTRUCȚII COMERCIALE 48

* * *

ARHITECTUL HORIA CREANGĂ 52

PLENARA UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R. 54

● NOTE

FIRMELE COMERCIALE — ELEMENTE ALE ESTETICII ORAȘULUI 58

● CRONICA

59

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Conf. arh. M. ALIFANTI, arh. M. BERCO-
VICI, arh. M. CAFFÉ, prof. arh. M. LOCAR
ing. A. LUPESCU, arh. M. MELICSON
(redactor șef), arh. C. MOȘINSCHI
arh. GH. PAVLU, conf. arh. G. PETRAȘCU

BUCUREȘTI — RAIONUL 30 DECEMBRIE — STR. EPISCOPIEI NR. 9

UNITĂȚI COMERCIALE

Magazinul de confecții pentru femei « București »

Arh. TIBERIU RICCI

Arhitect șef — Institutul Proiect-București

ASPECTE DE PRINCIPIU PRIVIND PROIECTAREA CENTRELOR COMERCIALE ÎN MARILE ANSAMBLURI ORĂȘENEȘTI

În paginile ce urmează vom încerca să ridicăm câteva probleme generale — care la ora actuală ni se par mai interesante și care constituie încă subiecte de discuție și de studiu în multe țări — legate de realizarea în viitor a rețelei și a dotărilor comerciale ale noilor ansambluri de locuit.

Este vorba de aspectele generale ale rețelei comerciale, legate în special de concepția urbanistică a ansamblurilor de locuit, de evoluția în perspectivă a organizării funcționale a spațiului de micraion și de cartier, corelată și cu creșterea gradului de confort și a nivelului de trai.

De la început considerăm că trebuie arătat că unele realizări care ilustrează acest număr al revistei marchează — față de cele prezentate în numărul anterior al revistei consacrat acestei probleme (1/1961) — o nouă treaptă, o poziție teoretică și practică mult evoluată, atât din punct de vedere al concepției, dispunerii și organizării rețelei comerciale în cadrul orașului, cât și din punct de vedere al realizării funcționale și al expresiei arhitecturale a unităților și centrelor comerciale.

Din punct de vedere teoretic, problema dotărilor comerciale se încadrează în cele două mari acțiuni care se succed și se împletesc armonios în cazul reconstrucției socialiste a orașelor noastre.

Prima acțiune, de așa-zisă «terapeutică urbană», de preluare și de armonizare a fondului valoros moștenit, cuprinde între altele și completarea rețelei comerciale care se realizează fie prin crearea unor unități noi, fie prin readaptarea și restructurarea unor magazine existente la parterul clădirilor din centrele de «tradiție» și cu «vad» ale orașelor noastre în reconstrucție.

A doua acțiune mai importantă, căreia i se spune de «chirurgie urbană», urmărește înlocuirea fondului existent lipsit de valoare și schimbarea vechilor trăsături caracteristice ale orașului, depășit istoricește, cu noile trăsături caracteristice societății contemporane.

Această acțiune se caracterizează prin rezolvarea planificată a întregii suprafețe a orașului, prin crearea noilor cartiere industriale și de locuit, inclusiv dotările social-culturale și celelalte amenajări urbane, armonios

și rațional repartizate pe teritoriile noi construite, astfel ca împreună cu fondul existent — completat și restructurat — să ducă la crearea condițiilor optime de viață pentru întreaga colectivitate urbană.

Prima acțiune a constituit preocuparea de bază a proiectării din anii trecuți, pentru mai toate orașele țării și pentru capitală.

În cadrul acestei acțiuni a fost realizată completarea rețelei comerciale, pentru a satisface cerințele populației de pe arterele și din cartierele reconstruite. Un bogat material privind aceste dotări comerciale (publicat în revista «Arhitectura R.P.R.» nr. 1/1961) ilustrează în mod elocvent etapa respectivă. Acum putem spune că acest aspect ne preocupă mai puțin.

Noile cartiere și microraioane, ce se construiesc în mai toate orașele țării și în capitală, ridică probleme noi și pentru rețeaua comercială, care se realizează acum la altă scară, pe altă treaptă de gândire, lucru ce trebuie subliniat în mod special.

Primele rezultate obținute pot fi apreciate în proiectele și unele realizări publicate în acest număr.

În ultimii ani, la noi în țară, problema rețelei comerciale a fost soluționată la treapta marilor ansambluri, a cartierelor și a microraioanelor care s-au edificat pe terenuri libere sau slab construite, adică în general pe terenuri care au permis rezolvări corespunzătoare realizării unor mari unități structurale ale orașului.

Acest mod de abordare a problemelor arhitecturale la scara ansamblurilor urbanistice a generat particularități noi care s-au reflectat favorabil în rezultatele obținute, privind atât ansamblul cât și dotările diferitelor rețele social-culturale și de deservire comercială.

În aceste ansambluri, străzile sau arterele tradițional comerciale, cu aspectul lor caracteristic orașelor vechi, cu circulația intensă auto și pietonieră, amestecată și limitată de fronturile continue ale magazinelor înșirate la parterul clădirilor, au fost înlocuite cu artere largi, înverzite, pe care circulația pietonieră și auto, de mică și de mare viteză, se poate dezvolta separat și nestîngenit. Rețeaua comercială din centrele vechi, înșirată întîmplător de-a lungul arterelor comerciale, la parterul

Blocuri noi de locuințe la Onești și centrul comercial

unor clădiri cu spații insuficiente și improprii, a fost înlocuită în aceste ansambluri și microraiioane cu clădiri independente cu unul sau două niveluri, concepute și studiate anume pentru a corespunde din toate punctele de vedere celor mai exigente cerințe de igienă, funcționalitate și aspect plastic arhitectural.

În momentul de față se poate afirma că activitatea de proiectare încearcă să facă un nou salt calitativ prin adâncirea și analizarea continuă, mai temeinică, a procesului de transformare socialistă a orașelor noastre. Acest lucru este posibil grație terminării schișelor de sistematizare pentru unele orașe din țară și pentru capitală, fapt care permite ca problemele abordate — pe diferitele preocupări și activități — să poată fi puse mai întâi la scara orașului și apoi a detaliilor de sistematizare a raioanelor, a cartierelor și a microraiioanelor. Aspectele noi pe care le ridică problemele astfel studiate, la care trebuie să adăugăm îndrumările și părerile bine conturate ale sectorului de specialitate din C.S.C.A.S., duc la crearea unor noi premise valoroase. Pe baza acestora s-au putut întocmi recent în țară și în capitală o serie de studii de detaliu de sistematizare, în care problemele generale legate de rețelele de deservire, și în special de rețeaua comercială, au primit rezolvări corespunzătoare cerințelor și exigențelor prezente, căutând ca în paralel să fie satisfăcute și prevederile perspectivei de dezvoltare viitoare.

Menționăm, în acest sens, soluțiile recent prezentate pentru cartierele de sud și vest ale orașului București, în care s-a căutat ca eficiența economică, funcționarea și gradul de confort oferit de dotările de microraiion și de cartier, și în special de cele comerciale, să fie rezolvate în diferite variante și studii comparative făcute la nivelul întregului cartier, căutând astfel să se ajungă la soluționări de principiu la această treaptă urbană. Cu acest prilej s-a ajuns la concluzia că în domeniul studiului și analizei rezolvării dotărilor comerciale, în detaliile de sistematizare a noilor cartiere și raioane mai avem încă multe de făcut; opiniile sînt încă împărțite, uneori pe criterii subiective, neîntemeiate și nefundate științific.

Rezolvarea rețelei comerciale este privită uneori formal, fie prin prisma asigurării necesarului teoretic — care cîteodată poate satisface

cerințele de moment, dar nu și pe cele de perspectivă, — fie prin prisma cerințelor reale ale unor vecinătăți slab dotate, din imediata apropiere a ansamblului nou construit, care modifică astfel indicii tehnico-economici teoretici, atît pentru prezent cît și pentru viitor, neglijînd însă aspectul practic-funcțional al acestor dotații din cadrul ansamblului nou construit. În general, aceste aspecte apar în cartierele care se restructurează și se datoresc lipsei unei documentări exacte corelate cu studiul economic de etapizare.

Pe această linie de gîndire considerăm că este necesar a scoate în evidență unele aspecte de principiu, privind rețeaua comercială de microraiion și de cartier, aspecte întîlnite în cursul ultimelor studii efectuate în Institutul Proiect-București și pe care le considerăm încă nerezolvate.

Ne referim în primul rînd la stabilirea temelor și profilelor comerciale pentru cartier și pentru microraiion și la dimensionarea lor, în funcție de populația deservită. În momentul de față, această operațiune nu are totdeauna la bază un studiu tehnico-economic general, privind dezvoltarea pe etape a rețelei comerciale a orașului și nici datele furnizate de studii tehnico-economice de specialitate privind rețeaua comercială a raioanelor sau a cartierelor în care urmează a se construi marile unități structurale. Aceste studii ar trebui să cuprindă, pe etape, rezolvarea cu precădere a necesităților unora dintre cartierele din București, slab dotate în momentul de față, și să prevadă în paralel posibilitățile de completare și de îmbunătățire a situației în cartierele în care se vor construi noile ansambluri de locuit. Din lipsa acestor studii au rezultat — așa cum este și firesc — unele supradimensionări sau subdimensionări ale centrelor comerciale din microraiioanele nou construite precum și alegerea subiectivă a unor profile comerciale, fapt care se reflectă defavorabil din punct de vedere funcțional prin distribuția periferică a acestora în cadrul compoziției microraiionului. Asemenea situații pot fi semnalate în realizarea unor microraiioane din ansamblurile «Drumul Taberei», «Balta Albă», «Sergent Nițu Vasile», sau de pe magistralele Giurgiului și Olteniței. De asemenea, privind din punct de vedere economic, menționăm că dimensionarea unor unități este făcută uneori arbitrar, pe considerente subiective și de moment. Motivarea acestor acțiuni prin simpla semnalare a lipsei unităților respective în cartierele învecinate nu poate justifica călcarea principiilor de bună funcționare, sau investirea unor sume în lucrări al căror randament și eficiență

Centru comercial la Mamaia

de viitor apropiat nu apar justificate. Așa se explică faptul că uneori unele unități comerciale care nici nu s-au amortizat încă, se restructurază complet după numai doi-trei ani.

Din cauza lipsei unor date de temă obținute pe baza unor studii tehnico-economice fundamentale, pe etape de dezvoltare a întregului cartier, așa cum am arătat anterior, «centrele comerciale» se amplasează deseori pe contur sau la intersecția unor artere de mare circulație, în scopul de a satisface concomitent și cerințele vecinătăților existente, lipsite în această etapă de o rețea corespunzătoare. Acest lucru duce la supradimensionarea de moment a acestor unități. Tot din necunoașterea etapizării dezvoltării întregului cartier sau raion, unele amplasamente pe conturul microraiionului pot duce la crearea unor poli de atracție pentru populația din microraiioanele alăturate, pentru care traversarea unei artere intens circulate apare mai comodă și mai ușoară decât traversarea microraiionului propriu; în aceste cazuri, scopul nu a fost atins și studiul teoretic este infirmat de realitate. Practic, aceasta se traduce de obicei în supraaglomerarea unor centre — deși teoretic ele au fost bine dimensionate, — precum și prin lipsa de rentabilitate a celorlalte centre, mai slab frecventate — care, de asemenea, teoretic au fost bine dimensionate.

Se mai poate observa tendința, uneori nejustificată, de a amplasa punctele de imediată necesitate pe conturul microraiionului, ceea ce duce la mărirea numărului de clădiri comerciale, la mărirea suprafeței construite și deci și la mărirea personalului de deservire, într-un cuvânt, la creșterea valorii de investiție și de exploatare. În general, formele microraiionelor permit acoperirea razelor optime de deplasare a locuitorilor cu un număr mai mic de centre sau puncte comerciale dispuse în interiorul microraiionului decât pe contur. Considerăm că avantajul — discutabil de altfel — al unei aprovizionări mai ușoare, în cazul amplasării punctului sau centrului comercial pe contur, în apropierea unor artere de circulație auto, nu poate în nici un caz echilibra dezavantajul de ordin economic și de confort pe care îl oferă.

Din analiza a numeroase exemple din străinătate, se poate constata că centrele comerciale sînt amplasate în general în interiorul ansamblului, la distanțele considerate maxime admisibile față de extremitățile lui, folosind astfel o concentrare și o comasare optimă a rețelei comerciale. În majoritatea realizărilor, pentru o populație de 4 500 pînă la 6 000 de locuitori, nu apar unități mici comerciale împrăștiate la distanțele minime pietoniere de cca. 300 m, iar atunci cînd ele apar sub formă de puncte comerciale, acestea se limitează la strictul necesar alimentar. Trebuie menționată consecvența amplasare a acestor centre de imediată necesitate în interiorul ansamblului, fapt care permite liberarea arterelor intens circulate de publicul cumpărător și elimină blocarea circulației cu aprovizionarea acestor centre.

Analizînd mai departe acest aspect, se poate constata că economiile se amplifică considerabil în cazul microraiionelor de proporție mică sau medie, prin comasarea punctelor comerciale de necesitate imediată cu centrele comerciale de microraiion — unul sau două în aceste cazuri, — astfel ca printr-un singur magazin alimentar cu autoservire să se poată asigura toate aceste necesități, realizîndu-se concomitent un randament și o eficiență economică maximă, la un grad de confort mărit. Deși infirmat anterior de unii, sistemul de autoservire dă astăzi la noi, ca și în alte țări, rezultate din ce în ce mai bune și el va putea fi treptat generalizat în sectorul alimentar și extins în sectorul industrial. Dacă la aceste considerente se vor adăuga și posibilitățile de amortizare a investițiilor, în strînsă corelare cu uzura lor normală, și deci cu prevederea posibilităților de readaptare continuă a acestor spații, vom ajunge la concluzia că este necesar să se comaseze pe cît posibil micile unități de necesitate imediată, în cît mai puține locuri, în spații cît mai mari, astfel concepute încît să permită și o variabilitate spațială viitoare.

Centrul social-cultural și comercial al cartierului Țiglina 1 — Galați

În țările socialiste eficiența economică nu poate fi concepută separat de asigurarea în paralel a condițiilor, considerate optime, de deservire a populației din microraiion, cartier și raion. Aceste două aspecte «eficiență și confort» sînt prezentate curent prin analiza lor comparativă, în studiile de detaliu de sistematizare, în care soluționarea rețelei de microraiion și cartier este făcută în două sau trei trepte de deservire, iar amplasarea centrelor comerciale este făcută în interiorul sau pe conturul microraiionelor. În această privință trebuie, de asemenea, să subliniem că studiile întocmite în străinătate nu au stabilit încă concluzii definitive, astfel că apar soluționări recente îmbrățișînd toate aspectele rezultate din combinarea acestor elemente — cu două sau trei trepte de deservire — pe contur sau în interiorul microraiionului. Aici trebuie subliniat că unele studii recente folosesc în general amplasarea centrală a dotărilor comerciale, obținîndu-se astfel distanțe minime cu concentrări maxime de investiție. Ceea ce se poate desprinde din studierea acestei documentații este că alegerea unei soluții depinde în final de obținerea unui raport cît mai favorabil între cei doi parametri: cost sau eficiență economică, raportați la funcțiunea materializată prin distanța pietonieră acceptată în acest moment ca maximă admisibilă. Această distanță maximă variază, de asemenea, în funcție de loc, obiceiuri, precum și de perspectiva viitoare, în ceea ce privește modul de organizare a timpului liber și de dezvoltare a mijloacelor proprii și în comun de transport ale locuitorilor acestor ansambluri.

După cum reiese dintr-un studiu comparativ publicat recent, privind dotările social-culturale, pentru microraiioane de 6—8 000 și 12—14 000 de locuitori — în institutele de proiectare-tip și de experimentare din U.R.S.S. s-au tras unele concluzii privind dotările comerciale, luînd în considerare factorii economici și de confort amintiți mai sus. Din acest studiu rezultă folosirea unei singure clădiri în centrul de microraiion, în locul cîtorva clădiri separate, așa cum se efectua anterior. În general, programul acestor clădiri conține și cantine, combinate de servire socială, administrația locuințelor etc. Ca o consecință a acestor comasări se obține o folosire mai rațională a teritoriului și o reducere a costului de exploatare a unităților respective, precum și o reducere a lucrărilor ingineresti de microraiion. Pornind de la condițiile de organizare

Magazin alimentar pe calea Griviței — București

Magazin de galanterie în blocul de locuințe «Dinamo» de pe șos. Ștefan cel Mare — București

optimă a deservirii populației, în toate schemele de principiu, aceste clădiri sînt amplasate în centrele geometrice ale microraioanelor și cartierelor de locuit. În ceea ce privește distanțele acceptate pentru asigurarea acestor condiții — considerate optime — ele sînt precizate la 350—400 m pentru centrele de microraiioane și la 1 000 m pentru cele de cartier, adică în limitele posibilităților curente de deplasare pietonieră.

Mai trebuie semnalat că în cazurile speciale, cînd distanțele maxime de 400 m pentru centrele de necesitate imediată nu pot fi realizate, mai ales în raioanele mari, cu forme alungite, cuprinzînd 12—14 000 de locuitori — se admit suplimentar puncte de mică capacitate sau « blocuri de deservire primară », acestea reprezentînd filiale ale centrelor din microraiioanele respective.

Referindu-ne la reconstrucția unor cartiere necorespunzător dotate, considerăm că este necesar să se analizeze sub aspectul eficienței economice, posibilitatea atacării, o dată cu execuția primelor ansambluri de locuit, a centrului comercial de cartier, care s-ar putea dezvolta în acest caz pe etape, preluînd treptat populația nou cazată. Acest lucru ar contribui, pe de o parte, la o corectă alegere și amplasare a profilelor de microraiion, suplinindu-se totodată și lipsurile acute ale cartierului, iar pe de altă parte ar înlătura supraaglomerarea centrului de microraiion cu populația din vecinătățile imediate, lipsite de dotări comerciale corespunzătoare.

Privită tot prin prisma eficienței economice, problema profilelor comerciale — atît pentru cele de microraiion cît și pentru cele de cartier — ar trebui revizuită în ceea ce privește posibilitatea de

comasare a acelor profile care necesită utilaje și agregate similare, obținîndu-se astfel serioase economii de investiție, creșterea rentabilității și reducerea costului de exploatare. De asemenea ar trebui studiate mai atent posibilitățile de comasare a unor servicii și anexe comune, necesare personalului de serviciu, care de cele mai multe ori sînt dimensionate pentru fiecare magazin în parte, ca și cînd acestea ar fi exploatate de firme comerciale cu capitaluri diferite. Tot din această cauză, spațiul este des compartimentat, aspectul magazinelor este neplăcut și nepriemitor, iar posibilitățile viitoare de a tipiza și reprofila complexul comercial sînt mai reduse.

Pe aceeași linie trebuie semnalat că unitățile UCECOM sînt încă tratate independent de rețeaua comercială a orașului, care cade în sarcina directă a secțiunilor comerciale ale sfaturilor populare. Din această cauză se întîlnesc foarte des rezolvări independente ca amplasament și legături tehnice edilitare pentru rețeaua UCECOM și restul rețelei comerciale. Aceste rezolvări se reflectă desigur nefavorabil atît ca funcțiune cît și ca eficiență economică.

Aceste aspecte — considerate uneori neînsemnate — duc la soluționări costisitoare și la creșterea suprafeței construite, care se amplifică simțitor dacă o considerăm la scara întregii investiții pe oraș și pe republică. În concluzie, problemele și aspectele semnalate în acest articol ar trebui să constituie o preocupare în viitoarele studii tehnico-economice sau de detaliu, din toate institutele de proiectare, urmînd ca pe baza rezultatelor noi obținute să se poată trage unele concluzii mai puțin subiective, găsindu-se un punct de vedere comun, considerat în prezent și în viitorul apropiat ca optim.

Magazin alimentar pe calea Griviței — București

Dezvoltarea comerțului socialist în țara noastră oglindește mărirea producției și consumului de produse alimentare, industriale și de alte bunuri necesare satisfacerii continue a nevoilor mereu crescînde ale populației, datorită ridicării bunăstării materiale și culturale a oamenilor muncii.

În cadrul planului de dezvoltare a economiei naționale în anii 1960—1965, desfășurarea comerțului socialist este determinată de schimbările importante privind nivelul și forma socială a producției care se realizează în această perioadă.

Ritmul susținut al industrializării socialiste determină creșterea însemnată și necontenită a fondului de mărfuri care urmează a fi pus la dispoziția populației prin comerțul socialist.

Prin Directivele Congresului al III-lea al P.M.R. se prevede, în perioada 1960—1965, dublarea volumului de desfacere a mărfurilor, media anuală de creștere fiind de circa 12% pe an, față de 8,5% din perioada anilor 1955—1960. Creșterea venitului populației și producția de noi și variate sortimente de bunuri de consum a necesitat o analiză mai aprofundată a organizării desfacerii mărfurilor și o dezvoltare corespunzătoare a bazei tehnico-materiale a comerțului socialist.

Pentru dezvoltarea acestei baze se prevede realizarea pînă în 1965 a circa 5 000 unități noi pentru desfacerea mărfurilor cu amănuntul; totodată, pentru păstrarea și livrarea în bune condiții a fondului de marfă sporit, se vor construi depozite moderne pentru comerțul cu ridicata, care asigură aprovizionarea acestor magazine.

În perioada anilor 1960—1963 s-au realizat cca. 480 000 m² suprafață comercială nouă pentru unități de desfacere cu amănuntul și alimentație

Arh. OCTAV DUMITRESCU

Director adjunct al Direcției Investiții —
Construcții din M.C.I.

DEZVOLTAREA ȘI MODERNIZAREA UNITĂȚILOR COMERCIALE

publică și s-au dat în funcțiune 67 000 m² depozite, în afară de silozuri de cereale, legume și fructe, realizate de cooperatie. În cursul anului 1964 sînt asigurate condiții pentru a se realiza peste 150 000 m² de noi unități și cca. 50 000 m² depozite pentru comerțul cu ridicata.

Apare clară necesitatea, ca odată cu dezvoltarea și sistematizarea orașelor, să fie soluționate corespunzător și problemele privind spațiile comerciale, de prestații și depozitele pentru desfășurarea comerțului socialist.

În dimensionarea acestor spații este necesar să se țină seama de creșterea volumului de mărfuri și a consumului pe o perioadă de circa 10—15 ani.

Pe baza măsurilor luate de Ministerul Comerțului Interior și a experienței obținute în proiectare s-a realizat o grupare și repartizare mai rațională a magazinelor în dezvoltarea rețelei comerciale a unor orașe, din care menționăm centrele principale din Ploiești, Baia Mare, Iași, Bacău, Suceava, Galați, Deva, Onești și altele. De asemenea, trebuie menționate și realizările obținute la unele unități comerciale în cadrul centrelor de cartier cum sînt cele de la Galați (Țiglina I), Cluj, Timișoara, Brașov și București (calea Griviței, magistrala Nord-Sud, cartierul Pajura etc.), precum și într-o serie de stațiuni balneo-climaterice (Mamaia, Eforie, Mangalia, Olănești, Sovata).

În anii următori, se va continua construirea unor centre comerciale în alte orașe ale țării, ca Suceava, Baia Mare, Ploiești, Pitești, Rîmnicul Vilcea, Fiața Neamț; s-au luat de asemenea măsuri pentru terminarea cît mai curînd a centrelor comerciale din Onești și Calan.

În realizările obținute s-au constatat însă și unele lipsuri și deficiențe care au diminuat uneori eficiența economică a investițiilor alocate sau au creat dificultăți în aprovizionarea populației din unele cartiere noi. Au fost frecvente cazurile cînd spațiile comerciale nu au fost puse în funcțiune odată cu darea în folosință a blocurilor de locuințe, iar în unele cazuri au fost omise sau amîinate într-o etapă ulterioară.

Aceste deficiențe s-au datorat, în primul rînd, fragmentării pe mai mulți beneficiari a fondurilor de investiții privind dezvoltarea unităților comerciale și lipsei la cei mai mulți din acești beneficiari, a personalului competent tehnic, cunoscător al tehnologiei, proiectării și construcției unităților comerciale.

Pentru eliminarea acestor lipsuri, Ministerul Comerțului Interior a preluat și investițiile privind dezvoltarea tehnico-materială a unităților comerciale din cadrul sfaturilor populare regionale și va coordona și investițiile importante din sistemul Centrocoop și Ucecom.

Aceasta a creat posibilitatea unui control mai eficient asupra aplicării unor criterii necesare pentru dezvoltarea în bune condiții a unităților comerciale, ca:

- realizarea unei rețele de unități comerciale moderne, corespunzătoare ca structură și rațională ca distribuție și capacități;

- extinderea specializării unităților, fără exagerări;

- gospodărirea judicioasă a fondurilor de investiții prin folosirea cît mai intensă a suprafețelor construite și a capacităților existente, precum și fundamentarea temeinică a eficienței economice a acestora;

- dezvoltarea formelor noi în comerț (autoservire, expunere deschisă, plată directă la vînzător etc.);

- prevederea spațiilor necesare magazinelor de desfacere și depozitelor alimentare;

- dotarea unităților cu utilaje și mobilier cît mai corespunzător procesului tehnologic, care să permită creșterea productivității muncii în comerț, îmbunătățirea condițiilor de servire a populației și securitatea muncii lucrătorilor;

- tipizarea pe cît posibil a gabaritelor la mobilierul diferitelor unități specializate;

- specializarea unor întreprinderi pentru confecționarea mobilierului comercial și controlul acestui mobilier prin omologarea prototipurilor;

- reducerea costurilor și reglementarea valorilor tuturor spațiilor comerciale;

- îndrumarea privind folosirea celor mai adecvate materiale în execuția construcțiilor și finisarea unităților;

- îndrumarea și avizarea întregii activități de proiectare privind dezvoltarea spațiilor comerciale din toate orașele țării;

- controlul execuției prin îndrumări tehnice date constructorului pe teren și urmărirea scurtării termenelor;

- punerea în funcțiune a spațiilor comerciale din cartierele noi de locuințe o dată cu terminarea apartamentelor.

Pentru asigurarea dezvoltării în cît mai bune condiții a unităților comerciale, începînd din anul 1962 Ministerul Comerțului Interior a elaborat unele normative privind tehnologia și procesul de funcționare a diferitelor activități comerciale, pe specific de magazine, precum și o serie de schițe directive de mobilier, în care s-au indicat gabarite, forme și materiale de confecționare. Multe piese au fost realizate și omologate ca prototipuri care pot fi utilizate în proiectare.

Acest material a fost difuzat organizațiilor comerciale și de proiectare și multe obiecte de mobilier au fost prezentate cu diverse ocazii.

Pentru îmbunătățirea proiectelor privind dezvoltarea spațiilor comerciale, Ministerul Comerțului Interior va continua colaborarea cu toate institutele de proiectare care lucrează pentru acest sector. Această colaborare va trebui intensificată, avînd în vedere creșterea activității comerciale și de prestații din țara noastră.

Pe baza experienței anilor trecuți și pe baza documentației din străinătate, Ministerul Comerțului Interior este în curs de revedere a unor principii privind îmbunătățirea, organizarea și dezvoltarea unităților comerciale din țara noastră.

În acest sens, pentru realizarea complexelor comerciale în cadrul microraiunilor orașenești, a spațiilor comerciale de la parterul blocurilor de locuințe sau a centrelor comerciale noi sau vechi din orașe, un accent deosebit se va pune pe reducerea spațiilor construite și a utilităților și instalațiilor, organizarea desfacerii mărfurilor operativ și economic și pe obținerea unui aspect atrăgător al unităților, pentru ca, în afara asigurării unei deserviri cît mai ușoare a publicului, unitățile comerciale să formeze și un element de înfrumusețare a orașelor noastre.

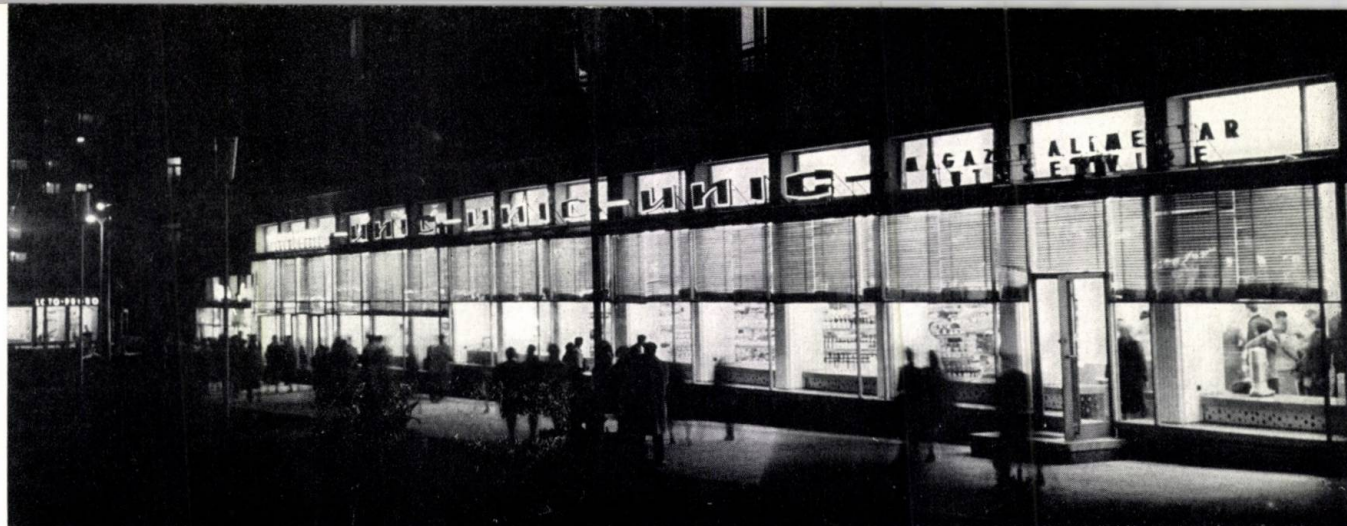
Gruparea unităților comerciale în complexe de sine stătătoare, comasarea lor cu diferite obiective social-culturale (cinematografe, biblioteci, expoziții etc.) precum și cu o serie de unități de prestații, creează premisele realizării unor complexe comerciale ample, mai economice, și care vor permite cele mai moderne fluxuri tehnologice pe baza noilor principii de aprovizionare și depozitare, precum și o rapidă deservire a publicului consumator. Acest sistem nu exclude însă și organizarea de unități comerciale la parterul unor blocuri de locuințe și administrative sau a altor clădiri, care, prin amplasament, necesită urbanistice și de aprovizionare a populației, impun această soluție.

Adoptarea sistemelor de vînzare prin autoservire și expunere directă, contactul direct al cumpărătorului cu marfa vor fi extinse la o gamă și mai variată de produse alimentare. Aceste sisteme vor cuprinde și multe sortimente din cadrul mărfurilor industriale, în special cele de uz casnic și gospodăresc. Comasarea diferitelor magazine într-un complex raionat, va da posibilitatea alegerii de către cumpărător a mărfurilor dorite, va scurta timpul de aprovizionare al acestuia, va ridica nivelul de confort și prezentare al produselor.

Sistemul care va fi studiat în acest scop va reduce suprafața necesară și va comasa spațiile destinate depozitelor, grupurilor social-sanitare, camerelor frigorifice sau ale altor lucrări cu caracter general care, în soluția magazinelor izolate, reprezentau suprafețe destul de mari.

Din analiza pe teren a construcțiilor realizate s-a constatat în unele cazuri că proiectanții au dat importanța cuvenită aspectului arhitectural al complexelor comerciale sau magazinelor, dar au neglijat unele probleme funcționale și de organizare a anexelor.

Magazinul alimentar «Unic» din Iași

Astfel, la unele magazine alimentare, pentru desfacerea pâinii, cărnii, produselor lactate, legume-fructe etc. și chiar la unele magazine cu produse industriale, nu s-au asigurat intrări de serviciu pentru aprovizionarea cu mărfuri și accesul personalului, iar depozitele nu au fost dimensionate corespunzător, în raport cu suprafața magazinelor.

Alegerea materialelor de finisare este o problemă importantă de care trebuie să se țină seamă la elaborarea documentațiilor, mai ales în ceea ce privește uzura la care sînt supuse unele părți ale construcțiilor comerciale cum sînt pardoselile, unele porțiuni de stîlpi și pereți, ușile de acces ale publicului sau cele de serviciu și de aprovizionare cu mărfuri etc. Încadrarea acestor lucrări în normativele de execuție curente nu este corespunzătoare construcțiilor comerciale și în acest domeniu nu s-a colaborat în suficientă măsură cu întreprinderile producătoare de materiale de construcții și nici cu întreprinderile de execuție.

Ministerul Comerțului Interior și proiectanții trebuie și pot să ceară producerea unor obiecte și materiale care să corespundă necesităților lucrărilor proiectate.

Un pas important în rezolvarea acestor probleme este conlucrarea realizată între Ministerul Comerțului Interior, Institutul de Proiectare «Proiect-București» și Ministerul Industriei Construcțiilor privind dezvoltarea și construirea unor unități comerciale și de prestații, ca de pildă extinderea hotelului «Athenée-Palace» din București, noul hotel de 500 locuri de pe Calea Griviței din București, extinderea hotelului «Carpați» din Brașov etc.

Pentru anul 1964 s-a prevăzut în planul de îmbunătățiri un program vast de lucrări pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale a comerțului.

Multe institute de proiectare, organizații comerciale și întreprinderi de construcții sînt antrenate de pe acum în realizarea acestui program complex.

Forme noi de activitate comercială vor completa preocupările de dezvoltare a bazei tehnico-materiale a comerțului socialist, prin realizarea de campinguri și moteluri, precum și de noi hoteluri-cabane, ștranduri, cafenele, baruri, cluburi etc.

★

În afara dezvoltării unităților comerciale noi, comerțul socialist din țara noastră își desfășoară activitatea într-o rețea destul de importantă, în construcții vechi.

Modernizarea magazinelor din această rețea a constituit o preocupare pentru unele întreprinderi comerciale, dar rezultatele obținute pînă în prezent nu au fost mulțumitoare.

Apariția chiar în centrul orașului București a unor unități noi, moderne, distonează cu multe unități din clădirile vechi care în ma-

ritatea cazurilor au rămas și ca structură și ca sistem de desfacere a mărfurilor, în situația din trecut.

Cele cîteva modernizări nu au contribuit decît în mică măsură la schimbarea aspectului comercial pe care îl are centrul capitalei.

Același lucru se întîmplă în majoritatea orașelor mari din țară în care centrele nu au fost încă modernizate.

Pentru remedierea acestei situații, Ministerul Comerțului Interior a inițiat în anul acesta luarea unor măsuri menite să îmbunătățească aspectul unităților comerciale vechi, în primul rînd în capitală, pe principalele artere ale orașului.

În acest scop, s-au prevăzut fonduri în planul de investiții pe anul 1964 și se lucrează la stabilirea profilului nou al vechilor magazine, comasarea lor acolo unde este cazul, introducerea noilor forme de vînzare în măsura posibilităților de amenajare a construcțiilor existente și eşalonarea lucrărilor, astfel ca aprovizionarea populației să nu fie stînjinită de deschiderea șantierelor. Numărul acestor unități fiind destul de mare, modernizarea lor nu va putea fi realizată decît etapizat, programul inițiat în acest sens prevăzînd o eşalonare pînă în 1966. Concomitent cu modernizarea unităților centrale se continuă aceeași acțiune și în celelalte raioane ale capitalei, precum și în principalele orașe ale regiunilor. Tot în cadrul lucrărilor pe anul 1964, s-a înscris în plan modernizarea unor unități hoteliere și restaurante din unele orașe, cum sînt: hotelul și restaurantul «Transilvania» din Oradea, hotelul și restaurantul «Continental» din Cluj, hotelurile și restaurantele «Păltiniș» și «Bulevard» din Sibiu, complexul hotelier și de alimentație publică «Minerva» din Craiova și altele.

Prin modernizarea magazinelor și a spațiilor de alimentație publică din clădirile vechi se înțelege amenajarea și adaptarea acestora pe cît posibil la noile forme ale activității comerciale, ridicarea gradului lor de confort și de deservire a publicului și asigurarea unui aspect corespunzător activității din aceste unități.

În acest sens, menționăm că se vor evita transformări de structură sau fațade, modificările care se vor aduce fiind de natură a pune în valoare clădirea sau magazinul și de a le prezenta mai luminos, contribuind astfel la îmbunătățirea aspectului urbanistic al zonei respective.

Iluminarea corespunzătoare a interioarelor, firme și reclame luminoase exterioare, adaptarea vitrinelor astfel ca acestea să contribuie la valorificarea magazinelor, transformîndu-se în expoziție de mărfuri, sînt cîteva elemente principale care trebuie să stea la baza modernizării. Schimbarea profilului unor unități comerciale, comasarea altora, sau introducerea unor forme de vînzare moderne vor fi stabilite pe baza unui calcul bine documentat al eficienței economice și pe baza necesarului de sortimente comerciale care trebuie asigurate populației din zona respectivă.

UNELE ASPECTE ALE PROIECTĂRII REŢELEI COMERCIALE DE ALIMENTAŢIE ŞI DE DESERVIRE

Etapă desăvârşirii construcţiei socialiste, pe care o străbate în prezent ţara noastră şi care se caracterizează prin dezvoltarea într-un ritm rapid a economiei naţionale şi prin creşterea veniturilor populaţiei, creează premisele pentru o activitate comercială din ce în ce mai bogată şi mai variată. Comerţul socialist, formă de circulaţie a mărfurilor, joacă un rol de mare însemnătate în ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii.

Pentru a se putea satisface creşterea continuă a volumului de desfacere a mărfurilor, este necesar ca baza tehnico-materială a comerţului socialist să se dezvolte pe măsura creşterii acestui volum. Dezvoltarea bazei materiale a stat şi stă în atenţia atît a beneficiarilor de investiţii ai marilor complexe de locuinţe realizate sau în curs de realizare, cît şi a organelor centrale care îndrumază această activitate în diferitele sectoare şi anume : M.C.I., CENTROCOOP, UCECOM, C.S.P., C.S.C.A.S etc.

Într-un regim socialist nu este posibilă organizarea unei reţele comerciale corespunzătoare ritmului de dezvoltare a comerţului socialist, fără o planificare raţională a creşterii bazei materiale, planificare care trebuie să asigure principiile de bază şi direcţiile importante ale acestei dezvoltări, referitoare atît la organizarea propriu-zisă a funcţionării reţelei comerciale, cît şi la problemele legate de modul de rezolvare a construcţiilor propriu-zise.

Complexitatea acestor aspecte, care se intercondiţionează, impune colaborarea strînsă a mai multor organe centrale de stat care să asigure, pe sectoare, normativele după care trebuie să se desfăşoare activităţile menite să asigure o bună deservire a populaţiei cu unităţi comerciale, de alimentaţie publică, deservire, prestaţii etc.

O parte importantă în asigurarea unei reţele complexe de deservire o reprezintă modul de rezolvare a construcţiilor.

Reconstruirea unor cartiere importante din oraşele noastre, sau construirea unor unităţi urbane noi impune realizarea, în acelaşi ritm cu locuinţele, şi a unităţilor comerciale şi de deservire. Amploarea unor teme şi diversitatea aspectelor ridicate de organizarea raţională a acestei deserviri, a scos la iveală o serie de probleme legate de proiectarea construcţiilor comerciale şi de deservire, care trebuiau clarificate, pentru a se asigura o proiectare corespunzătoare din toate punctele de vedere.

În general, proiectarea spaţiilor comerciale şi de deservire prezintă două aspecte importante şi anume :

- organizarea şi repartizarea teritorială a unităţilor respective;
- rezolvarea unităţilor respective ca spaţiu, capacitate, sistem de funcţionare, utilaje şi mobilier etc.

Pentru o justă organizare şi repartizare teritorială, normele de determinare a capacităţii unităţilor comerciale, exprimate în număr de locuri de vînzare la 1 000 locuitori şi în procente de repartitie pentru diferitele trepte de deservire, conform normelor stabilite de M.C.I., indică cifrele din tabela alăturată.

Aceste norme sînt medii pe ţară pentru oraşe, avînd un caracter orientativ, şi urmînd a fi adoptate specificului fiecărui oraş.

La magazine, pentru fiecare loc de vînzare s-a stabilit o suprafaţă utilă medie a sălilor de vînzare şi anexelor necesare depozitării de 32m²

suprafaţă totală utilă (din care 18 m² sală de vînzare), iar pentru alimentaţia publică, 4 m² suprafaţă utilă (din care 1,5 m² sală de consumaţie) pentru un loc din sala de consumaţie, în care se includ şi anexele necesare.

Pentru unităţile de deservire ale cooperaţiei meşteşugăreşti, normele uzuale folosite actualmente de UCECOM şi incluse şi în materialul de îndrumare dat de C.S.C.A.S. pentru sistematizarea zonelor de locuinţe — norme în curs de experimentare — stabilesc pentru categoriile curente numărul de cooperatori necesari pentru 1 000 locuitori şi suprafaţa utilă necesară unui cooperator, suprafaţă care variază între 5 şi 20 m² pentru un cooperator, în funcţie de specificul respectiv. În materialul de îndrumare dat pînă în prezent lipsesc indicaţiile de principiu referitoare la repartizarea teritorială a acestor unităţi, repartizarea acestora indicîndu-se de la caz la caz prin temele ce se întocmesc de organele cooperatiste locale.

Unităţile de prestaţii de servicii diverse ca oficiile poştale, agenţii C.E.C., agenţii O.N.T., sedii I.L.L. etc., nu au fost pînă în prezent reglementate prin norme de determinare a capacităţii în raport cu zonele de locuit deservite, precizarea lor făcîndu-se de la caz la caz de beneficiarii locali respectivi.

Pentru realizarea unei reţele cît mai judicioase de unităţi comerciale de alimentaţie, deservire şi prestaţii, în cadrul detaliilor de sistematizare, pe baza principiilor directe din schiţele de sistematizare, se stabileşte capacitatea unităţilor respective, conform normelor şi indicaţiilor arătate mai sus, repartizîndu-se pe diferitele trepte de deservire : puncte comerciale, complexe comerciale, ca dotări ale microraiunii, centre de cartier, centre oraşeneşti. La stabilirea unităţilor noi, necesarul care urmează a se realiza se obţine din corectarea datelor ce rezultă din aplicarea normelor raportate la populaţia deservită cu elementele corespunzătoare unităţilor existente care se păstrează în continuare cu aceeaşi destinaţie.

Teoretic vorbind, lucrurile par simple, problema putînd fi uşor rezolvată. Experienţa ultimilor ani, în care realizarea reconstrucţiei oraşelor a căpătat o nouă orientare, perspectiva ansamblului unitar şi armonios din toate punctele de vedere, subordonînd soluţiile de detaliu şi obligînd realizările primelor etape să se încadreze în ansamblul final, ne-a arătat însă că nu în toate cazurile de reconstrucţii problemele au fost rezolvate la nivelul unei organizări optime.

	Micro-raion	Centru de cartier	Centru oraş	Locuri de vînzare la 1 000 de locuitori	Locuri în sălile de consumatori la 1 000 locuitori
	Procent din totalul suprafeţei rezultate din norme				
Magazine alimentare	75—70	15—10	20—10	10	—
Magazine nealimentare	40—20	30—25	55—30		
Alimentaţie publică	40—30	35—30	40—25	—	35

Astfel, în unele detalii de sistematizare nu au fost aplicate corect normele de determinare a capacității unităților comerciale și de alimentație publică, luându-se în considerare o populație corespunzătoare unor raze de deservire prea mari, sau considerându-se o zonă de influență prea largă pentru unitatea respectivă, ca de pildă în cazul cartierului « Petre Gheorghe » din Baia Mare. Acest sistem de calcul duce la mărirea nejustificată a unor unități, obligînd o parte din populație să parcurgă distanțe prea mari chiar pentru procurarea mărfurilor necesare aprovizionării zilnice.

În alte cazuri, volumul construcțiilor comerciale propuse nu a fost determinat pe baza normelor respective, propunerile fiind sau prea mari sau prea mici față de datele rezultate din aplicarea normelor.

Repartizarea teritorială a totalului, rezultat ca necesar pentru zona respectivă, a fost propusă uneori fără a avea în vedere realizarea unor unități raționale din punct de vedere al rentabilității în exploatare, unități de același specific fiind prevăzute cu capacități mici și prea apropiate unele de altele. Prevederea unor unități mai mari, la distanțe mai raționale din punct de vedere al deservirii, ar fi putut determina condiții de funcționare cu o regie mai mică, cu cheltuieli de exploatare mai reduse și deci cu o rentabilitate mai mare. În această situație au fost prezentate unele unități de deservire UCECOM din cartierul « V. I. Lenin » din Deva, sau cartierul « Victoria-Tolbuhin » din Brăila.

O deosebită importanță în repartizarea teritorială a acestor unități o prezintă problema amplasării centrului de cartier care, datorită complexității și amplitudinii lui — în volumul său incluzîndu-se și alte dotări în afara celor comerciale și de deservire, ca de exemplu cele administrative și culturale — impune o studiere atentă și deajuns de detaliată chiar de la faza de studiu a detaliului de sistematizare, în vederea asigurării spațiului corespunzător desfășurării volumului total și a unor legături convenabile cu întreaga zonă deservită.

Forțați uneori de situații locale dificile — legate de demolări sau de etapizarea unor lucrări edilitare — unii beneficiari au făcut propuneri de centre de cartier nejudicios amplasate, modificînd propunerile rezultate ca urmare a studiilor făcute pentru detaliile de sistematizare, situație constatată de exemplu în propunerile pentru primele micro-raioane din bd. Păcii — bd. Armata Poporului din București.

Studierea aprofundată a problemei rețelei comerciale de alimentație publică și de deservire, cu considerarea judicioasă a tuturor aspectelor ridicate atît din partea proiectanților cît și din partea beneficiarilor, a avut drept urmare întocmirea unor detalii de sistematizare raționale din acest punct de vedere. Exemple în acest sens le constituie detaliul de sistematizare a zonei nord din Ploiești, cel al zonei Tătărași-sud din Iași sau cel pentru 2.000 de apartamente din Tîrgoviște.

★

Un al doilea aspect important, în problema dotărilor comerciale și de deservire, îl reprezintă proiectarea judicioasă a acestor spații în ceea ce privește dimensionarea încăperilor componente, a instalațiilor speciale, a utilajelor și a mobilierului.

O proiectare judicioasă a acestor spații trebuie să aibă la bază, ca material de îndrumare, normative de proiectare.

Pentru spațiile comerciale, un astfel de normativ de proiectare a existat încă din anul 1953; el nu a cuprins însă decît o parte din aspectele acestei probleme.

Pentru reactualizarea lui, ISCAS, ca urmare a comenzii făcute de către C.S.C.A.S., a început studiile încă din anul 1961; definitivarea acestui normativ a întîrziat însă.

Pentru unitățile de deservire cooperatiste meșteșugărești, pînă în prezent nu există un normativ de proiectare, principiile folosite de proiectanți fiind deduse din practică, din documentarea curentă consultată și din colaborarea cu beneficiarii direcți, de la caz la caz.

Lipsa acestor normative se resimte nu numai în activitatea de proiectare ci și în cea de avizare, unele probleme legate de componența fiecărui specific, de condițiile de circulație a mărfurilor, salariilor și publicului nefiind încă clarificate. Această lipsă se reflectă uneori în mod negativ chiar în temele date de organele locale și de foarte multe ori și în proiectele respective.

De asemenea se resimte încă în munca de proiectare, ca și în cea de avizare, lipsa unor proiecte directive, care, ca o detaliere și exemplificare a principiilor de proiectare cuprinse în normative, să ilustreze soluțiile cele mai indicate de urmat în rezolvarea spațiilor comerciale și de deservire.

Un astfel de studiu, întocmit de ISCAS în cursul anului 1962, nu s-a putut încă finaliza, lipsind astfel proiectarea de un material care ar fi fost foarte util.

Aceste lipsuri au contribuit în mare măsură la rezolvarea unor complexe comerciale și de deservire cu unele deficiențe, care pot împiedica o funcționare judicioasă, sau care determină o rezolvare arhitecturală necorespunzătoare.

Deficiențele cele mai frecvente se referă la :

- lipsa, la unitățile mai mari, a unor curți de serviciu pentru manipularea mărfurilor, în care să aibă acces intrările de serviciu pentru depozite și personal;
- o organizare necorespunzătoare a anexelor la unitățile de alimentație publică (restaurante, bufete, cofetării);
- lipsa sau rezolvarea necorespunzătoare la unele unități a anexelor pentru salariați (grupuri sanitare și vestiare);
- gruparea nejudicioasă a unor unități de deservire din complexele UCECOM, care nu asigură separarea circulației publicului de cea a lucrătorilor și soluționarea judicioasă și economică a atelierelor cu anexele respective;
- o soluționare arhitecturală insuficient de susținută a tuturor fațadelor la unele unități mari, cu amplasamente care impun o rezolvare a tuturor fațadelor la același nivel.

Marile ansambluri de locuințe impun realizarea concomitentă a spațiilor comerciale și de deservire, pentru a se putea asigura condiții normale de trai locuitorilor. Ritmul rapid de realizare a acestor construcții cere ca aspectele semnalate mai sus să fie rezolvate cît mai urgent, în scopul creării unor condiții pentru o organizare mai rațională și mai corespunzătoare a rețelei comerciale de alimentație publică și de deservire.

În acest sens se poate semna că în H.C.M. nr. 931/1963 se trasează sarcini tuturor organelor centrale de care depinde realizarea unei bune organizări a acestei rețele, de a întocmi normative pentru organizarea rețelelor respective și pentru proiectarea construcțiilor specifice.

O operativitate mai mare din partea M.C.I., în analiza studiilor făcute pînă în prezent în problema spațiilor comerciale, este de asemenea de dorit, pentru ca materialul definitiv să poată fi folosit ca material directiv de către proiectare. În același sens, ne propunem o urmărire mai asiduă din partea C.S.C.A.S. a rezolvării acestor probleme de către celelalte unități centrale ca M.C.I., Centrocoop și Ucecom, ceea ce va fi în avantajul soluționării corespunzătoare a construcțiilor cu acest specific.

Rămîne deschisă în continuare studiarea — în paralel cu urmărirea modului cum corespund construcțiile executate pînă în prezent — a aspectelor legate de noile sisteme de vînzare, care se vor impune ca mai rentabile în exploatare și mai corespunzătoare ca sistem de funcționare, în vederea actualizării în permanență a directivelor pentru organizarea și proiectarea rețelelor respective. În acest sens, este indicat a se da o mai mare atenție sistemelor de vînzare cu autoservire și organizării unor unități mai mari sub forma unor magazine generale universale, sistem folosit prea puțin pînă astăzi și care va duce cu siguranță la investiții mai eficiente.

Arh. GHEORGHE POPOV, arh. GHEORGHE SEBESTYEN

CU PRIVIRE LA PROIECTAREA CENTRELOR COMERCIALE ȘI DE DESERVIRE DE MICRORAION

În cursul anului trecut am avut ocazia de a studia problema dotărilor comerciale și de deservire din mediul urban, sub unele aspecte social-economice și urbanistice. În cele ce urmează vom expune unele concluzii personale, legate de:

— posibilitatea tipizării proiectelor pentru centrele comerciale de microraion și pentru punctele comerciale ale grupurilor de locuințe;

— fixarea unor jaloane pentru temele de proiectare ale unei serii de proiecte-tip, avându-se în vedere principiile unităților structurale urbanistice și cuprinzând în aceste teme — dacă va fi posibil — și cerințele, eventual încă neconturate, ale tuturor forurilor centrale interesate. Acest din urmă deziderat țintește, ca prin analiza necesităților populației, să contribuie la lămurirea pozițiilor diferitelor organe centrale, propunând totodată cooperarea acestora în realizarea investițiilor pentru crearea unor centre complexe de deservire în microraioane.

Materialul de față va avea în parte un caracter de studiu al unei probleme urbanistice cu implicații social-economice, încercând să contribuie, pe lângă elaborarea unor premise necesare tipizării, și la lămurirea unor aspecte de sistematizare.

În stabilirea punctului nostru de vedere am folosit o documentare destul de amplă, servindu-ne, pe lângă datele statistice existente în țara noastră, și de unele materiale recente din străinătate.

Aceste date au confirmat ordinul de mărime al normelor existente pentru unitățile comerciale alimentare și nealimentare, *la un oraș de dimensiune medie și anume: **)

— comerț alimentar: 147—160 m² Au/10 000 m² Aloc

— comerț nealimentar: 173—192 m² Au/10 000 m² Aloc

În același timp, ele par a scoate în evidență o insuficiență a acestor norme, în ceea ce privește alimentația publică, care prevăd circa 140 m² Au/10 000 m² Aloc (mai precis, circa 35 locuri la mese, la 1 000 locuitori).

Insuficiența acestor cifre rezultă, după părerea noastră, din faptul că se face abstracție de cantine, care trebuie și ele prevăzute de proiectantul care concepe orașul, sau respectiv cartierul în dezvoltare.

În consecință, considerăm necesar să scoatem în evidență această problemă a proiectării unităților de alimentație publică, problemă care pînă în prezent nu și-a găsit încă rezolvarea.

Un al doilea obiectiv al analizei noastre l-a constituit verificarea modului în care vor varia în timp necesitățile de spațiu comercial. În

acest sens, ținem să subliniem următorii factori principali, de care ar trebui să se țină seama:

1. *Scăderea densității de locuire.* Dat fiind că actualele prescripții de repartitie se bazează pe cifra de 8 m² Aloc/persoană și că această cifră se poate presupune că va crește în perspectivă, într-un microraion în care actualmente locuiesc 6 000 persoane (avînd deci 48 000 m² Aloc), în viitor ar putea locui 5 000 sau chiar 4 000 persoane. Reducerea populației deservite de un același centru comercial echivalează cu o creștere a cantității de mărfuri distribuite pentru fiecare persoană (chiar și făcînd abstracție de îmbunătățirea permanentă a formelor de deservire), lucru necesar, ținînd seama de sarcina de creștere continuă a nivelului de trai.

2. *Creșterea volumului de desfacere a mărfurilor și principalele tendințe în evoluția lui.*

Directivile celui de-al III-lea Congres al P.M.R. precizează că, în cursul planului de șase ani, volumul de desfacere a mărfurilor cu amănuntul va crește de circa două ori. Pentru o perspectivă mai îndepărtată, putem considera că acest volum va crește în continuare.

În cadrul dezvoltării generale a comerțului cu amănuntul sînt de subliniat două tendințe importante în evoluția principalelor domenii comerciale. În primul rînd, trebuie subliniată perspectiva creșterii mai rapide a consumului produselor de îmbrăcăminte, încălțăminte, aparate electro-casnice etc. decît al celor alimentare. Acest fapt duce la o creștere a capacității de desfacere a acelorași suprafețe comerciale (bineînțelese, reorganizate), întrucît valoarea produselor nealimentare, raportate la tona de marfă sau la suprafața de depozitare necesară, este sensibil mai mare decît a celor alimentare. În al doilea rînd, trebuie subliniată tendința de dezvoltare mai rapidă a alimentației publice, pe seama comerțului alimentar.

Este de menționat faptul că aceste tendințe nu sînt noi. În acest sens, se poate arăta că în intervalul 1950—1960 (conform datelor D.C.S.), vînzarea mărfurilor alimentare cu amănuntul, raportată la numărul locuitorilor, a crescut în mediul urban de 1,64 ori, cifra corespunzătoare a comerțului nealimentar fiind 2,05, iar a alimentației publice 3,00.

Factorii amintiți mai sus acționează în sensuri diferite asupra eficienței unor suprafețe comerciale date. Astfel, creșterea volumului de desfacere a mărfurilor face ca necesarul de suprafețe comerciale să crească în timp. În schimb, scăderea densității de locuire, creșterea ponderii comerțului nealimentar și a alimentației publice acționează în sens invers, efectul lor fiind încă sporit de posibilitățile oferite de introducerea altor sisteme de deservire.

Analizînd — în măsura posibilităților — acești factori și influența lor, am apreciat că este probabil ca suprafețele comerciale, just dimen-

*) Menționăm că, după părerea noastră, normele în cauză nu ar trebui stabilite în «locuri de vînzător» (unitate neprecisă, datorită modificării metodelor de desfacere), ci în *arie utilă* care nu ar trebui raportată la numărul locatarilor (unitate care variază în timp pe un microraion odată construit, prin creșterea suprafeței locuibile acordate fiecărei persoane), ci la suprafața locuibilă deservită. În consecință, în articolul de față, cifrele vor fi prezentate, în general, în acest fel.

sionate azi, să facă față și cerințelor sporite de viitor. Această concluzie ar putea avea o importanță deosebită, deoarece ar putea reduce în mare măsură eventualitatea apariției ulterioare a unor necesități noi, care să ducă în mod obligatoriu la modificarea pozițiilor inițiale ale unităților structurale urbanistice, în speță ale microraiunilor.

Dacă suprafața comercială totală, necesară pe microraiun, ar putea fi considerată oarecum constantă în timp, subîmpărțirea și organizarea ei vor suferi variații din motivele arătate mai sus. În consecință, aceste clădiri ar trebui proiectate astfel, ca să permită reducerea sectorului alimentar și creșterea celui nealimentar și de alimentație publică (restaurante, bufete-expres și unități de semipreparate etc.). Realizarea acestui deziderat se poate obține prin comasarea suprafețelor comerciale într-un unic centru comercial (comasare limitată, bineînțeles, de razele de deservire acceptate) și realizarea acestuia cu o structură de schelet. O astfel de rezolvare favorizează de altfel și efectuarea transformărilor ulterioare, a reorganizărilor atât de frecvente și inerente acestei categorii de clădiri.

Alți factori, de care credem că ar trebui ținut seama în proiectare, îi constituie cei denumiți îndeobște « specific local » sau « tradiție », precum și condițiile locale existente; în acest sens este cunoscut faptul că într-unele orașe există preferințe specifice în domeniul consumului. De asemenea ar trebui ținut seama și de existența sau inexistența, în apropierea cartierului respectiv, a altor magazine pentru desfacerea mărfurilor și, în special, a mărfurilor nealimentare.

★

Din punctul de vedere al amplasării față de clădirile de locuit, unitățile comerciale pot fi grupate în trei categorii principale:

1. Unități de solicitare zilnică (unele produse alimentare, cum ar fi carne-pește, piine, lapte-brînzeturi, legume-fructe și altele, precum și ziare, tutun, răcoritoare)

2. Unități de solicitare periodică frecventă (în special cele pentru desfacerea unor produse nealimentare ca: galanterie, textile, confecții, menaj, librărie etc.)

3. Unitățile de solicitare rară sau ocazională. Pare evident, chiar fără argumentare, că aceste unități nu ar trebui amplasate în centrele de microraiune, ci în cele de cartier sau — uneori — în cele ale unor unități superioare (sector, oraș).

În ceea ce privește celelalte unități, credem că în microraiunile mici ele pot fi grupate, dacă raza lor de deservire nu depășește 300—350 m. În cazul microraiunilor mari, deseori și la cele de mărime mijlocie, acest deziderat este însă greu de realizat. Dificultățile apar mai ales datorită necesității de a amplasa dotările școlare și preșcolare în centrul microraiunului, astfel încît centrul comercial este împins spre margine, lîngă una din arterele de circulație care delimitează microraiunul. O astfel de soluționare ar prezenta însă avantajul că ar permite populației ca, venind de la muncă, să poată face cumpărăturile necesare îndată ce coboară din mijlocul de transport în comun, în drum spre casă.

Însă, în cazul în care raza de deservire a centrului comercial de microraiun crește peste 300—350 m, credem că ar fi bine să se creeze, în afara lui, și așa-zise « puncte comerciale », care să deservească locuitorii mai îndepărtați de centrul comercial cu mărfurile de solicitare zilnică.

Pentru ca centrul comercial al microraiunului să nu fie însă numai una din dotările respectivei unități structurale urbanistice, ci un real centru al ei, care prin funcțiunile sale multiple să polarizeze o bună parte din viața locuitorilor, credem că ar fi de dorit ca el să fie completat și cu alte funcțiuni. Acest deziderat nu este însă numai funcțional; el este și economic, deoarece gruparea mai multor funcțiuni poate duce la reducerea investiției totale și va avea în mod cert, ca efect, și o scădere a cheltuielilor de exploatare. Totodată, volumul mai mare care ar rezulta ar permite și rezolvări plastice mai variate, mai favorabile.

În acest sens propunem să se includă în clădirile centrelor de dotare ale microraiunilor și următoarele:

a. Unități de prestare de servicii, adică întreprinderi meșteșugărești de deservire (atelieri de confecții sau de reparații, birouri de primire a comenzilor, centre pentru prestarea diferitelor servicii menite să satisfacă nevoile populației etc.)

b. Unități administrative și gospodărești, cuprinzînd localurile întreprinderilor de gospodărie locativă, biroul sectoristului ș.a.

c. Alte servicii publice, cum ar fi: oficiu P.T.T.R., C.E.C., agenție « Loto-pronosport » etc.

d. Încăperi de deservire culturală, cuprinzînd biblioteca de cartier, o mică sală polivalentă pentru ședințe, ansambluri de amatori, serbări școlare etc.

Pe baza celor de mai sus propunem următoarele dimensionări aproximative pe microraiun (fără dotările din centrele de cartier și de oraș), exprimate în metri pătrați de suprafață utilă, raportată la 10 000 m² suprafață locuibilă:

— comerț alimentar	112 m ²
— comerț nealimentar	44 m ²
— alimentație publică (inclusiv necesarul pentru cantine)	120 m ²
— prestări de serviciu	46 m ²
— unități administrative-gospodărești	20 m ²
— alte servicii publice	26 m ²
— deservire culturală	40 m ²

Total Au/10 000 m² Aloc = 408 m²

Bineînțeles, din cadrul acestora (mai precis din primele două poziții enunțate), se poate defalca — acolo unde este necesar — partea aferentă punctelor comerciale, a căror dimensiune apreciem că ar putea fi de circa 116 m² Au la 10 000 m² Aloc.

Ar mai fi un lucru de spus cu privire la suprafețele orientative indicate, fapt în general cunoscut, dar deseori uitat: o dată cu creșterea capacității unităților proiectate, suprafețele necesare se reduc. Acest fapt înseamnă că la microraiunile mari se pot, în general, scădea sub cifrele respective.

Cifrele propuse mai sus sînt — din motivele arătate — doar indicații de ordine de mărime, pe care le punem în discuția forurilor competente și care nu ar putea fi aplicate fără o analiză prealabilă a situației locale concrete.

MAGAZINE PE BD. MAGHERU - BUCUREȘTI

Autor: arh. Ligia Dumitrescu

Colaboratori: tehn. Eugenia Nițulescu

Rezistență: ing. Haralambie Deliu

Instalații electrice: ing. Valentin Marinescu, ing. Liviu Mărcuțiu

Instalații ventilație: ing. Rodica Rasidescu

Institutul Proiect-București

Interiorul magazinului de confecții

MAGAZINUL DE CONFEȚII PENTRU FEMEI « BUCUREȘTI »

Magazinul, apreciat ca « magazin-etalon » al Ministerului Comerțului Interior, a fost amenajat în blocul de la intersecția bd. Magheru cu str. V. Kuibîșev.

El a fost astfel conceput încît să constituie un exemplu de mare magazin pentru prezentarea și desfășurarea confecțiilor pentru femei, prin sistemul de vînzare cu expunere deschisă și prin expoziții permanente sau ocazionale la care se prezintă ultimele modele și creații de modă.

Spațiile necesare sînt repartizate la subsolul, parterul și mezaninul blocului de locuit, pe o suprafață construită desfășurată de cca. 2 500 m², din care numai sala de vînzare are o suprafață utilă de cca. 1 200 m²; restul suprafeței este ocupat de anexe, ateliere, birouri, depozite de zi, grupuri sanitare, vestiare și depozite generale.

Proiectul întocmit a ținut seama, în primul rînd, de necesitatea desfășurării rapide a procesului de vînzare, prin separarea fluxurilor specifice magazinului, cum ar fi :

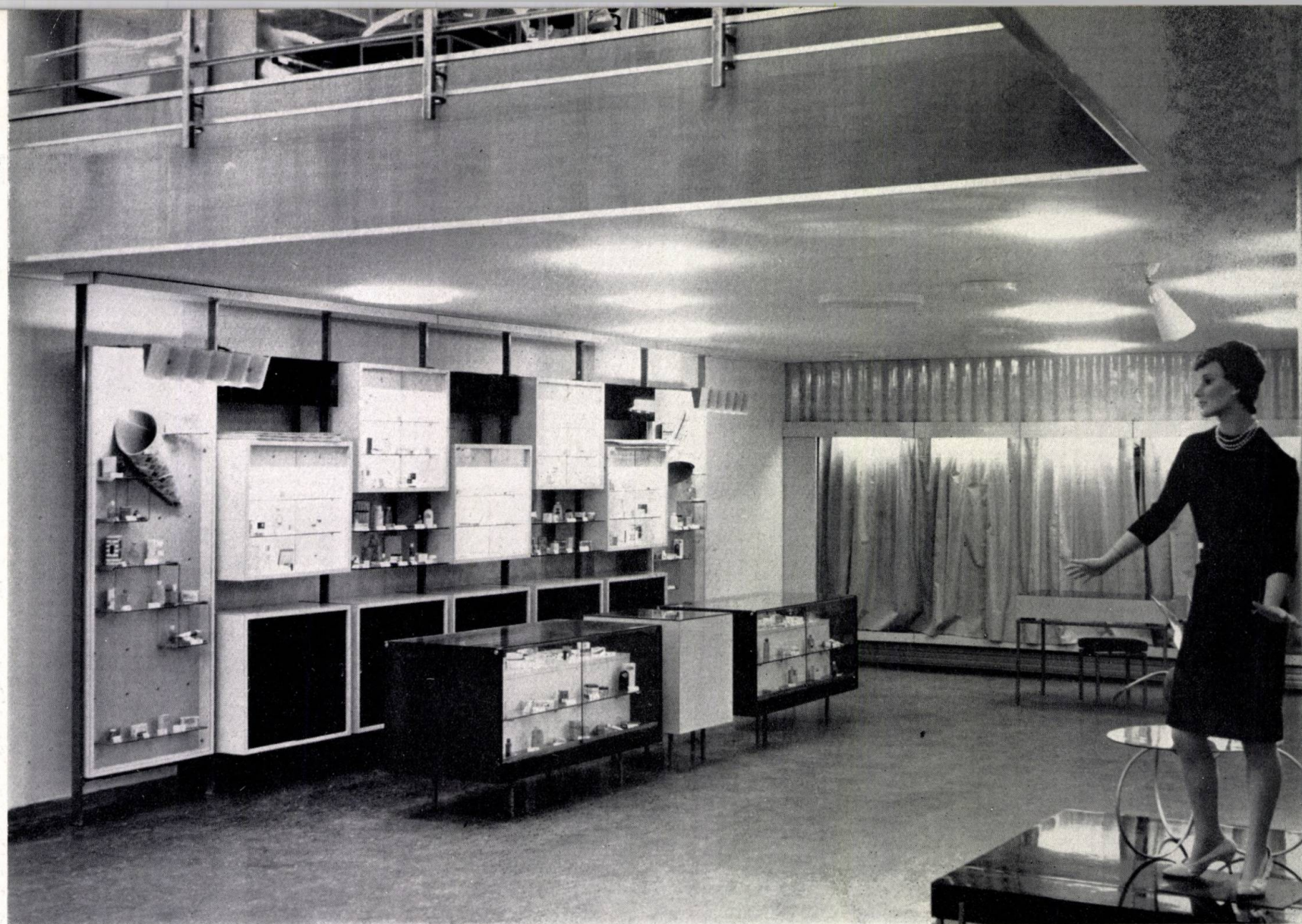
a) fluxul de aprovizionare cu mărfuri de la exterior la depozitele centrale de la subsol ;

b) fluxul de aprovizionare cu mărfuri de la depozitele centrale la sălile de vînzare sau la depozitele de zi, asigurat pe traseele orizontale cu mijloace de rulare, iar pe cele verticale prin introducerea unui monșarj cu un gabarit special pentru transportul confecțiilor pe suporturi ;

c) fluxul salariaților magazinului, care ar fi trebuit să se facă printr-un acces separat ; capacitatea de acces nu prea mare a magazinului a necesitat transferarea accesului acestora

Detaliu de interior

prin intrarea la depozite, scara de serviciu fiind în directă legătură cu vestiarele de la mezanin și cu anexele sălii;

d) fluxul cumpărătorilor, care pot intra și se pot răspîndi comod pe toată suprafața de vânzare a magazinului, prin cele două garnituri complete de uși-windvang din panouri « securit », cu amortizoare speciale care permit manevrarea lor ușoară.

Circulația între cele două niveluri ale sălii este asigurată prin două scări, executate din dale masive de marmură neagră de Moneasa; amplasarea diferită a scărilor a urmărit să dea posibilitatea unei prezentări

